

หลากหลายใต้ตัวเลข: การคาดประมาณประชากร LGBTQ+ ไทย

กุลา วนสาระ
กฤตยา อาชวนิจกุล
ปัทมา วาฬนวงศ์

หลากหลาย ใต้ตัวเลข: การคาดประมาณประชากร

LGBTQ+
ไทย

กุลภา วณสาระ กฤตยา อาชวนิจกุล ปัทมา ว่าพัฒน์วงศ์

โครงการคาดประมาณประชากรหลากหลายทางเพศ
และสถานการณ์ชีวิตและสุขภาพของ LGBTQ+
สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล
สนับสนุนโดย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

หลากหลายใต้ตัวเลข: การคาดประมาณประชากร LGBTQ+ ไทย

กุลภา วจนสาระ, กฤตยา อาชวนิจกุล และปัทมา วาพัฒน์วงศ์

ข้อมูลทางบรรณานุกรม

หลากหลายใต้ตัวเลข: การคาดประมาณประชากร LGBTQ+ ไทย = Diversity Behind the Numbers: Estimating Thailand's LGBTQ+ Population. กุลภา วจนสาระ กฤตยา อาชวนิจกุล และปัทมา วาพัฒน์วงศ์. พิมพ์ครั้งที่ 1. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.), 2568. 104 หน้า.

1. ประชากร--ความหลากหลายทางเพศ. 2. LGBTQ+. 3. ประชากร--การคาดประมาณ. I. กุลภา วจนสาระ. II. กฤตยา อาชวนิจกุล. III. ปัทมา วาพัฒน์วงศ์. IV. สถาบันวิจัยประชากรและสังคม. V. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. VI. ชื่อเรื่อง: Diversity Behind the Numbers: Estimating Thailand's LGBTQ+ Population.

306.76

ISBN 978-616-622-021-6

จำนวน	500 เล่ม © สงวนลิขสิทธิ์ตามกฎหมาย
พิมพ์ครั้งที่ 1	พฤษภาคม 2568
ปก	กุลภา วจนสาระ
รูปเล่ม	สุกัญญา พรหมทรัพย์
จัดพิมพ์	สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล 999 ถนนพุทธมณฑลสาย 4 ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม โทรศัพท์ 02-441-0201-4 โทรสาร 02-441-9333
พิมพ์ที่	โรงพิมพ์เดือนตุลา 39/205-206 ซอยวิภาวดีรังสิต 84 แขวงสนามบิน เขตดอนเมือง กรุงเทพฯ 10210 โทรศัพท์ 02-996-7392-4 โทรสาร 02-996-7395

คำนำ

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ

ประชากรหลากหลายทางเพศเป็นตัวแทนของความแตกต่างทางเพศวิถีและอัตลักษณ์ทางเพศที่ช่วยขับเคลื่อนการยอมรับความหลากหลายในเชิงวัฒนธรรม เศรษฐกิจ และสังคม ขณะเดียวกันก็เป็นกลุ่มที่มีความต้องการเฉพาะทางที่มักถูกละเลยในนโยบายสาธารณะ จากอคติและการถูกเลือกปฏิบัติ และเผชิญความเหลื่อมล้ำชัดเจนทั้งด้านสุขภาพ เศรษฐกิจ และสังคม ในระดับนานาชาติให้ความสำคัญกับการสร้างความเท่าเทียมกับคนทุกกลุ่มเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) รวมทั้งประเทศไทย แต่ท่ามกลางการพัฒนาโครงการและกิจกรรมต่างๆ เพื่อคนหลากหลายทางเพศนั้น ยังคงมีคำถามว่าประชากรกลุ่มนี้ในประเทศไทยมีจำนวนเท่าไรกันแน่? สำนักสนับสนุนสุขภาพจะประชากรกลุ่มเฉพาะ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ได้เล็งเห็นว่า การขาดข้อมูลทางสถิติเกี่ยวกับประชากรกลุ่ม LGBTQ+ ที่มีความถูกต้องและน่าเชื่อถือเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการออกแบบนโยบายสาธารณะ และบริการต่างๆ ที่ตอบสนองความต้องการของกลุ่มนี้ได้อย่างแท้จริง โครงการวิจัย “การคาดประมาณขนาดประชากรหลากหลายทางเพศ และสถานการณ์ชีวิตและสุขภาพของ LGBTQ+” นี้จึงเกิดขึ้น เพื่อพัฒนาแนวทางและเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับประชากรหลากหลายทางเพศอย่างเป็นระบบเป็นครั้งแรก ผ่านระเบียบวิธีวิจัยที่ถูกต้องตามหลักสถิติศาสตร์ และการคาดประมาณขนาดประชากรที่ถูกต้องตามหลักวิชาประชากรศาสตร์

ในฐานะองค์กรที่สนับสนุนการวิจัยเพื่อการพัฒนาประชากรกลุ่มเฉพาะ เรารู้สึกเป็นเกียรติและภาคภูมิใจที่ได้มีส่วนในการส่งเสริมความก้าวหน้าในความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับกลุ่มประชากรหลากหลายทางเพศ (LGBTQ+) ในประเทศไทย ตัวเลขต่างๆ ที่ถูกนำเสนอในหนังสือเล่มนี้ นับว่าเป็นก้าวสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายบนฐานของข้อมูลเพื่อสร้างความเท่าเทียมและการยอมรับความหลากหลายในสังคมไทย

องค์กรของเราขอแสดงความยินดีกับทีมคณะนักวิจัยและผู้ที่มีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการดำเนินงานวิจัย เราหวังว่างานวิจัยนี้จะเป็นรากฐานสำคัญสำหรับความก้าวหน้าทางวิชาการ การสนับสนุนเชิงนโยบาย และพัฒนาคุณภาพชีวิตและสุขภาวะของคนทุกคนในสังคมไทยอย่างเท่าเทียมกัน

ภรณี ภูประเสริฐ

(รักษาการ) ผู้อำนวยการสำนักสนับสนุนสุขภาวะประชากรกลุ่มเฉพาะ
ผู้ช่วยผู้จัดการ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

คำนำ

สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล

ในฐานะผู้อำนวยการของสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล ผมรู้สึกเป็นเกียรติอย่างยิ่งที่ทีมวิจัยของสถาบันฯ ได้นำเสนอผลงานวิจัยชิ้นสำคัญ “การคาดประมาณขนาดประชากรหลากหลายทางเพศ และสถานการณ์ชีวิตและสุขภาพของ LGBTQ+” ซึ่งนับเป็นความพยายามครั้งแรกของประเทศ ในการศึกษาประชากรกลุ่มนี้อย่างเป็นระบบและครอบคลุมทั้งมิติชีวิตทางเพศ (ได้แก่ อัตลักษณ์ทางเพศ วิถีทางเพศ) และสุขภาวะ รวมถึงความฉลาดรู้เรื่องสุขภาพ

ความท้าทายสำคัญของการศึกษาในเรื่องนี้ คือการขาดฐานข้อมูลทางประชากรศาสตร์ที่ชัดเจนเกี่ยวกับกลุ่ม LGBTQ+ ของไทย ทำให้การพัฒนานโยบายสาธารณะและการออกแบบบริการสุขภาพและสวัสดิการสังคมที่ตอบโจทย์ประชากรกลุ่มนี้ยังเป็นไปอย่างจำกัด ทีมวิจัยของเราจึงได้พัฒนากรอบแนวคิดและวิธีการศึกษาเฉพาะ เพื่อให้ได้มาซึ่งตัวเลขและข้อมูลที่สะท้อนความจริงได้ใกล้เคียงมากที่สุด โดยเฉพาะการคาดประมาณขนาดประชากร LGBTQ+ ที่จะเป็นตัวเลขสำหรับอ้างอิงในอนาคตต่อไป

ในนามของสถาบันฯ ผมขอขอบคุณทุกภาคส่วนที่ให้การสนับสนุน ทั้งสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) สำนักงานสถิติแห่งชาติ องค์กรประชาสังคม และที่สำคัญที่สุดคือผู้เข้าร่วมวิจัยทุกท่าน ที่กล้าเปิดเผยประสบการณ์ชีวิตอันมีค่าเพื่อส่วนรวม ผลการศึกษานี้ไม่เพียงแต่จะเป็นประโยชน์ต่อวงวิชาการเท่านั้น แต่ผมเชื่อมั่นว่าจะเป็นก้าวสำคัญในการผลักดันให้สังคมไทยก้าวไปสู่ความเข้าใจและยอมรับความหลากหลายทางเพศอย่างแท้จริง

สถาบันฯ มีความภาคภูมิใจอย่างยิ่งที่ได้นำเสนองานวิจัยเล่มนี้ ซึ่งถือเป็นก้าวสำคัญในการศึกษาประชากรหลากหลายทางเพศและความท้าทายในชีวิตและสุขภาพของกลุ่ม LGBTQ+ ในประเทศไทย หนังสือเล่มนี้ไม่เพียงสะท้อนถึงความพยายามในการรวบรวมข้อมูลเชิงตัวเลขที่ครอบคลุมเกี่ยวกับอัตลักษณ์ทางเพศของประชากรกลุ่มนี้ แต่ยังเป็น การเปิดประตูสู่การพัฒนานโยบายและการสนับสนุนที่เหมาะสมและเท่าเทียม

งานวิจัยนี้เกิดขึ้นจากความมุ่งมั่นที่จะสร้างสังคมที่เข้าใจและยอมรับความหลากหลายทางเพศ โดยการให้ความสำคัญกับข้อมูลที่ถูกต้องทางประชากรศาสตร์ เพื่อผลักดันให้เกิดการปรับปรุงคุณภาพชีวิตของทุกคนในสังคมอย่างครอบคลุม การศึกษาในครั้งนี้ยังเป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับการสนับสนุนเชิงนโยบาย การส่งเสริมสิทธิมนุษยชน และการสร้างความตระหนักรู้ในระดับประเทศและนานาชาติ

รองศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมพล แจ่มจันทร์
ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยประชากรและสังคม
มหาวิทยาลัยมหิดล

คำนำ

“หลากหลายใต้ตัวเลข: การคาดประมาณประชากร LGBTQ+ ไทย” เป็นหนังสือเล่มแรกของการนำเสนอผลการวิจัยสำรวจภายใต้โครงการคาดประมาณประชากรหลากหลายทางเพศ และสถานการณ์ชีวิตและสุขภาพของ LGBTQ+ ดำเนินงานโดยสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล ด้วยความตั้งใจที่จะหาคำตอบที่เชื่อถือได้ว่าประชากรหลากหลายทางเพศของไทยมีจำนวนเท่าไร ด้วยรู้ว่าการมีข้อมูลเชิงจำนวนที่เชื่อถือได้ของคนในสังคมเป็นความจำเป็นข้อแรกๆ ของการสร้างสังคมที่นับรวมคนทุกกลุ่ม และขนาดของประชากรกลุ่มนี้จะเป็นข้อมูลสำคัญลำดับแรกสำหรับการวางแผนและการศึกษาวิจัยต่อเนื่อง เพื่อให้ทำความเข้าใจปรากฏการณ์ที่เกี่ยวข้องกับ LGBTQ+ ในแง่มุมต่างๆ

เรามีคณะทำงานวิชาการพัฒนาวิธีการคาดประมาณประชากรหลากหลายทางเพศที่มาจากทั้งภาควิชาการด้านประชากรศาสตร์ ด้านเพศวิถี สำนักงานสถิติแห่งชาติ และภาคประชาสังคมที่ขับเคลื่อนเรื่องเพศหลากหลาย ทุกท่านเป็นส่วนสำคัญของโครงการ และได้ให้ความเห็นที่มีประโยชน์ต่อการทำงานตั้งแต่วันแรก ระหว่างการทำงานภาคสนามที่เต็มไปด้วยความท้าทาย เราได้พบเจอผู้คนหลากหลายทางเพศต่างวัย ต่างเพศสภาพ ต่างชุมชน ต่างอาชีพการงาน ที่ต่างก็ดำเนินชีวิตประจำวันอยู่ระหว่างเส้นแบ่งของชนบทเพศวิถีของสังคม ขอขอบคุณผู้คนที่เปื้อนเรื่องราวนั้นในชีวิตให้เรา และเป็นส่วนหนึ่งของการคาดประมาณประชากรหลากหลายทางเพศครั้งแรกของไทยด้วยกัน

ขอขอบคุณ สสส. ที่เห็นความสำคัญและให้ทุนสนับสนุนการศึกษารั้งนี้ ขอขอบคุณสำนักงานสถิติแห่งชาติที่เป็นพันธมิตรสำคัญตลอดการทำงาน ขอขอบคุณบรรดา อสม. ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ผู้ใหญ่บ้าน กำนันในชุมชนต่างๆ ที่สละเวลานำคณะนักวิจัยภาคสนามลงพื้นที่เก็บข้อมูลจนครบถ้วน ขอขอบคุณนักวิจัยภาคสนามทุกคนที่พยายามอย่างที่สุดเพื่อให้งานนี้เสร็จลุล่วงอย่างมีคุณภาพ ทั้งหมดนี้เป็นองค์ประกอบที่ดีที่สุดที่ทำให้งานนี้สำเร็จได้ในที่สุด

เราตั้งใจให้ข้อมูลตัวเลขสถิติที่ปรากฏอยู่ในหนังสือเล่มนี้เป็นการยืนยัน
อย่างเป็นทางการถึงการมีอยู่ของพลเมืองที่เป็นคนหลากหลายทางเพศในสังคมไทย
ด้วยหวังว่าข้อค้นพบในงานวิจัยนี้จะนำไปสู่การพัฒนานโยบายสำหรับบุคคลเพศหลากหลาย
บนฐานข้อมูลที่เชื่อถือได้ เพื่อสร้างความเท่าเทียมทางเพศที่เปิดกว้างและครอบคลุม
คนทุกเพศสภาพในสังคมไทย

กุลภา วจนสาระ
กฤตยา อาชวนิจกุล
ปัทมา วาพัฒน์วงศ์
พฤษภาคม 2568

คณะดำเนินงานโครงการ

รศ.ดร.กฤตยา อาชวนิจกุล	ที่ปรึกษาโครงการ
กุลภา วจนสาระ	หัวหน้าโครงการ
วิรัชพัชร มานิตศรีศักดิ์	นักวิจัยโครงการ
อุรษา ประภาวดี	เจ้าหน้าที่บริหารโครงการ
โอปอล์ ประภาวดี	ฝ่ายสื่อและประชาสัมพันธ์โครงการ

คณะทำงานวิชาการ พัฒนาวิธีการคาดประมาณประชากรหลากหลายทางเพศ

รศ.ดร.กฤตยา อาชวนิจกุล	สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล
ศ.ดร.ปัทมา วาพัฒน์วงศ์	สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล
ดร.อรรณพ ประสิทธิ์ศิริผล	วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ดร.ติโหมะ ตะปะหนี โอะหะยะเน็น	คณะวิทยาการเรียนรู้และศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ผศ.ดร.กังวาล พองแก้ว	คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ดร.ชีรา ทองกระจ่าง	คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
กาญจนา ภู่มาลี	ศูนย์สารสนเทศยุทธศาสตร์ภาครัฐ สำนักงานสถิติแห่งชาติ
วิระวัฒน์ ดาริชาติ	กองนโยบายและวิชาการสถิติ สำนักงานสถิติแห่งชาติ
ดร.วราภรณ์ แซ่มสนิท	สมาคมเพศวิถีศึกษา
รติ แท้สมบัติ	มูลนิธิเครือข่ายเพื่อนกะเทยเพื่อสิทธิมนุษยชน
อรรณว วาดดาว ชูมาพร	Bangkok Pride / นฤมิตรไพรด์
ณฐกมล ศิวะศิลป์	Thailand Intersex Rights / Non-binary Thailand
กุลภา วจนสาระ	สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล

นักวิจัยภาคสนาม

วิสิรา นนทสันต์	แพรวาณิษฐ์ คำวงศ์	กนกวรรณ วรวงศ์
ณัชญา ไตรวาริรัตน์	อิสเรศ เตชะเจริญกิจ	ศรินธร รัตน์เจริญจร
ปฏิภาณ เอื้อสถาพรกิจ	กัญญาณัฐ ลีนาวงศ์	ภัทรศักดิ์ อุ่มบางตลาด
แทนไท หม่า	วิรัชพัชร มานิตศรีศักดิ์	

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อคาดประมาณขนาดของประชากรหลากหลายทางเพศ (LGBTQ+) โดยการสำรวจประชากรทั่วไป (population-based survey) อย่างเป็นระบบตามวิธีการสุ่มตัวอย่างโดยใช้หลักความน่าจะเป็นแบบหลายขั้นตอน (multi-stages sampling) ในจังหวัดภาคกลางแห่งหนึ่ง เพื่อให้ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจสามารถเป็นตัวแทนของประชากรของพื้นที่ที่ศึกษา ผลการสำรวจได้จำนวนครัวเรือนตัวอย่างรวม 2,466 ครัวเรือน และจำนวนประชากรในครัวเรือนตัวอย่างทั้งสิ้น 9,588 คน หลังจากทำการถ่วงน้ำหนักด้วยน้ำหนักตัวอย่างแล้ว คำนวณได้อัตราความชุกของประชากรเพศหลากหลายร้อยละ 2.37 และพบว่าร้อยละของ LGBTQ+ ที่มีเพศกำเนิดหญิงสูงกว่าเพศกำเนิดชายเกือบทุกกลุ่มอายุ และในกลุ่มอายุน้อยจะมีอัตราความชุกสูงกว่ากลุ่มอายุมากอย่างชัดเจน เมื่อคาดประมาณจำนวนประชากรเพศหลากหลายด้วย “วิธีส่วนประกอบ-รุ่นอายุ” (cohort-component method) ได้ผลว่าใน พ.ศ. 2567 จำนวนประชากรเพศหลากหลายมีทั้งสิ้น 1,586,918 คน เป็นเพศกำเนิดชาย 543,485 คน และเป็นเพศกำเนิดหญิง 1,043,433 คน ทั้งยังได้คาดประมาณประชากรหลากหลายทางเพศในอีก 15 ปีข้างหน้าด้วยความเป็นไปได้ 3 ฉากทัศน์ การฉายภาพความหลากหลายทางเพศที่อยู่ได้ตัวเลขเป็นข้อเท็จจริงเชิงประจักษ์ถึงการมีอยู่ของคนเพศหลากหลายในสังคมไทย นำมาสู่ข้อเสนอเชิงนโยบาย 5 ด้านที่ใช้ข้อมูลเป็นเครื่องมือขับเคลื่อนสู่สังคมที่ส่งเสริมความเข้าใจและเคารพในความแตกต่างของบุคคล โดยไม่คำนึงถึงเพศวิถีหรืออัตลักษณ์ทางเพศ และพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากร LGBTQ+ ในประเทศไทยสู่สังคมที่เท่าเทียมและเป็นธรรมมากขึ้น

คำสำคัญ: ประชากรหลากหลายทางเพศ, LGBTQ+, คาดประมาณประชากร

Abstract

Diversity Behind the Numbers: Estimating Thailand's LGBTQ+ Populations

Kulapa Vajanasara, Kritaya Archavanitkul
and Patama Vapattanawong

The primary aim of this study is to use a systematic population-based survey with multi-stage proportional-to-size sampling to estimate the number of the LGBTQ+ population in one central province of Thailand. This approach ensures that the results of the sample surveys are representative of the population. The survey collected data from 2,466 households, which comprised 9,588 individuals. Following sample weighting, the prevalence rate for the gender-diverse population is calculated at 2.37%. The data also reveals that the percentage of LGBTQ+ people who were assigned female at birth (AFAB) is greater than the percentage of those who were assigned male at birth (AMAB) in almost every age group. In addition, younger age cohorts have significantly higher prevalence rates than older cohorts. The Cohort-Component Method predicts that there would be 1,586,918 gender-diverse persons in Thailand in 2024, with 543,485 AMAB and 1,043,433 AFAB. Additionally, the study used three hypothetical scenarios to project the LGBTQ+ population for the next 15 years. The gender diversity projection beneath the numbers indicates empirical evidence of the existence and prominence of gender-diverse people in the Thai context. Consequently, the study offers five evidence-based policy recommendations as a means of fostering a society that respects and accommodates individual differences, regardless of sexual orientation or gender identity. These policies aim to create a more equitable and just society by enhancing the lives of LGBTQ+ individuals in Thailand.

Keywords: gender-diverse individuals, LGBTQ+, population estimation

สารบัญ

คำนำ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ	(3)
คำนำ สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล	(5)
คำนำ	(7)
บทคัดย่อ	(10)
Abstract	(11)
นิยามศัพท์	(17)
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	(20)

1 ความสำคัญของการสำรวจประชากรหลากหลายทางเพศ	1
เกริ่นนำ	1
จากการสำรวจสู่การคาดประมาณประชากร	5
วัตถุประสงค์	7
วิธีดำเนินการวิจัย	7
จริยธรรมการวิจัย	10
ผลลัพธ์ที่คาดหวัง	11
ข้อจำกัดในการวิจัย	13

2	การสำรวจประชากรหลากหลายทางเพศ	15
	ประเทศออสเตรเลีย	15
	ประเทศนิวซีแลนด์	18
	ประเทศแคนาดา	22
	ประเทศสหราชอาณาจักร	24
	ประเทศสหรัฐอเมริกา	26
	ประเทศไทย	30
	สรุปและข้อสังเกต	32
3	เพศหลากหลายได้ตัวเลขประชากร	35
	แนวคิดและวิธีการคาดประมาณประชากรหลากหลายทางเพศ	35
	ความซุกของประชากรหลากหลายทางเพศ	38
	การคาดประมาณประชากรในปีที่สำรวจและปีที่คาดประมาณ	44
	สามฉากทัศน์ของการคาดประมาณประชากรหลากหลายทางเพศ	48
	สรุปและข้อสังเกต	58
4	จากความหลากหลายได้ตัวเลขสู่ข้อเสนอเชิงนโยบาย	59
	จากข้อค้นพบสู่ข้อเสนอเชิงนโยบาย	61
	ประโยชน์ของข้อเสนอเชิงนโยบายต่อสังคมไทย	63
	เอกสารอ้างอิง	64
	ภาคผนวก	71
	ดัชนี	76

สารบัญภาพ

1.1	ร้อยละของการยอมรับ LGBTQ+ จำแนกตามประเทศที่สำรวจ พ.ศ. 2562	4
2.1	ผลการสำรวจผู้มีความหลากหลายทางเพศ ทั้ง 2 ครั้ง โครงการนำร่องศึกษา แนวทางการเก็บข้อมูลผู้มีความหลากหลายทางเพศ กองนโยบายและวิชาการสถิติ สำนักงานสถิติแห่งชาติ	31
3.1	การกระจายร้อยละอัตลักษณ์ทางเพศของคนหลากหลายทางเพศ จำแนกตามเพศกำเนิด	40
3.2	อัตราความชุกของประชากรหลากหลายทางเพศ (ก่อนปรับ) จำแนกตามเพศกำเนิดและกลุ่มอายุ	42
3.3	อัตราความชุกของประชากรหลากหลายทางเพศ (หลังปรับ) จำแนกตามเพศกำเนิดและกลุ่มอายุ	43
3.4	พหุคูณประชากรฐาน พ.ศ. 2563 สำหรับการคาดประมาณประชากร ระดับประเทศ (ชุดใหม่)	46
3.5	กรอบแนวคิดหลักของการคาดประมาณประชากรหลากหลายทางเพศ	49
3.6	พหุคูณประชากรหลากหลายทางเพศ พ.ศ. 2567 (ชาย) และ พ.ศ. 2582 (หญิง) ตามข้อสมมุติอัตราความชุกของประชากรหลากหลายทางเพศอายุ 10-14 ปี คงที่ตลอดช่วงการคาดประมาณ	52
3.7	พหุคูณประชากรหลากหลายทางเพศ พ.ศ. 2567 (ชาย) และ พ.ศ. 2582 (หญิง) ตามข้อสมมุติอัตราความชุกของประชากรหลากหลายทางเพศอายุ 10-14 ปี เพิ่มขึ้น 1.5 เท่า ทุกๆ 5 ปี	54
3.8	พหุคูณประชากรหลากหลายทางเพศ พ.ศ. 2567 (ชาย) และ พ.ศ. 2582 (หญิง) ตามข้อสมมุติอัตราความชุกของประชากรหลากหลายทางเพศอายุ 10-14 ปี เพิ่มขึ้น 2 เท่า ทุกๆ 5 ปี	57
4.1	ประมาณประชากรหลากหลายทางเพศ จำแนกตามเพศกำเนิดและอัตราเพิ่มความชุก ของประชากรหลากหลายทางเพศอายุ 10-14 ปี ในอนาคต ณ พ.ศ. 2572 พ.ศ. 2577 และ พ.ศ. 2582	60

สารบัญตาราง

1.1	การสุ่มตัวอย่างเพื่อทำการสำรวจครัวเรือนและบุคคล	10
3.1	ตัวอย่างของการติดตามประชากรหลากหลายทางเพศ ตามรุ่นอายุ 5 ปี ทุกๆ 5 ปี	37
3.2	การกระจายร้อยละความสัมพันธ์ของสมาชิกในครัวเรือนกับหัวหน้าครัวเรือน จำแนกตามเพศภาวะ	39
3.3	จำนวนประชากรตัวอย่าง จำแนกตามความหลากหลายทางเพศ เพศกำเนิด และกลุ่มอายุ 5 ปี	41
3.4	อัตราความชุก (ร้อยละ) ของประชากรหลากหลายทางเพศ (หลังปรับ) จำแนกตามเพศกำเนิดและกลุ่มอายุ 5 ปี	44
3.5	อัตราเจริญพันธุ์รวม (TFR) อายุคาดเฉลี่ยเมื่อแรกเกิด (e_0) ของชายและหญิง ที่เป็นข้อสมมุติสำหรับการคาดประมาณประชากรชุดใหม่	47
3.6	ประชากรคาดประมาณ (ชุดใหม่) จำแนกตามกลุ่มอายุ 5 ปี และเพศกำเนิด พ.ศ. 2567 พ.ศ. 2572 พ.ศ. 2577 และ พ.ศ. 2582 สำหรับใช้ในการคาดประมาณ ประชากรหลากหลายทางเพศ	47
3.7	ข้อสมมุติของอัตราความชุกของประชากรหลากหลายทางเพศ อายุ 10-14 ปี	50
3.8	อัตรารอดชีพของประชากรหลากหลายทางเพศ จำแนกตามเพศกำเนิดและอายุ	51
3.9	ประมาณประชากรหลากหลายทางเพศ จำแนกตามเพศกำเนิด พ.ศ. 2567-2582 ตามข้อสมมุติอัตราความชุกของประชากรหลากหลายทางเพศอายุ 10-14 ปี คงที่ตลอดช่วงการคาดประมาณ	52
3.10	ประชากรหลากหลายทางเพศ จำแนกตามเพศกำเนิดและกลุ่มอายุ 5 ปี พ.ศ. 2567-2582 ตามข้อสมมุติอัตราความชุกของประชากรหลากหลาย ทางเพศอายุ 10-14 ปี คงที่ตลอดช่วงการคาดประมาณ	53
3.11	ประมาณประชากรหลากหลายทางเพศ จำแนกตามเพศกำเนิด พ.ศ. 2567-2582 ตามข้อสมมุติอัตราความชุกของประชากรหลากหลายทางเพศอายุ 10-14 ปี เพิ่มขึ้น 1.5 เท่า ทุกๆ 5 ปี	54

3.12	ประชากรหลากหลายทางเพศ จำแนกตามเพศกำเนิดและกลุ่มอายุ 5 ปี พ.ศ. 2567-2582 ตามข้อสมมุติอัตราความชุกของประชากรหลากหลายทางเพศอายุ 10-14 ปี เพิ่มขึ้น 1.5 เท่า ทุกๆ 5 ปี	55
3.13	ประมาณประชากรหลากหลายทางเพศ จำแนกตามเพศกำเนิด พ.ศ. 2567-2582 ตามข้อสมมุติอัตราความชุกของประชากรหลากหลายทางเพศอายุ 10-14 ปี เพิ่มขึ้น 2 เท่า ทุก 5 ปี	56
3.14	ประชากรหลากหลายทางเพศ จำแนกตามเพศกำเนิดและกลุ่มอายุ 5 ปี พ.ศ. 2567-2582 ตามข้อสมมุติอัตราความชุกของประชากรหลากหลายทางเพศอายุ 10-14 ปี เพิ่มขึ้น 2 เท่า ทุกๆ 5 ปี	57

นิยามศัพท์

ในการวิจัยสำรวจครั้งนี้ได้ใช้คำศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศและเพศวิถีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ที่มีการใช้ทับศัพท์ภาษาอังกฤษและการใช้แทนกัน ดังนี้

ประชากรหลากหลายทางเพศ (LGBTQ+) หมายถึง กลุ่มคนที่เป็นเลสเบี้ยนหรือหญิงรักหญิง (Lesbian) เกย์หรือชายรักชาย (Gay) ไบเซ็กชวลหรือคนที่รักได้สองเพศ (Bisexual) คนข้ามเพศ (Transgender) ควีเอร์ (Queer) รวมทั้งคนที่เป็นอินเตอร์เซ็กส์หรือเพศกำกวม (Intersex) นอนไบนารี (Non - binary) รวมถึงอัตลักษณ์ทางเพศวิถีอื่นๆ นอกจากนี้แล้วยังหมายถึงคำศัพท์ที่ใช้ในบริบทสังคมไทย ได้แก่ ทอม (Tomboy) ที่หมายถึงผู้หญิงที่มีบุคลิกและแสดงออกถึงความเป็นชาย มีความสนใจผู้หญิง ดี (Lady) ผู้หญิงที่มีอัตลักษณ์และการแสดงออกเป็นหญิง มักมีความรู้สึกดึงดูดใจกับทอม รวมทั้งตุ๊ด กะเทย สาวประเภทสอง ที่หมายถึงคนที่มีเพศกำเนิดเป็นชาย แต่มีอัตลักษณ์ทางเพศและพฤติกรรมการแสดงออกถึงความเป็นหญิง และอาจเปลี่ยนแปลงสรีระร่างกายให้สอดคล้องกับเพศสภาพหญิง โดยคำว่าตุ๊ดนั้นมีนัยเชิงดูหมิ่น จึงมักใช้คำว่ากะเทย หรือสาวประเภทสองมากกว่า ในรายงานฉบับนี้ใช้คำว่าคนหลากหลายทางเพศ ผู้มีความหลากหลายทางเพศ คนเพศหลากหลาย และคำย่อ LGBTQ+ ในความหมายเดียวกับคำว่าประชากรหลากหลายทางเพศ ซึ่งหมายถึงรวมถึงคนที่มีอัตลักษณ์และเพศวิถีที่แตกต่างจากชนบทเพศทั้งหมด

อัตลักษณ์ทางเพศ (Gender Identity) หมายถึง ความรู้สึกภายในของบุคคลเกี่ยวกับตัวตนทางเพศของตัวเองที่อาจจะสอดคล้องกับเพศที่ระบุเมื่อเกิดหรือไม่ก็ได้ รวมถึงการแสดงออกผ่านบุคลิก กิริยาท่าทาง การพูดจา การแต่งกาย และอื่นๆ ในรายงานฉบับนี้ใช้คำว่าตัวตนทางเพศ เพศสภาพ เพศสถานะ และเพศภาวะ ในความหมายเดียวกับอัตลักษณ์ทางเพศ

สัณนิบาทางเพศ (Sexual Orientation) หมายถึง ความรู้สึกดึงดูดใจ หรือความรู้สึกเสน่หาทางอารมณ์และในทางเพศ กับบุคคลที่มีอัตลักษณ์ทางเพศเหมือนกัน (เรียกว่ารักเพศเดียวกัน - homosexual เช่น ชายรักชาย หรือหญิงรักหญิง) หรือกับบุคคลที่มีอัตลักษณ์ทางเพศแตกต่างกัน (เรียกว่ารักต่างเพศหรือรักเพศตรงข้าม - heterosexual) สอดคล้องกับแบบแผนหรือชนบททางเพศของสังคม หรือรู้สึกดึงดูดใจมากกว่าเพศสภาพเดียวกันก็ได้ (เช่น คนรักสองเพศ - ไบเซ็กชวล รักได้

ทุกเพศ ไม่มีข้อจำกัดเรื่องเพศสภาพ - แพนเซ็กชวล) รวมทั้งไม่รู้สึกละแ่นทางเพศกับเพศใดเลยก็ได้ (อเซ็กชวล - Asexual) ในรายงานนี้ใช้คำว่าความรู้สึกดึงดูดใจทางเพศ ความชอบหรือความสนใจทางเพศ และวิถีทางเพศ ในความหมายที่หมายถึงคำว่ารสนิยมทางเพศและใช้แทนกันได้

การแสดงออกทางเพศ (Gender Expression) หมายถึง วิธีที่บุคคลแสดงออกหรือนำเสนอตัวตนทางเพศต่อคนอื่น ได้แก่ พฤติกรรม การแต่งกาย กิริยาท่าทาง น้ำเสียงการพูดจา หรือลักษณะภายนอกอื่นๆ ซึ่งอาจสอดคล้องกับแบบแผนหรือชนบททางเพศที่สังคมกำหนดมาตรฐานไว้สำหรับเพศชายหรือเพศหญิงหรือไม่ก็ได้

ลักษณะทางเพศ (Sex Characteristics) หมายถึง คุณสมบัติหรือคุณลักษณะทางกายภาพที่แสดงออกถึงเพศของบุคคล ทั้งที่เกี่ยวข้องกับอวัยวะสืบพันธุ์ที่มีอยู่ตั้งแต่เกิด เช่น อวัยวะเพศ หรืออวัยวะในระบบสืบพันธุ์ หรือลักษณะทางเพศที่ปรากฏขึ้นในช่วงวัยรุ่น เช่น หน้าอกในผู้หญิง เสียงทุ้มในผู้ชาย รวมทั้งพฤติกรรมและการแสดงออกทางเพศที่มักสอดคล้องกับบรรทัดฐานของสังคม

นอเพคตง (Cisgender) หมายถึง บุคคลที่รู้สึกว่าร่าลักษณะทางเพศของตัวเองตรงหรือสอดคล้องกับเพศที่ถูกกำหนดตั้งแต่เกิด โดยไม่รู้สึกละแ่นหรือต้องการเปลี่ยนแปลงเพศกำเนิดนั้น มักใช้หมายถึงคนที่ตรงข้ามกับคนข้ามเพศ (transgender) ผู้หญิงเพศตรง (cisgender female) คือคนที่เกิดมามีสรีระเพศกำเนิดเป็นหญิงและรู้สึกสบายใจที่จะมีร่าลักษณะเป็นหญิง ผู้ชายเพศตรง (cisgender male) คือคนที่เกิดมามีสรีระร่างกายเป็นชายและรู้สึกสบายใจที่จะมีร่าลักษณะเป็นชายตรงตามเพศกำเนิด

เพศวิถี (Sexuality) หมายถึง ชุดของลักษณะ พฤติกรรม และร่าลักษณะที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกดึงดูดทางเพศต่อบุคคลอื่น การสร้างร่าลักษณะทางเพศและการแสดงออกถึงความเป็นเพศของตนเอง เช่น การแต่งกาย พฤติกรรม กิริยาท่าทาง และปฏิสัมพันธ์ทางสังคม รวมทั้งความปรารถนาทางเพศ ความพึงพอใจทางเพศ และความสัมพันธ์ทางเพศของบุคคล เพศวิถีไม่ได้เป็นเรื่องของสรีระทางกายภาพเท่านั้น แต่เป็นเรื่องของสังคมและวัฒนธรรมและสามารถเปลี่ยนแปลงไปได้ตลอดชีวิตของบุคคล

คนที่มึเพศวิถีในขบข (Cisgender Heterosexual Individuals) หมายถึง บุคคลเพศตรงที่มีเพศวิถี/วิถีทางเพศสอดคล้องกับแบบแผนหรือบรรทัดฐานของสังคมที่กำกับบพบาททางเพศให้ นั่นคือ บุคคลที่มีร่าลักษณะทางเพศสอดคล้องหรือตรงกับเพศกำเนิด และมีรสนิยมทางเพศ

ที่ดึงดูดใจเพศตรงข้าม ซึ่งได้แก่ ผู้ชายที่มีเพศกำเนิดเป็นชาย รู้สึกสบายใจในอัตลักษณ์ทางเพศที่เป็นชาย และสนใจเพศตรงข้ามคือผู้หญิงเท่านั้น และผู้หญิงที่มีเพศกำเนิดเป็นหญิง รู้สึกสบายใจในอัตลักษณ์ทางเพศที่เป็นหญิง และสนใจเพศตรงข้ามคือผู้ชายเท่านั้น ในรายงานนี้ใช้คำว่า คนที่อยู่ในชนบทเพศวิถี คนในชนบทเพศ ในความหมายเดียวกันกับคนที่มีเพศวิถีในชนบท

คนที่มิใช่เพศวิถีนอกขนบ (Non-cisgender Heterosexual Individuals) หมายถึง บุคคลที่มีการดำเนินชีวิตด้านเพศไม่เป็นไปตามบรรทัดฐานทางเพศของสังคม ไม่ว่าจะเป็นอัตลักษณ์ทางเพศ หรือความรู้สึกดึงดูดใจทางเพศก็ตาม ในรายงานนี้ใช้คำว่าคนที่อยู่นอกชนบทเพศวิถี คนนอกชนบทเพศ ในความหมายเดียวกับคำว่าคนที่มีเพศวิถีนอกขนบ และโดยนัยแล้วหมายถึงคนที่มีความหลากหลายทางเพศด้วย

ชนบทเพศวิถี หมายถึง ชุดของกฎเกณฑ์ บรรทัดฐาน ความเชื่อ และค่านิยมทางสังคมที่กำหนดและกำกับพฤติกรรมทางเพศ ความสัมพันธ์ทางเพศ บทบาทและการแสดงออกทางเพศของบุคคลในสังคม ชนบทเพศวิถีมักถูกใช้เป็นสิ่งที่กำกับชีวิตทางเพศว่าแบบใดถูกต้องเหมาะสม แบบใดไม่เป็นที่ยอมรับ

ความเลื่อนไหลทางเพศ (Sexual Fluidity) หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการเปลี่ยนแปลงอัตลักษณ์ทางเพศ พฤติกรรมทางเพศ หรือความรู้สึกสนใจหรือดึงดูดใจทางเพศไปตามสถานการณ์หรือความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตในแต่ละช่วงเวลา ไม่ได้เป็นสิ่งที่ถูกกำกับไว้และคงที่ตายตัวตลอดชีวิต

รุ่นประชากร (Generation) หมายถึง กลุ่มของบุคคลที่เกิดในช่วงเวลาใกล้เคียงกัน สมาชิกของแต่ละรุ่นประชากรมักเติบโตมาในสภาพแวดล้อมทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองที่คล้ายคลึงกัน อยู่ในการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีร่วมสมัยกัน การผ่านประสบการณ์ร่วมกันเหล่านี้ส่งผลให้สมาชิกของแต่ละรุ่นประชากรมีลักษณะทางวัฒนธรรม ค่านิยม และทัศนคติทางสังคมคล้ายคลึงกัน ในรายงานนี้ใช้การแบ่งคนเป็นรุ่นประชากรเพื่อแสดงความแตกต่างของวิถีคิด มุมมอง และพฤติกรรมระหว่างรุ่นวัยต่างๆ โดยแบ่งเป็น 5 รุ่นประชากร คือ Gen Z (เกิด พ.ศ. 2538-2555) Gen Y (เกิด พ.ศ. 2523-2537) Gen X (เกิด พ.ศ. 2508-2522) รุ่นเบบี้บูม (Baby Boomers เกิด พ.ศ. 2489-2507) และรุ่นสงครามโลก (Silent generation เกิดก่อน พ.ศ. 2489)

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

กว่าครึ่งศตวรรษที่ผ่านมา ในแวดวงวิชาการของไทยมีการศึกษาวิจัยประชากรหลากหลายทางเพศในแง่มุมต่างๆ อย่างกว้างขวาง ทั้งในด้านสถานการณ์ชีวิต ครอบครัว สิทธิและกฎหมาย รวมถึงความรุนแรง การถูกเลือกปฏิบัติ และความเหลื่อมล้ำด้านสุขภาพที่ส่งผลกระทบต่อคนกลุ่มนี้ หนึ่งในคำถามสำคัญที่มักจะถูกยกขึ้นมาเสมอ คือ จำนวนของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศมีเท่าไร เนื่องจากขนาดของประชากรกลุ่มนี้เป็นข้อมูลสำคัญลำดับแรกในการวางนโยบายและการศึกษาวิจัยต่อเนื่อง เพื่อทำความเข้าใจปรากฏการณ์ที่เกี่ยวกับ LGBTQ+ ในแง่มุมต่างๆ การขาดข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ครอบคลุมและเป็นระบบเกี่ยวกับประชากร LGBTQ+ เป็นข้อจำกัดของการพัฒนานโยบายและบริการสาธารณะ รวมทั้งการจัดสรรทรัพยากรที่สอดคล้องกับความต้องการของประชากรกลุ่มนี้ โครงการนี้จึงมุ่งที่จะพัฒนาข้อมูลที่ครอบคลุมและเชื่อถือได้เกี่ยวกับขนาดประชากรหลากหลายทางเพศ และสถานการณ์ชีวิตและสุขภาพของประชากร LGBTQ+ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานภาครัฐ องค์กรภาคประชาสังคม สถาบันการศึกษา และภาคส่วนอื่นๆ ที่ทำงานในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางเพศ ข้อมูลนี้จะช่วยให้การพัฒนานโยบายและโครงการต่างๆ มีประสิทธิภาพมากขึ้น ข้อมูลจากการสำรวจจะเป็นข้อมูลฐานที่สำคัญสำหรับนักวิจัยและผู้กำหนดนโยบายในอนาคต เพื่อศึกษาประเด็นเชิงนโยบายที่เกี่ยวข้องกับ LGBTQ+ อย่างต่อเนื่องและลึกซึ้งยิ่งขึ้น

ผลการศึกษา

ผลการสำรวจได้จำนวนครัวเรือนตัวอย่างรวม 2,466 ครัวเรือน และจำนวนประชากรในครัวเรือนตัวอย่างทั้งสิ้น 9,588 คน จากการถ่วงน้ำหนักตัวอย่าง (sample weight) เพื่อให้เป็นตัวแทนของประชากรเป้าหมาย ทำให้ได้เห็นภาพประชากรหลากหลายทางเพศในครัวเรือนของประเทศไทยเป็นครั้งแรก ดังนี้

(1) มีครัวเรือนที่ประชากรหลากหลายทางเพศเป็นหัวหน้าครัวเรือน ร้อยละ 11.7 ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครัวเรือนส่วนใหญ่เป็นบุตรที่ยังไม่สมรสมากที่สุด ร้อยละ 36.7 และสมาชิกอื่นๆ ในครัวเรือนมีความสัมพันธ์ผ่านการแต่งงานน้อยกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่เป็นชายและหญิง

(2) อัตลักษณ์ทางเพศของ LGBTQ+ ในครัวเรือนที่สำรวจส่วนใหญ่เป็นคนเพศหลากหลายที่มีบุคลิกท่าทางและการแสดงออกทางเพศแตกต่างจากเพศกำเนิดที่เห็นได้ชัดเจน เกือบครึ่งหนึ่งของเพศกำเนิดชายได้รับการระบุอัตลักษณ์ว่าเป็นกะเทย/สาวประเภทสอง ขณะที่สองในสามของเพศกำเนิดหญิงถูกระบุอัตลักษณ์ว่าเป็นทอม/หญิงรักหญิง นอกจากนี้ ผู้หญิงถูกระบุว่ามีอัตลักษณ์ไบเซ็กชวลและแพนเซ็กชวลในสัดส่วนที่สูงกว่าผู้ชายอย่างมีนัยสำคัญ

(3) ประชากรหลากหลายทางเพศมีอัตราความชุกที่ร้อยละ 2.37 ซึ่งมีแนวโน้มต่ำกว่าความเป็นจริง เนื่องจากการระบุอัตลักษณ์ทางเพศของสมาชิกในครัวเรือนเกือบทั้งหมดถูกรายงานโดยหัวหน้าครัวเรือนหรือสมาชิกคนอื่น ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่าผู้ให้ข้อมูลจำนวนมากไม่ทราบหรือไม่สามารถระบุอัตลักษณ์ทางเพศของสมาชิกทุกคนในบ้านได้ตรงกับความเป็นจริง

(4) ประชากรหลากหลายทางเพศที่เป็นเพศกำเนิดหญิงมีสัดส่วนสูงกว่าเพศกำเนิดชายเกือบทุกกลุ่มอายุ และในกลุ่มอายุน้อยจะมีอัตราความชุกสูงกว่ากลุ่มอายุมากอย่างชัดเจน โดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชนอายุ 15-19 ปี และกลุ่มอายุ 20-24 ปี มีอัตราความชุกของเพศหลากหลายสูงกว่าอัตราความชุกเฉลี่ยถึง 2.8 เท่า สอดคล้องกับการสำรวจในหลายประเทศที่ใช้ระเบียบวิธีวิจัยใกล้เคียงกัน

(5) จากการคาดประมาณจำนวนประชากรเพศหลากหลายพบว่า ใน พ.ศ. 2567 ประชากรหลากหลายทางเพศมีจำนวนประมาณ 1,586,918 คน เป็นชาย 543,485 คน และเป็นหญิง 1,043,433 คน หรืออาจกล่าวได้ว่าขณะนี้มีความหลากหลายทางเพศ LGBTQ+ รวมประมาณ 1.6 ล้านคน

(6) การคาดประมาณประชากรหลากหลายทางเพศในอนาคตอีก 15 ปีข้างหน้า คือ ใน พ.ศ. 2572 พ.ศ. 2577 และ พ.ศ. 2582 ด้วยความเป็นไปได้ 3 ฉากทัศน์ คือ (ก) อัตราความชุกประชากรหลากหลายทางเพศของกลุ่มอายุ 10-14 ปี คงที่ ณ ปีที่สำรวจ (ข) อัตราความชุกประชากรหลากหลายทางเพศของกลุ่มอายุ 10-14 ปี เพิ่มขึ้น 1.5 เท่า ทุกๆ 5 ปี และ (ค) อัตราความชุกประชากรหลากหลายทางเพศของกลุ่มอายุ 10-14 ปี เพิ่มขึ้น 2 เท่า ทุกๆ 5 ปี ทำให้เห็นภาพของ LGBTQ+ ในอนาคต ทั้งนี้ จากการสำรวจ LGBTQ+ กลุ่มเยาวชนในสถานศึกษาของจังหวัดแห่งหนึ่งที่พบสัดส่วนของคนที่ระบุตัวเองว่าเป็นบุคคลเพศหลากหลายสูงถึงร้อยละ 29 ฉากทัศน์ที่เป็นไปได้จึงน่าจะอยู่ที่อัตราความชุกเพิ่มสองเท่า นั่นคือ ประเทศไทยอีก 15 ปีข้างหน้าจะมีประชากรหลากหลายทางเพศมากกว่า 2.2 ล้านคน

ข้อเสนอเชิงนโยบาย: การเก็บข้อมูลผู้มีความหลากหลายทางเพศ

ภาพความหลากหลายทางเพศที่อยู่ใต้ตัวเลขและสถิติข้างต้นเป็นข้อเท็จจริงเชิงประจักษ์ถึงการมีอยู่ของคนเพศหลากหลายในสังคมไทย ทั้งในระดับครัวเรือน ในระบบเพศที่สังคมบอกว่ามีเพียงสองเพศ และในแต่ละกลุ่มอายุ และด้วยตัวเลขข้างต้นอีกเช่นกันที่สามารถนำไปสู่การพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการเก็บข้อมูลประชากรหลากหลายทางเพศ ดังนี้

(1) **การขับเคลื่อนนโยบายบนฐานของข้อมูล** การพัฒนาฐานข้อมูลที่ครอบคลุมและเชื่อถือได้เกี่ยวกับขนาดประชากรหลากหลายทางเพศ จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานภาครัฐ องค์กรภาคประชาสังคม สถาบันการศึกษา และภาคส่วนอื่นๆ ที่ทำงานในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางเพศ ข้อมูลนี้ช่วยให้การพัฒนานโยบายและโครงการต่างๆ มีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งยังสามารถใช้เป็นข้อมูลเปรียบเทียบและติดตามการเปลี่ยนแปลงทางประชากร และเป็นข้อมูลฐานที่สำคัญสำหรับนักวิจัยและผู้กำหนดนโยบายในอนาคต เพื่อศึกษาประเด็นเชิงนโยบายที่เกี่ยวข้องกับ LGBTQ+ อย่างต่อเนื่องและลึกซึ้งยิ่งขึ้น การสำรวจวิจัยทางประชากรศาสตร์ควรศึกษาพฤติกรรมทางด้านประชากรของคนเพศหลากหลายและครัวเรือน LGBTQ+ ให้รอบด้านมากขึ้นในอนาคต เพื่อเข้าถึงอัตราเจริญพันธุ์ อัตราตาย และอัตราการย้ายถิ่นของประชากรและครัวเรือนกลุ่มนี้ ที่สามารถนำมาใช้คาดประมาณประชากรโดยรวมให้ถูกต้องแม่นยำมากขึ้น

(2) **การจัดทำมาตรฐานสถิติที่เกี่ยวข้องกับประชากรหลากหลายทางเพศ** ข้อมูลด้านเพศของประชากรจะมีคุณภาพมากขึ้นหากมีการเก็บข้อมูลในเรื่องอัตลักษณ์ทางเพศ (gender identity) รสนิยม/ความดึงดูดใจทางเพศ (sexual orientation) ของบุคคล นอกเหนือจากเพศสรีระที่ระบุในใบเกิด รวมทั้งควรเพิ่มตัวแปรด้านเพศ อัตลักษณ์ทางเพศ ลักษณะทางเพศ (sex characteristics) และรสนิยมทางเพศ/ความดึงดูดใจทางเพศ (sexual orientation) ไว้ในมาตรฐานสถิติด้วย เพื่อให้เป็นมาตรฐานกลางสำหรับหน่วยงานต่างๆ ในการเก็บข้อมูลประชากรที่ครอบคลุมคนทุกเพศสภาพ

(3) **การพัฒนาระบบจัดเก็บข้อมูลบุคคลที่คำนึงถึงเพศสภาพที่หลากหลายมากกว่าระบบสองเพศในทุกหน่วยงานของรัฐ** โดยเฉพาะหน่วยงานด้านสิทธิและสวัสดิการพื้นฐาน เช่น สถานพยาบาล สถาบันการศึกษา หน่วยงานสวัสดิการและให้ความช่วยเหลือด้านต่างๆ รวมทั้งภาคประชาสังคม องค์กรพัฒนาเอกชนหรือองค์กรสาธารณประโยชน์ และองค์กรเอกชน การมีข้อมูลของกลุ่มคนเพศหลากหลายจากหน่วยงานต่างๆ เหล่านี้จะช่วยให้การพัฒนาสวัสดิการของรัฐสอดคล้องกับความต้องการและครอบคลุมคนทุกคนในสังคมมากขึ้น

(4) การส่งเสริมความเท่าเทียมและความเป็นธรรม การมองเห็นคนหลากหลายทางเพศที่อยู่ภายใต้ตัวเลขประชากรจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อทั้งภาครัฐและภาคประชาสังคม ในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเลือกปฏิบัติและความไม่เท่าเทียมที่ประชากร LGBTQ+ ต้องเผชิญ ด้วยการให้ข้อมูลเป็นเครื่องมือขับเคลื่อนสู่สังคมที่ส่งเสริมความเข้าใจและเคารพในความแตกต่างของบุคคลโดยไม่คำนึงถึงเพศวิถีหรืออัตลักษณ์ทางเพศ และพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากร LGBTQ+ ในประเทศไทยสู่สังคมที่เท่าเทียมและเป็นธรรมมากขึ้น

(5) ทิศทางการศึกษาวิจัยในอนาคตของประเด็นวิจัยเกี่ยวกับบุคคลหลากหลายทางเพศสามารถขยายขอบเขตการวิจัยได้หลายทิศทาง ตัวอย่างเช่น การขยายกลุ่มตัวอย่างและพื้นที่ศึกษา ได้แก่ การศึกษาคนหลากหลายทางเพศในพื้นที่ต่างๆ กัน เช่น เมือง ชนบท ภูมิภาค ฯลฯ การศึกษาคนหลากหลายทางเพศที่เป็นคนสูงวัยหรือเยาวชน การศึกษาสถานะความสัมพันธ์แบบต่างๆ ของ LGBTQ+ เป็นต้น การวิจัยติดตามแนวโน้มระยะยาว เพื่อดูการเปลี่ยนแปลงอัตราความชุกทุก 3-5 ปี และดูทิศทางของสังคมที่มีต่อประชากรกลุ่มนี้ และการศึกษาเจาะลึกรายละเอียดในแต่ละกลุ่มย่อยของคนเพศหลากหลาย เช่น คนข้ามเพศ นอนไบนารี หรืออินเตอร์เซ็กส์ รวมทั้งการขยายประเด็นวิจัยไปยังองค์ประกอบชีวิตด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ศึกษาความเชื่อมโยงระหว่างการเปิดเผยตัวตนกับคุณภาพชีวิต วิเคราะห์ผลกระทบทางเศรษฐกิจจากความเหลื่อมล้ำ (Lost GDP) เป็นต้น

ประโยชน์ของข้อเสนอเชิงนโยบายต่อสังคมไทย

ข้อเสนอข้างต้นนี้ นอกจากช่วยสร้างสังคมที่เปิดกว้างและยอมรับความแตกต่าง การยอมรับประชากรหลากหลายทางเพศและครัวเรือน LGBTQ+ ในระบบสถิติเป็นการทำให้ความแตกต่างหลากหลายทางเพศของประชากรเป็นเรื่องปกติ (normalize) ช่วยลดอคติและการตีตราทางสังคมในเชิงโครงสร้างได้ชัดเจน และยังช่วยพัฒนานโยบายด้านสิทธิและสวัสดิการที่เท่าเทียมด้วย เนื่องจากการมีข้อมูลที่ครอบคลุมทุกคนทุกเพศสภาพและถูกต้องเชื่อถือได้ จะช่วยให้รัฐออกแบบโครงการและจัดสรรทรัพยากรได้อย่างสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการ สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ตรงกับ SDG ข้อ 10 ลดความเหลื่อมล้ำทางรายได้ โอกาสในการศึกษา สุขภาพ และสถานะทางสังคม และ SDG ข้อ 5 เพิ่มความเท่าเทียมทางเพศให้เกิดขึ้นจริง ครอบคลุมคนทุกเพศสภาพ





ความสำคัญ ของการสำรวจประชากรหลากหลายทางเพศ

เกริ่นนำ

หลายสังคมมีความเข้าใจและรับรู้ถึงคนที่มีความหลากหลายทางเพศในลักษณะต่างๆ กัน ทั้งมีภาษาเรียกผู้มีความแตกต่างทางเพศในแต่ละวัฒนธรรม และมีบทบาททางสังคมในแต่ละชุมชนแตกต่างกันไปเช่นเดียวกัน ตัวอย่างเช่นในทวีปอเมริกา ชนพื้นเมืองในอเมริกาเหนือเรียกคนที่มีจิตวิญญาณทั้งชายและหญิงในร่างเดียวกันว่า Two-spirit โดยคนในชุมชนให้การเคารพและมีบทบาททางสังคมที่สำคัญ เช่น เป็นผู้นำทางจิตวิญญาณ เป็นหมอ เป็นผู้ไกล่เกลี่ย ชุมชน Zapotec ประเทศเม็กซิโกยอมรับคนที่มีลักษณะทั้งชายและหญิงโดยมีภาษาเรียกว่า Muxe ในวัฒนธรรมชาวมัวก็มีการเรียกคนลักษณะดังกล่าวนี้ว่า Fa'afafine หรือคำว่า Hijra ในทวีปอินเดีย ที่หมายถึงคนที่มีเพศสภาพไม่ตรงกับเพศกำเนิดชายหรือหญิง รวมทั้งในสังคมไทยที่มีคำว่า บัณเฑาะก์ หรือกะเทย สำหรับเรียกคนที่มีเพศกำเนิดเป็นชายและแสดงออกเป็นหญิง เหล่านี้แสดงให้เห็นถึงที่ทางและการยอมรับของคนหลากหลายทางเพศในหลายสังคม ก่อนที่จะถูกครอบงำด้วยบรรทัดฐานแนวคิดแบบสองเพศชายหญิงที่เป็นคู่ตรงข้ามกัน ผ่านกระบวนการทางประวัติศาสตร์ สังคมวัฒนธรรม การเมือง และกฎหมายในเวลาต่อมา

ในยุคสมัยใหม่ การศึกษาประชากรหลากหลายทางเพศได้รับความสนใจหลากหลายมิติ ทั้งการศึกษาเชิงประวัติศาสตร์สังคม เช่น การเคลื่อนไหวทางสังคมของคนหลากหลายทางเพศในประเทศต่างๆ การศึกษาวิถีชีวิตของคนหลากหลายเพศในบริบททางสังคมและวัฒนธรรมหนึ่งๆ การศึกษาเชิงประวัติศาสตร์การเมือง เช่น การเคลื่อนไหวเพื่อสิทธิต่างๆ ของคนหลากหลายทางเพศ การศึกษากฎหมายที่เลือกปฏิบัติต่อคนหลากหลายทางเพศ รวมไปถึงการศึกษาเชิงวัฒนธรรม เช่น วรรณกรรม ศิลปะ สื่อร่วมสมัยแขนงต่างๆ ที่นำเสนอภาพชีวิตของคนหลากหลายทางเพศ

การขับเคลื่อนประเด็นหลากหลายทางเพศในระดับโลก แม้องค์การสหประชาชาติจะได้ประกาศปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights หรือ UNDR) ตั้งแต่วันที่ 10 ธันวาคม ค.ศ. 1948 หรือกว่า 7 ทศวรรษมาแล้ว ที่รับรองว่ามนุษย์ทุกคนมีสิทธิได้รับการปฏิบัติเท่าเทียมกัน โดยไม่แบ่งแยกเนื่องจากความแตกต่างทางเชื้อชาติ สีผิว เพศ ศาสนา ความคิดเห็นทางการเมือง หรือสถานะอื่นๆ แต่ทว่าในทางปฏิบัติ การตระหนักถึงสิทธิมนุษยชนของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศวิถีและอัตลักษณ์ทางเพศ (sexual orientation and gender identity-SOGI) ได้รับการเน้นย้ำอย่างเป็นทางการผ่านการรับรองหลักการยกยอการตาร์ตา (Yogyakarta Principles) ว่าด้วยการใช้กฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศในประเด็นวิถีทางเพศและอัตลักษณ์ทางเพศ ที่ประกาศใน ค.ศ. 2006 (พ.ศ. 2549) หรือเมื่อ 19 ปีที่ผ่านมาเพื่อยืนยันมาตรฐานทางกฎหมายที่รัฐบาลและองค์กรต่างๆ ต้องร่วมกันยุติความรุนแรง การเลือกปฏิบัติต่อหญิงรักหญิง (lesbian) ชายรักชาย (gay) ผู้ที่รักทั้งสองเพศ (bisexual) และคนข้ามเพศ (transgender) ที่สำคัญคือบุคคลเหล่านี้ต้องสามารถเข้าถึงสิทธิอย่างเท่าเทียมเช่นเดียวกับคนอื่นๆ ในสังคม (Human Rights Watch, 2007) และไม่กี่ปีต่อมา (พ.ศ. 2554) คณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติได้รับรองมติว่าด้วยสิทธิของคนที่มีความหลากหลายทางเพศในการไม่ถูกเลือกปฏิบัติ ไม่ว่าบุคคลผู้นั้นจะมีวิถีทางเพศหรืออัตลักษณ์ทางเพศใดก็ตาม โดยประเทศไทยเป็นหนึ่งใน 23 ประเทศที่ออกเสียงสนับสนุน (United Nations Human Rights Council, 2011) มติดังกล่าวกำหนดข้อผูกพันที่รัฐพึงมีต่อคนหลากหลายทางเพศหลายประการ ที่สำคัญคือการคุ้มครองบุคคลหลากหลายทางเพศจากความรุนแรงอันเนื่องมาจากการเกลียดกลัวคนรักเพศเดียวกันและคนข้ามเพศ การยกเลิกข้อกำหนดว่าการรักเพศเดียวกันเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย การห้ามมิให้มีการเลือกปฏิบัติด้วยเหตุวิถีทางเพศและอัตลักษณ์ทางเพศ และการเคารพเสรีภาพในการแสดงออก การสมาคม และการชุมนุมโดยสันติของคนหลากหลายทางเพศ เป็นต้น

จากหลักการพื้นฐานด้านสิทธิมนุษยชนสากลของคนทุกคน สู่ความชัดเจนในการปฏิบัติต่อคนที่มีความหลากหลายทางเพศวิถีและอัตลักษณ์ทางเพศ กล่าวได้ว่าผ่านการต่อสู้เคลื่อนไหวทางสังคมอย่างเข้มข้นและเป็นส่วนหนึ่งของขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมแบบใหม่ด้านสิทธิมนุษยชนในหลายประเทศทั่วโลก ในช่วงคริสต์ทศวรรษ 1970 หนึ่งในประเด็นการต่อสู้ที่สำคัญก็คือการพูดถึงการเมืองเรื่องอัตลักษณ์ที่รัฐส่วนใหญ่ใช้แบบแผนทางเพศแบบทวิลักษณ์กดทับและปิดกั้นอัตลักษณ์ที่แตกต่างของคนหลากหลายทางเพศ ให้กลายเป็นชนกลุ่มน้อยทางเพศ (sexual minorities) ที่สังคมส่วนใหญ่มองความแตกต่างหลากหลายเหล่านี้ว่าเป็นความเบี่ยงเบนทางเพศและวิปริตผิดธรรมชาติ นำไปสู่อคติและการถูกเลือกปฏิบัติ ถูกกีดกันและเสี่ยงต่อความรุนแรงไม่สามารถเข้าถึงความเป็นธรรมทางสังคมได้เท่าเทียมกับคนอื่นๆ (ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร, 2540) ต่อมาการเคลื่อนไหวทางสังคมเพื่อสิทธิของผู้มีความหลากหลายทางเพศได้กลายเป็นการต่อสู้

ทางการเมืองเรื่องอัตลักษณ์ (identity politics) ที่ในที่สุดแล้วสามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มีความหมายได้ เนื่องจากกลยุทธของการเคลื่อนไหวนั้นมีการเน้นทั้งเป้าหมายทางการเมืองและการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมได้พร้อมๆ กัน โดยเฉพาะเมื่อการเคลื่อนไหวนั้นท้าทายการสถาปนาความคิดนำในเรื่องความเป็นชาย (masculinity) ความเป็นหญิง (femininity) ความเกลียดกลัวคนรักเพศเดียวกัน (homophobia) และบรรทัดฐานรักต่างเพศ (heteronormativity) การเรียกร้องให้สังคมยอมรับความหลากหลายทางเพศ รวมถึงการเปลี่ยนแปลงกฎหมายและนโยบายต่างๆ เพื่อให้คนหลากหลายทางเพศเข้าถึงสิทธิสวัสดิการและได้รับความคุ้มครองจากรัฐอย่างเท่าเทียมกัน (Bernstein, 2002)

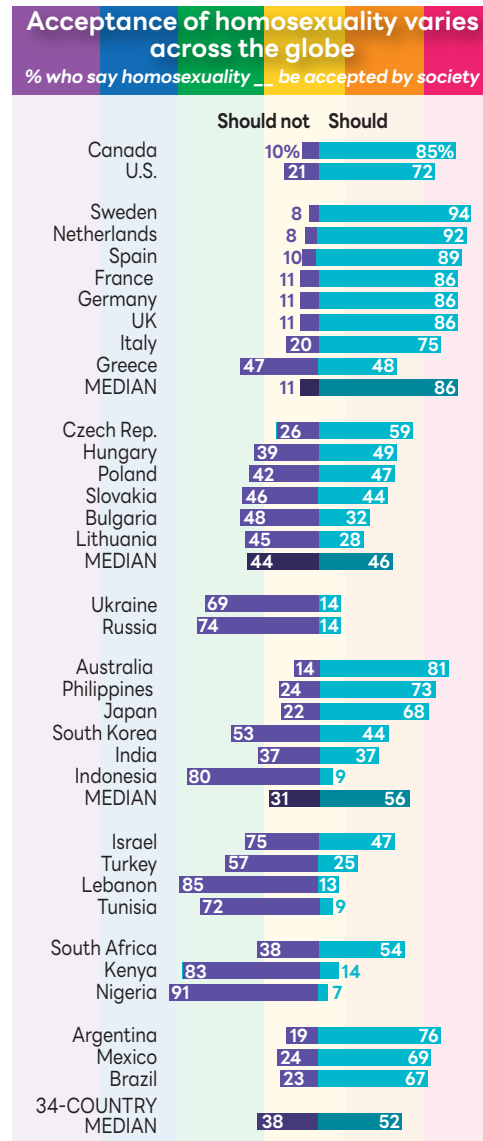
ในสังคมปัจจุบันจึงสามารถกล่าวได้ว่า การยอมรับคนหลากหลายทางเพศได้ผ่านการต่อสู้เคลื่อนไหวทางสังคมและการเมืองมาหลายทศวรรษด้วยแนวคิดสำคัญหลายประการ แนวคิดที่กล่าวได้ว่ามีอิทธิพลสูงมากในการศึกษาความหลากหลายทางเพศคือ แนวคิดทฤษฎีเคเวียร์ที่ทำให้เห็นว่าอำนาจและความสัมพันธ์ทางสังคมส่งผลต่อการสร้างและควบคุมอัตลักษณ์ทางเพศอย่างไร ด้วยการท้าทายบรรทัดฐานทางเพศของสังคมที่เป็นผลของวิธีคิดที่มองเรื่องเพศเป็นคู่ตรงข้าม คือ ชาย/หญิง รักต่างเพศ/รักเพศเดียวกัน ด้วยการเสนอว่าอัตลักษณ์ทางเพศนั้นไม่ใช่สิ่งที่เป็มาตั้งแต่เกิด หรือเป็นความจริงตามธรรมชาติ แต่เป็นผลผลิตทางประวัติศาสตร์และสังคม และถูกสร้างขึ้นผ่านการแสดงออกหรือการกระทำซ้ำๆ จนกลายเป็นธรรมชาติ เพศวิถีถูกสร้างขึ้นผ่านวาทกรรมถูกแยกออกจากด้านอื่นๆ ของชีวิต เช่น การงาน ครอบครัว และศาสนา และถูกมองว่าเป็นพื้นที่เฉพาะที่ต้องได้รับการจัดการและควบคุมโดยระบบศีลธรรม บรรทัดฐานทางสังคม รวมทั้งกฎหมายและนโยบายสาธารณะ (Butler, 1990; Foucault, 1980) อีกแนวคิดหนึ่งที่มีอิทธิพลในการศึกษาความหลากหลายทางเพศเช่นเดียวกัน คือแนวคิดเรื่องอัตลักษณ์ที่อธิบายว่าอัตลักษณ์ทางเพศและเพศสภาพเป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นโดยบริบททางสังคม วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ (social construct) มากกว่าเป็นลักษณะทางชีวภาพที่ตายตัว อัตลักษณ์ทางเพศนี้อาจเปลี่ยนแปลงหรือเลื่อนไหลได้ตามบริบททางสังคม วัฒนธรรม และการเมือง ตลอดช่วงชีวิตของบุคคล (fluidity) อัตลักษณ์ของคนหลากหลายทางเพศยังมีลักษณะตัดข้ามหรือทับซ้อน (intersectionality) กับอัตลักษณ์อื่นๆ ได้ด้วย เช่น เชื้อชาติ ชาติพันธุ์ ชนชั้นทางเศรษฐกิจและสังคม ศาสนาความเชื่อ เป็นต้น (Sedgwick, 1990; Halperin, 1990; Crenshaw, 1991; Seidman, 1996)

หลายประเทศในปัจจุบันจึงมองอัตลักษณ์ที่แตกต่างหลากหลายของพลเมืองนี้อย่างเข้าใจและด้วยสายตาที่เคารพมากขึ้น และรับเอาความเท่าเทียมทางเพศเข้าเป็นส่วนหนึ่งของสิทธิมนุษยชนที่คนทุกคนมีอย่างเท่าเทียมกัน ร่วมกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาค โดย ‘เพศ’ ในที่นี้ไม่ได้หมายถึงเพียงเพศชายและเพศหญิงเท่านั้น แต่รวมถึงความแตกต่างของบุคคลตามวิถีทางเพศ (sexual orientation) และอัตลักษณ์ทางเพศ (gender

identity) ด้วย หลายประเทศมีการสำรวจความเห็นของประชาชนที่มีต่อคนหลากหลายทางเพศ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการยอมรับทางสังคมที่มีสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องในแต่ละปี เช่น การสำรวจของ Pew Research Center ใน 34 ประเทศในทุกรัฐบาลของโลกจำนวน 5 ครั้ง (ประเทศไทย ไม่ถูกเลือกอยู่ในการสำรวจนี้) ด้วยคำถามที่ว่า “สังคม ควรยอมรับคนรักเพศเดียวกันหรือไม่?” ผลการสำรวจ ในปีล่าสุดคือ พ.ศ. 2562 พบว่าสัดส่วนของการ ยอมรับคนหลากหลายทางเพศเพิ่มสูงขึ้นมากกว่า 20 ประเทศ โดยประเทศสวีเดนมีสัดส่วนการยอมรับ สูงสุดคือร้อยละ 94 รองลงมาคือประเทศเนเธอร์แลนด์ ร้อยละ 92 และประเทศที่มีสัดส่วนการยอมรับต่ำสุด คือไนจีเรีย ร้อยละ 7 (Poushter & Kent, 2020)

นอกจากนี้ยังมีการสำรวจการยอมรับทางสังคม ของกลุ่มคนหลากหลายทางเพศใน 175 ประเทศ ทั่วโลก ระหว่าง พ.ศ. 2524-2563 โดยสถาบัน วิลเลียมส์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย แห่งลอสแอนเจลิส โดยใช้ดัชนีการยอมรับสากล (Global Acceptance Index-GAI) เป็นเครื่องมือ ในการวัด ผลการสำรวจพบว่าระดับการยอมรับ คนหลากหลายทางเพศเฉลี่ยของโลกไม่มีการ เปลี่ยนแปลงมากนัก ใน 56 ประเทศทั่วโลกที่ยอมรับ คนหลากหลายทางเพศมานานแล้วยังคงมีระดับ การยอมรับที่สูงและเพิ่มขึ้น โดย 5 อันดับแรกของ ประเทศที่ยอมรับคนหลากหลายทางเพศสูงที่สุด คือ ไอซ์แลนด์ เนเธอร์แลนด์ นอร์เวย์ สวีเดน และ แคนาดา สำหรับประเทศไทยนั้น มีคะแนน GAI ที่ 5.81 นับเป็นลำดับที่ 40 จาก 175 ประเทศ (Flores, 2021) ขณะที่การสำรวจทางออนไลน์ในประเทศไทย ที่ทำโดยสวนดุสิตโพล เมื่อเดือนมิถุนายน 2566 พบว่า คนไทยยอมรับเรื่องความหลากหลายทางเพศ สูงถึงร้อยละ 85 และเห็นด้วยกับการมีกฎหมายรับรอง กลุ่มคนหลากหลายทางเพศสูงร้อยละ 75 อย่างไรก็ตาม

ภาพ 1.1 ร้อยละของการยอมรับ LGBTQ+ จำแนกตามประเทศ ที่สำรวจ พ.ศ. 2562



Note: Those who did not answer are not shown.
Source: Spring 2019 Global Attitudes Survey. Q31.
PEW RESEARCH CENTER

ที่มา: Flores, 2021

ต่อคำถามเรื่องเคยมีประสบการณ์เห็นกลุ่มประชากรหลากหลายทางเพศ (LGBTQ+) ถูกเหยียดหยาม ทำร้ายร่างกายและหรือจิตใจหรือไม่ ผลการสำรวจพบว่าเกือบครึ่งหนึ่งคือร้อยละ 47 เคยพบเห็นสถานการณ์ดังกล่าวนี้ (เปิดผลสำรวจสวนดุสิตโพล “คนไทยกับความหลากหลายทางเพศ,” 18 มิถุนายน 2566)

จากการสำรวจการคาดประมาณประชากร

กล่าวได้ว่ากว่าครึ่งศตวรรษที่ผ่านมาการศึกษาวิจัยประชากรหลากหลายทางเพศในแง่มุมต่างๆ อย่างกว้างขวาง ทั้งในด้านสิทธิและกฎหมายที่ส่งผลกระทบต่อคนกลุ่มนี้ เช่น การแต่งงานของคนเพศเดียวกัน สิทธิในการรับบุตรบุญธรรม การเข้าถึงความเป็นธรรมทางกฎหมาย การศึกษา เรื่องสุขภาพและความเป็นอยู่ของประชากรหลากหลายทางเพศ ปัญหาและความเสี่ยงทางสุขภาพต่างๆ ทั้งทางกายและทางจิตใจ การเข้าถึงบริการสุขภาพ ความเหลื่อมล้ำด้านสุขภาพ ดังรายงานวิจัยในประเทศตะวันตกจำนวนมากที่ชี้ว่าประชากรกลุ่มนี้มีโอกาสเสี่ยงต่อภาวะคุกคามทางสุขภาพสูงกว่าประชากรทั่วไป เนื่องจากบริบทครอบครัวและการเลี้ยงดูสมัยเด็ก ความรุนแรงในคู่ความสัมพันธ์ ภาวะซึมเศร้า ความเสี่ยงในการฆ่าตัวตาย การสูบบุหรี่ การใช้สารเสพติด และโรคติดต่อเรื้อรังต่างๆ (Hughes, Harless, & Leach, 2021; Nath et al., 2024) นอกจากนี้ก็มีการศึกษาเรื่องการกลั่นแกล้งและเลือกปฏิบัติในโรงเรียน เพศศึกษารอบด้านในเรื่องความหลากหลายทางเพศ อัตราความชุกของการเลือกปฏิบัติต่อ LGBTQ+ เป็นต้น การศึกษาในมิติของเศรษฐกิจและการจ้างงาน เช่น โอกาสและความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจของคนกลุ่มนี้ต้องเผชิญ ผลกระทบทางเศรษฐกิจหากมีการออกกฎหมายเกี่ยวกับสมรสเท่าเทียมที่มีต่อคู่สมรสเพศเดียวกัน (Gates, 2011)

ท่ามกลางการศึกษาวิจัยและสำรวจแง่มุมต่างๆ ของคนหลากหลายทางเพศในสังคมหนึ่งๆ ที่เกิดขึ้นอย่างกว้างขวางนั้น หนึ่งในคำถามสำคัญที่มักจะถูกยกขึ้นมาเสมอคือ **จำนวนของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศวิถีและอัตลักษณ์ทางเพศมีเท่าไร** เนื่องจากขนาดของประชากรกลุ่มนี้เป็นข้อมูลสำคัญลำดับแรกในการวางนโยบายและการศึกษาวิจัยต่อเนื่อง เพื่อทำความเข้าใจปรากฏการณ์ที่เกี่ยวกับ LGBTQ+ ในแง่มุมต่างๆ ทั้งในชุมชนของ LGBTQ+ เองและในภาพรวมของทั้งสังคม คำถามเรื่องขนาดประชากรหลากหลายทางเพศเป็นคำถามที่มีความสำคัญในแง่ของการกำหนดนโยบาย การพัฒนาระบบสวัสดิการ และสิทธิสุขภาพอยู่เสมอ ทว่า หากพิจารณาในทางวิชาการแล้ว การสำรวจเพื่อคาดประมาณขนาดประชากรหลากหลายทางเพศ (LGBTQ+) มีข้อจำกัดหลายประการด้วยกัน ทั้งในแง่ของการให้ความยินยอมของคนหลากหลายทางเพศเอง เนื่องจากคนที่มีความหลากหลายทางเพศวิถีและอัตลักษณ์ทางเพศส่วนหนึ่งมองว่าอัตลักษณ์ทางเพศหรือเพศวิถีเป็นเรื่องส่วนตัว ไม่ต้องการเปิดเผยต่อสาธารณะ ขณะเดียวกัน ในแง่ของระเบียบ

วิธีวิจัยในการสำรวจนั้น ต้องละเอียดอ่อนอย่างมากกับการออกแบบเครื่องมือที่ใช้ในการสำรวจ การให้ภาษาในคำถามและคำตอบเรื่องวิถีทางเพศหรือรสนิยมทางเพศ (sexual orientation) อัตลักษณ์ทางเพศ (gender identity) รวมทั้งต้องเคารพในความแตกต่างหลากหลายทางเพศ เหล่านี้โดยไม่มีอคติตัดสินล่วงหน้า นอกจากนี้ ยังต้องคำนึงด้วยว่าการเลือกกลุ่มตัวอย่างในการสำรวจ และการออกแบบวิธีการสำรวจที่แตกต่างกันอาจส่งผลต่อคำตอบที่ได้แตกต่างกัน (Burkill et al., 2015) เช่น การสัมภาษณ์แบบพบตัว (face-to-face interview) การสัมภาษณ์ที่ให้ตอบด้วยตัวเอง (self-managed interview) หรือการสำรวจออนไลน์ในปัจจุบันที่ผู้ตอบสามารถตอบแบบสำรวจได้เองจากโทรศัพท์มือถือหรือคอมพิวเตอร์

นอกเหนือจากการศึกษาวิจัยและสำรวจกลุ่มคนหลากหลายทางเพศในลักษณะต่างๆ ข้างต้นแล้ว ในทางประชากรศาสตร์ก็มีเทคนิควิธีที่เรียกว่าการคาดประมาณประชากร (population projection) โดยอาศัยข้อมูลทางประชากรในอดีตและปัจจุบัน รวมถึงการกำหนดข้อสมมุติเกี่ยวกับปัจจัยทางประชากรศาสตร์ต่างๆ เช่น ภาวะเจริญพันธุ์ ภาวะการตาย การย้ายถิ่น การกระจายสัดส่วนประชากร และโครงสร้างประชากรทางเพศกำเนิดและอายุ ใช้วิธีการทางคณิตศาสตร์หรือสถิติในการคำนวณเพื่อคาดการณ์จำนวนและโครงสร้างของประชากรในอนาคต การคาดประมาณประชากรมีความสำคัญมากในการวางแผนนโยบายสาธารณะด้านต่างๆ ทั้งการวางแผนและจัดสรรทรัพยากรด้านสาธารณสุข การรับมือกับโรคระบาดและความเสี่ยงด้านสุขภาพ การวางแผนด้านการศึกษาและหลักสูตร การวางแผนและการเตรียมความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจ ไปจนถึงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานรองรับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงประชากรในอนาคต (O'Neill et al., 2001; สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2556)

แม้การคาดประมาณประชากรจะมีความสำคัญมากในการวางแผนนโยบายและการจัดสรรทรัพยากรด้านต่างๆ เพื่อรับมือกับความเปลี่ยนแปลงทางประชากรในอนาคต แต่กล่าวได้ว่าการคาดประมาณขนาดประชากรหลากหลายทางเพศนั้น เป็นประเด็นท้าทายในวิธีการคาดประมาณประชากรอย่างยิ่ง โดยเฉพาะเมื่อคำนึงถึงความเลื่อนไหลทางเพศ (sexual fluidity) ที่อธิบายว่าอัตลักษณ์ทางเพศ (gender identity) และวิถีทางเพศ (sexual orientation) ของคนๆ หนึ่งนั้นสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามบริบทและจังหวะชีวิต (Sumerai, Mathers & Moon, 2019) นอกเหนือจากนี้ การคาดประมาณประชากรหลากหลายทางเพศยังเผชิญความท้าทายในเรื่องเทคนิควิธีวิทยาอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นความท้าทายในการเข้าถึงประชากรตัวอย่างที่อาจมีการปกปิดเพศสภาพ ไม่ต้องการเปิดเผยข้อมูลส่วนตัว ความท้าทายในการระบุกลุ่มย่อยของ LGBTQ+ การยอมรับทางสังคมและวัฒนธรรม รวมทั้งกฎเกณฑ์กีดกันเรื่องเพศของสังคมในช่วงเวลานั้นๆ เหล่านี้ อาจเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความแม่นยำและครบถ้วนของข้อค้นพบได้

แม้ประเทศไทยจะมีภาพลักษณ์ในระดับนานาชาติว่าเป็นสังคมที่เปิดกว้างต่อความหลากหลายทางเพศ แต่การขาดข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ครอบคลุมและเป็นระบบเกี่ยวกับประชากร LGBTQ+ ยังเป็นข้อจำกัดของการพัฒนานโยบายและบริการสาธารณะ รวมทั้งการจัดสรรทรัพยากรที่ตอบสนองต่อความต้องการของประชากรกลุ่มนี้ สถาบันวิจัยประชากรและสังคมมหาวิทยาลัยมหิดล ในฐานะสถาบันวิชาการด้านประชากรศาสตร์ที่ทำงานขับเคลื่อนสังคมไปพร้อมๆ กับการคาดประมาณประชากรกลุ่มต่างๆ ในสังคมไทยมายาวนานกว่าครึ่งศตวรรษ จึงตั้งใจที่จะใช้ความเชี่ยวชาญด้านประชากรเหล่านี้ในการคาดประมาณประชากรหลากหลายทางเพศให้เป็นข้อมูลอ้างอิงที่เชื่อถือได้ของสังคมไทย และนี่จึงเป็นที่มาของงานชิ้นนี้

วัตถุประสงค์

การคาดประมาณประชากรหลากหลายทางเพศครั้งนี้ใช้การวิจัยเชิงสำรวจ 2 ลักษณะ คือ การสำรวจประชากรทั่วไป และการสำรวจเชิงพื้นที่นarrow เพื่อสำรวจกลุ่มย่อยของประชากรของบุคคลหลากหลายทางเพศ ดังวัตถุประสงค์ในการศึกษาข้างล่างนี้

- (1) คาดประมาณขนาดของประชากรหลากหลายทางเพศ โดยวิธีการสำรวจประชากรทั่วไปอย่างเป็นระบบ (population-based survey)
- (2) พัฒนารูปแบบการสำรวจเชิงพื้นที่นarrow (setting-based survey) เพื่อคาดประมาณกลุ่มย่อยของประชากร LGBTQ+
- (3) วิเคราะห์สถานการณ์ชีวิตและสุขภาพ โดยเฉพาะความรู้เรื่องสุขภาพ (health literacy) ของประชากรหลากหลายทางเพศที่ได้จากการสำรวจในข้อ (1) และ (2)

สำหรับรายงานฉบับนี้ “หลากหลายได้ตัวเลข: การคาดประมาณประชากร LGBTQ+ ไทย” เป็นการนำเสนอผลการศึกษาในวัตถุประสงค์ 1 การคาดประมาณขนาดของประชากรกลุ่มหลากหลายทางเพศ โดยวิธีการสำรวจประชากร (population-based survey) ที่ดำเนินงานเก็บข้อมูลในจังหวัดราชบุรี ระหว่างเดือนกรกฎาคม-ตุลาคม พ.ศ. 2567

วิธีดำเนินการวิจัย

โครงการ “การคาดประมาณประชากรหลากหลายทางเพศ และสถานการณ์ชีวิตและสุขภาพของ LGBTQ+” มีระยะเวลาดำเนินการทั้งสิ้น 21 เดือน (ตุลาคม 2566-มิถุนายน 2568) เป็นการศึกษาที่ใช้วิธีการสำรวจประชากรทั่วไปอย่างเป็นระบบ (population-based survey) เพื่อเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของประชากรในพื้นที่ศึกษา โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างทางสถิติ เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของประชากรทั้งหมดนั้น เครื่องมือในการเก็บข้อมูล

ครั้งนี้คือการใช้แบบสอบถามอย่างมีโครงสร้าง (structured questionnaire) ที่สามารถศึกษาประเด็นที่หลากหลายได้ในการสำรวจ ประกอบด้วยแบบสำรวจครัวเรือน เพื่อทำการเจ้านับบุคคลทุกคนในครัวเรือน และสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะที่อยู่อาศัย รายได้ ค่าใช้จ่าย ภาวะหนี้สิน และการครอบครองทรัพย์สินในแต่ละครัวเรือน ทั้งนี้ หากครัวเรือนตัวอย่างใดมีสมาชิกเป็นบุคคลหลากหลายทางเพศ จะสัมภาษณ์บุคคลนั้นด้วยแบบสอบถามบุคคลที่มีคำถามครอบคลุมถึงสถานการณ์ชีวิตและสุขภาพต่อไป

พื้นที่ในการศึกษา

พื้นที่ในการสำรวจประชากรทั่วไปครั้งนี้พิจารณาจากหลายปัจจัยด้วยกัน ได้แก่ ความเหมาะสมของงบประมาณ ความครอบคลุมประชากรในวงกว้าง ไม่จำกัดเฉพาะกลุ่มประชากรเพศหลากหลายเท่านั้น และความพร้อมและศักยภาพพื้นฐานของพื้นที่ศึกษา ได้แก่ เป็นจังหวัดที่มีลักษณะทางสังคมเศรษฐกิจในระดับกลางๆ ไม่แตกต่างโดดเด่นไปจากจังหวัดอื่นๆ อย่างชัดเจน ไม่มีลักษณะเฉพาะที่บ่งชี้ว่าอาจเป็นพื้นที่ที่มีประชากร LGBTQ+ มากหรือน้อยไปจากจังหวัดอื่นๆ และเป็นจังหวัดที่คณะนักวิจัยสามารถเดินทางไปกลับได้สะดวกเพื่อให้สามารถทำงานร่วมกับเจ้าหน้าที่เก็บข้อมูลภาคสนามและผู้ให้ข้อมูลได้อย่างใกล้ชิด โดยข้อสรุปจากการหารือกับสำนักงานสถิติแห่งชาติ โครงการฯ ได้เลือกจังหวัดราชบุรีเป็นพื้นที่ในการเก็บข้อมูล

การสุ่มตัวอย่าง

การเลือกประชากรตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้ดำเนินการออกแบบการสำรวจร่วมกับภาควิชาการคือสำนักงานสถิติแห่งชาติ ซึ่งได้เลือกจังหวัดราชบุรีเป็นพื้นที่ในการศึกษา โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (multi-stage sampling) ดังนี้

ขั้นที่ 1 สุ่มเลือกอำเภอหรือเขตในจังหวัดที่เลือก โดยใช้หลักความน่าจะเป็นที่เป็นสัดส่วนต่อขนาดประชากร (probability proportional to size: PPS) ซึ่งสำนักงานสถิติแห่งชาติได้สุ่มเลือกให้เป็น 2 อำเภอของจังหวัดราชบุรี ได้แก่ อ.โพธาราม และ อ.เมืองราชบุรี โดยในแต่ละอำเภอนั้นได้สุ่มเลือกเขตเจ้านับตามลักษณะการปกครองออกเป็นพื้นที่ในเขตเทศบาล 1 แห่ง และพื้นที่นอกเขตเทศบาล (เขตชนบท) 1 แห่ง

ขั้นที่ 2 สุ่มเลือกตำบลหรือหมู่บ้าน โดยใช้หลักความน่าจะเป็นที่เป็นสัดส่วนต่อขนาดประชากร (probability proportional to size: PPS) ซึ่งสำนักงานสถิติแห่งชาติได้สุ่มเลือกเขตแดน (enumeration area: EA) ในแต่ละอำเภอ แบ่งเป็นพื้นที่ในเขตเทศบาล จำนวน 10 เขตแดน และพื้นที่นอกเขตเทศบาล จำนวน 20 เขตแดน รวมอำเภอละ 30 เขตแดน

ขั้นที่ 3 สุ่มเลือกครัวเรือนตัวอย่าง โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ (systematic sampling) ซึ่งนักวิจัยดำเนินการสุ่มเลือกครัวเรือนตัวอย่างในแต่ละเขตแดนร่วมกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองของแต่ละเขต ในแต่ละเขตแดนเลือกครัวเรือนตัวอย่างจำนวน 40 หลัง รวมจำนวนครัวเรือนตัวอย่างทั้งหมดเป็น 2,400 ครัวเรือน ทั้งนี้ ได้กำหนดวันเวลาสำหรับลงพื้นที่เก็บข้อมูลร่วมกับเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น¹ ในการประสานและนำพนักงานสัมภาษณ์เข้าเก็บข้อมูลในครัวเรือนตัวอย่าง

ขั้นที่ 4 สุ่มเลือกบุคคลที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไปในครัวเรือนตัวอย่าง เพื่อสัมภาษณ์ด้วยแบบสอบถามรายบุคคล ซึ่งเป็นการเก็บข้อมูลเรื่องสถานการณ์ชีวิตและสุขภาพ โดยการศึกษาครั้งนี้กำหนดผู้ที่เข้าข่ายเพื่อสัมภาษณ์ด้วยแบบสอบถามบุคคลไว้ดังนี้ คือ หากครัวเรือนตัวอย่างมีสมาชิกที่เป็นประชากรหลากหลายทางเพศจะเลือกบุคคลนั้นเป็นตัวแทนครัวเรือนเพื่อสัมภาษณ์ด้วยแบบสอบถามบุคคล หากครัวเรือนตัวอย่างมีสมาชิกที่เข้าข่าย คือ เป็นผู้มีความหลากหลายทางเพศมากกว่า 1 คน ก็จะขอความยินยอมเพื่อสัมภาษณ์ด้วยแบบสอบถามบุคคลนี้ทุกคน และหากครัวเรือนตัวอย่างนั้นไม่มีสมาชิกที่เป็นผู้มีความหลากหลายทางเพศ ก็จะใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) คือ การจับฉลากเลือกสมาชิกในครัวเรือนที่เข้าข่ายเพียงหนึ่งรายต่อครัวเรือน เพื่อเป็นตัวแทนของครัวเรือนตัวอย่างในการตอบแบบสอบถามบุคคล ทั้งนี้ หากคนที่เข้าข่ายไม่อยู่ในครัวเรือนขณะสัมภาษณ์ พนักงานสัมภาษณ์ต้องนัดหมายเพื่อย้อนกลับมาใหม่อย่างน้อย 3 ครั้ง เพื่อพยายามสัมภาษณ์ให้ได้ทุกคนที่เข้าข่าย

¹ ได้แก่ อาสาสมัครสาธารณสุขหมู่บ้าน (อสม.) ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยกำนัน กำนัน ฯลฯ

ตาราง 1.1 การสุ่มตัวอย่างเพื่อทำการสำรวจครัวเรือนและบุคคล
(ขั้นตอนที่ 1 และ 2 สุ่มโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ)

ขั้นที่ 1*	ขั้นที่ 2*	ขั้นที่ 3**	ขั้นที่ 4***
- สุ่มเลือก 2 อำเภอในจังหวัดราชบุรี: อ.โพธาราม และอ.เมือง - ในแต่ละอำเภอเลือก 1 เขตเทศบาล และ 1 เขตชนบท	- ในแต่ละเขตเทศบาลเลือก 10 เขตแขวนับ - ในแต่ละเขตชนบทเลือก 20 เขตแขวนับ (หมู่บ้าน) รวมทั้งสิ้น 30 เขตแขวนับ	- ในแต่ละเขตแขวนับสุ่มเลือกครัวเรือนตัวอย่างเขตละ 40 ครัวเรือน - รวมทั้งสิ้น 2,400 ครัวเรือน	LGBTQ+ ที่อายุ 15 ปีขึ้นไป หากครัวเรือนไม่มี LGBTQ+ จะสุ่มเลือกบุคคลในครัวเรือนเพื่อขอความยินยอมให้สัมภาษณ์แทน

* ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยใช้หลักความน่าจะเป็นที่เป็นสัดส่วนต่อขนาดประชากร (probability proportional to size: PPS)

** สุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ (systematic sampling)

*** สุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) ด้วยการจับฉลากเลือกผู้ที่เข้าข่ายเพียงหนึ่งรายต่อครัวเรือน

นอกจากนี้แล้ว โครงการฯ ยังได้เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์ระดับลึก (in-depth interview) บุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศที่ยินยอมให้ข้อมูลเชิงลึกอีกประมาณ 15 คนด้วยกัน เนื้อหาในการพูดคุยสัมภาษณ์ประกอบด้วยประเด็นเรื่องอัตลักษณ์ทางเพศและการแสดงออกชีวิตและประสบการณ์ด้านเพศและความสัมพันธ์ รวมทั้งประสบการณ์การถูกเลือกปฏิบัติ การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามทั้งหมดมีระยะเวลา 4 เดือน ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม-ตุลาคม พ.ศ. 2567 ได้จำนวนครัวเรือนตัวอย่างสำหรับการสำรวจครัวเรือนทั้งสิ้น 2,466 ครัวเรือน และจำนวนประชากรในครัวเรือนตัวอย่างทั้งสิ้น 9,588 คน

จริยธรรมการวิจัย

การวิจัยเชิงสำรวจนี้เป็นการศึกษาทางด้านพฤติกรรมศาสตร์และมานุษยวิทยาในประเด็นด้านเพศ การเก็บข้อมูลในแบบสำรวจ LGBTQ+ รายบุคคลจำนวนหนึ่งเป็นการสำรวจถึงชีวิตด้านเพศ อัตลักษณ์ทางเพศ เพศวิถี รสนิยมและความรู้สึกดึงดูดใจทางเพศ รวมทั้งข้อมูลด้านสุขภาพทางเพศ ซึ่งเป็นประเด็นละเอียดอ่อนต่อความเป็นส่วนตัวและอ่อนไหวต่อการเปิดเผยต่อบุคคลอื่น โดยเฉพาะในกลุ่มประชากรที่เป็นเยาวชนที่มีอายุระหว่าง 15-19 ปี ซึ่งเป็นวัยที่กำลังสำรวจและพัฒนาอัตลักษณ์ทางเพศและรสนิยมด้านเพศของตัวเอง และส่วนใหญ่อาจไม่ต้องการเปิดเผยอัตลักษณ์ทางเพศ พฤติกรรมและชีวิตด้านเพศให้พ่อแม่ผู้ปกครองหรือคนอื่นๆ ได้รับรู้

เนื่องจากเป็นเรื่องอ่อนไหวต่อความสัมพันธ์ในครอบครัว และการเปิดเผยข้อมูลด้านเพศอาจได้รับผลกระทบในด้านสิทธิและความเป็นอยู่ เช่น การไม่ถูกยอมรับ ถูกตีตราตัดสินในทางลบ ถูกเลือกปฏิบัติ หรือถูกกระทำรุนแรงในทางใดทางหนึ่ง ซึ่งโครงการฯ ได้ให้ความสำคัญและละเอียดอ่อนต่อการรักษาความลับและความเป็นส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูลเป็นลำดับแรก

เนื่องจากประชากรตัวอย่างที่มีอายุระหว่าง 15-17 ปี ถือเป็นกลุ่มเป้าหมายสำคัญในการศึกษาถึงการพัฒนาความรู้ด้านอัตลักษณ์ทางเพศและเพศวิถีของการสำรวจครั้งนี้ เพื่อปกป้องความเป็นส่วนตัวด้านเพศสภาพ/เพศวิถีของผู้ให้ข้อมูล และเพื่อให้ได้ข้อมูลและผลการวิจัยที่เที่ยงตรง โครงการฯ จึงได้ให้ผู้เข้าร่วมวิจัยกลุ่มนี้สามารถตัดสินใจอย่างอิสระในการให้ความยินยอมเข้าร่วมการวิจัยได้ด้วยตัวเอง ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณคือการตอบแบบสำรวจ และการศึกษาเชิงคุณภาพคือการสัมภาษณ์ระดับลึก หลังจากนักวิจัยได้ชี้แจงรายละเอียดของโครงการอย่างครบถ้วนจนเข้าใจดีแล้ว โครงการฯ ได้รับการรับรองจริยธรรมจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยสถาบันวิจัยประชากรสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล เมื่อวันที่ 11 เมษายน พ.ศ. 2567 เลขที่ COA: 2024/03-022

ผลลัพธ์ที่คาดหวัง

1. การขับเคลื่อนนโยบายบนฐานของข้อมูล

โครงการสำรวจนี้จะนำไปสู่การพัฒนาฐานข้อมูลที่ครอบคลุมและเชื่อถือได้เกี่ยวกับขนาดประชากรหลากหลายทางเพศ และสถานการณ์ชีวิตและสุขภาพของประชากร LGBTQ+ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานภาครัฐ องค์กรภาคประชาสังคม สถาบันการศึกษา และภาคส่วนอื่นๆ ที่ทำงานในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางเพศ โดยข้อมูลนี้จะช่วยให้การพัฒนานโยบายและโครงการต่างๆ มีประสิทธิภาพมากขึ้น นำไปสู่การสร้างสังคมที่มีความเท่าเทียมและเป็นธรรมสำหรับทุกคน โดยไม่เลือกปฏิบัติด้วยเหตุแห่งเพศภาวะหรืออัตลักษณ์ทางเพศ

นอกจากโครงการนี้จะสร้างฐานข้อมูลที่สามารถใช้เป็นข้อมูลอ้างอิงในเรื่องขนาดของประชากรหลากหลายทางเพศในสังคมไทยแล้ว การคาดประมาณประชากรกลุ่มนี้ยังสามารถใช้เป็นข้อมูลเปรียบเทียบและติดตามความเปลี่ยนแปลงสำหรับการศึกษาในอนาคต ช่วยให้สามารถติดตามแนวโน้มและความเปลี่ยนแปลงเชิงประชากรศาสตร์ ตลอดจนประเมินผลกระทบของนโยบายและมาตรการต่างๆ ได้อีกด้วย ขณะเดียวกัน ข้อมูลจากการสำรวจจะกลายเป็นข้อมูลฐานที่สำคัญสำหรับนักวิจัยและผู้กำหนดนโยบายในอนาคต เพื่อศึกษาประเด็นเชิงนโยบายที่เกี่ยวข้องกับ LGBTQ+ อย่างต่อเนื่องและลึกซึ้งยิ่งขึ้น

2. การส่งเสริมความเท่าเทียมและความเป็นธรรม

การสำรวจนี้ครอบคลุมข้อมูลเชิงประชากรศาสตร์ สถานะทางสังคมและเศรษฐกิจ ประสบการณ์ด้านการเลือกปฏิบัติ รวมทั้งสถานการณ์และความรอบรู้ด้านสุขภาพ ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อทั้งภาครัฐและภาคประชาสังคมในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเลือกปฏิบัติ และความไม่เท่าเทียมที่ประชากร LGBTQ+ ต้องเผชิญ การสำรวจจะช่วยเพิ่มความตระหนักในสังคมเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศและเพศสภาพ และลดอคติที่อาจมีต่อกลุ่ม LGBTQ+ ข้อมูลที่ได้สามารถใช้ในการรณรงค์และสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องในวงกว้าง เพื่อขับเคลื่อนสู่สังคมที่ส่งเสริมความเข้าใจและเคารพในความแตกต่างของบุคคล โดยไม่คำนึงถึงเพศวิถีหรืออัตลักษณ์ทางเพศ และพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากร LGBTQ+ ในประเทศไทยสู่สังคมที่เท่าเทียมและเป็นธรรมมากขึ้น

3. การกำหนดนโยบายและบริการสุขภาพที่เหมาะสม

การสำรวจสถานการณ์ชีวิตและสุขภาพนี้จะช่วยสะท้อนภาพสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน และสถานะด้านสุขภาพของประชากรทั่วไปและประชากรหลากหลายทางเพศ ซึ่งจะช่วยระบุช่องว่างในการเข้าถึงบริการและนำไปสู่การออกแบบระบบสาธารณสุขที่ครอบคลุมมากขึ้น ดังข้อมูลจากงานวิจัยระดับนานาชาติชี้ให้เห็นว่าประชากร LGBTQ+ มีความเสี่ยงสูงต่อปัญหาสุขภาพบางประการ เช่น สุขภาพจิต การเข้าถึงบริการสุขภาพทางเพศ และการป้องกันโรค แต่ในประเทศไทยยังขาดข้อมูลเชิงประจักษ์ของกลุ่ม LGBTQ+ ที่จะนำไปสู่การพัฒนาบริการสุขภาพที่ตอบสนองความต้องการ ข้อมูลจากการสำรวจครั้งนี้จะช่วยให้เข้าใจสถานการณ์และความต้องการด้านสุขภาพของคนกลุ่มนี้มากขึ้น เพื่อนำไปสู่การพัฒนาบริการสุขภาพที่เป็นมิตรและเข้าถึงได้ และจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับความต้องการของประชากร LGBTQ+ เช่น บริการด้านสุขภาพจิต บริการให้คำปรึกษา การดูแลสุขภาพ การสนับสนุนทางสังคม และบริการทางกฎหมาย

4. การพัฒนาองค์ความรู้

ข้อมูลจากการสำรวจครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่องานวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับประชากร LGBTQ+ ในด้านประชากรและสังคมศาสตร์หลากหลายสาขา สามารถนำไปต่อยอดการศึกษาในประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับประชากรหลากหลายทางเพศ เช่น ชีวิตความเป็นอยู่

สถานะและความรอบรู้ด้านสุขภาพ รวมทั้งประสบการณ์การเลือกปฏิบัติและความเท่าเทียมทางสังคม นอกจากนี้ ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจครั้งนี้จะนำไปสู่การพัฒนาเครื่องมือและวิธีการในการสำรวจและศึกษาประชากร LGBTQ+ ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นในอนาคต

ในที่สุดแล้ว โครงการสำรวจครั้งนี้คาดหวังว่าการมีข้อมูลพื้นฐานที่ดีและเชื่อถือได้จะเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญมากสำหรับการเปลี่ยนแปลงเชิงนโยบาย โดยเฉพาะในประเด็นที่อาจมีความซับซ้อนทางสังคมและวัฒนธรรม ดังเช่นประเด็นเรื่องความหลากหลายทางเพศ

ข้อจำกัดในการวิจัย

1. การเปิดเผยตัวตนและความเป็นส่วนตัว

การศึกษาประเด็นเรื่องเพศสภาพและวิถีทางเพศมีความละเอียดอ่อนเนื่องจากเป็นข้อมูลส่วนบุคคล ผลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลเรื่องนี้มักจะต่ำกว่าความเป็นจริง เนื่องจากบางคนอาจไม่สะดวกใจที่จะให้ข้อมูลเรื่องนี้ตามความเป็นจริง หรือไม่ต้องการที่จะเปิดเผยอัตลักษณ์ทางเพศหรือรสนิยมทางเพศของตัวเองให้คนอื่นรู้ โดยเฉพาะคนในครอบครัว คนใกล้ชิด รวมถึงคนในชุมชน แม้โครงการฯ จะให้ความสำคัญกับการรักษาความลับของข้อมูลและความเป็นส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูลอย่างยิ่งแล้วก็ตาม

2. การให้ข้อมูลโดยผู้ตอบแทน (proxy response)

ในการสำรวจครัวเรือนนั้น ผู้ให้ข้อมูลคือหัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนของครัวเรือนตัวอย่าง เป็นผู้ให้รายละเอียดคุณลักษณะทางประชากรของสมาชิกทุกคนในครัวเรือนตัวอย่างนั้น ได้แก่ อายุ ความสัมพันธ์กับหัวหน้าครัวเรือน เพศกำเนิด เพศภาวะ สถานภาพสมรส และสถานะการอยู่อาศัย ดังนั้น ข้อมูลที่ได้รับในบางคำถามอาจได้คำตอบไม่ตรงกับความเป็นจริง โดยเฉพาะในเรื่องเพศภาวะและวิถีทางเพศ เนื่องจากสมาชิกอาจไม่ได้เปิดเผยตัวตนทางเพศสภาพและรสนิยมทางเพศกับคนในครอบครัว หรืออาจจะบ่งชี้ลักษณะและรสนิยมทางเพศของสมาชิกตามความเข้าใจของตัวเอง ซึ่งไม่ตรงกับความเป็นจริง ส่งผลให้ข้อมูลของประชากรหลากหลายทางเพศที่ได้ อาจต่ำกว่าความเป็นจริง ขณะเดียวกันการ “มองเห็น” LGBTQ+ มักเป็นภาพที่มีลักษณะเหมารวมสังเกตได้ด้วยตาเปล่า (visible to the naked eye) คือกะเทย ทอม และเกย์ เท่านั้น คำตอบจากการนับจุดที่ระบุถึงอัตลักษณ์ทางเพศอื่นๆ จึงมีค่อนข้างน้อย

3. ความหลากหลายของนิยาม LGBTQ+

ภาษาและความเข้าใจในนิยามของอัตลักษณ์และรสนิยมทางเพศในชุมชน LGBTQ+ นั้น มีความหลากหลายและในบางกรณียากที่จะจัดกลุ่มหรือแยกประเภท ซึ่งอาจส่งผลต่อความเข้าใจผิดในความหมายของคำศัพท์ที่ระบุในแบบสอบถาม หรืออาจเข้าใจแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ไม่ตรงกัน ทำให้ข้อมูลที่ได้เป็นไปตามความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนของผู้ให้ข้อมูล โดยเฉพาะผู้ที่ตอบแบบสอบถามด้วยตัวเอง

4. การเข้าถึงกลุ่มตัวอย่าง

แม้โครงการฯ จะติดต่อประสานงานให้คนในชุมชนที่เป็นที่รู้จักเป็นผู้นำเข้าสัมภาษณ์ครัวเรือนและประชากรตัวอย่าง แต่ภายใต้สถานการณ์มีงานวิจัยแพร่ระบาดในปัจจุบันซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการปฏิเสธที่จะให้ข้อมูล ความหวาดระแวงไม่ไว้วางใจคนแปลกหน้า ทำให้การเข้าถึงครัวเรือนและประชากรตัวอย่างเพื่อเก็บข้อมูลสำรวจในบางพื้นที่ เช่น ในเขตเทศบาล ทำได้ยากและใช้เวลานานกว่าที่คาดประมาณเวลาไว้



การสำรวจประชากรหลากหลายทางเพศ

หลายประเทศทั่วโลกได้เริ่มสำรวจข้อมูลประชากรหลากหลายทางเพศในประเทศ ผ่านการสำรวจครัวเรือนด้านต่างๆ เช่น สังคม เศรษฐกิจ สุขภาพ และความเป็นอยู่ รวมทั้งการสำมะโนประชากร โดยมีการเก็บข้อมูลด้านอัตลักษณ์ทางเพศ (gender identity) และรสนิยมหรือความดึงดูดใจทางเพศ (sexual orientation) ของบุคคล นอกเหนือจากเพศสรีระที่ระบุในใบเกิด ตัวเลขเหล่านั้นไม่เพียงบอกเล่าเรื่องราวของคนเพศหลากหลาย แต่ยังสะท้อนให้เห็นถึงคุณค่าสาธารณะ (public value) ของสังคมที่เห็นความสำคัญของการใช้ผลการสำรวจเหล่านี้เป็นข้อมูลที่สำคัญในการตัดสินใจเชิงนโยบาย การวางแผนและจัดสรรทรัพยากร และการพัฒนาโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับประชากรหลากหลายทางเพศของภาครัฐทั้งในระดับชุมชนและระดับชาติได้ สถาบันวิจัยหลายแห่งและหน่วยงานสถิติหลายประเทศเห็นพ้องต้องกันว่าข้อมูลด้านเพศของประชากรจะมีคุณภาพมากขึ้นหากมีการเก็บข้อมูลในเรื่องเพศสภาพ และได้เพิ่มตัวแปรด้านเพศอัตลักษณ์ทางเพศ ลักษณะทางเพศ (sex characteristics) และความดึงดูดใจทางเพศไว้ในมาตรฐานสถิติด้วย (Australian Bureau of Statistics - ABS, 2024a; ABS, 2021a; National Academies of Sciences, Engineering, and Medicine, 2022) ดังตัวอย่างการสำรวจในประเทศต่างๆ ดังต่อไปนี้

ประเทศออสเตรเลีย

ประเทศออสเตรเลียมีบริบททางสังคมและสถานการณ์ความเคลื่อนไหวด้านสิทธิของคนหลากหลายทางเพศ (LGBTQ+) ที่กล่าวได้ว่ามีความก้าวหน้าประเทศหนึ่งของโลก เช่น หลายรัฐได้ยกเลิกกฎหมายสมัยอาณานิคมที่ต่อต้านคนรักเพศเดียวกันตั้งแต่ก่อน ค.ศ. 2000 มีการสนับสนุน

การแต่งงานของคนเพศเดียวกันใน พ.ศ. 2560 มีการแก้ไขกฎหมายรับรองเพศสภาพที่อนุญาตให้คนข้ามเพศสามารถเปลี่ยนเพศที่ระบุในเอกสารราชการได้ ภายใต้ข้อกำหนดที่แตกต่างกันของแต่ละรัฐ ในช่วงปี พ.ศ. 2557-2562 ในทางวัฒนธรรม ขนเฝ้าพื้นเมืองของออสเตรเลียก็มีคำศัพท์ที่หมายถึงคนที่มีความหลากหลายทางเพศและเพศสภาพ เช่น คำว่า *sistergirl* ที่ใช้เรียกคนที่มีเพศกำเนิดเป็นชาย แต่มีอัตลักษณ์ทางเพศหรือบทบาททางสังคมเป็นหญิง มักทำหน้าที่ดูแลครอบครัว เป็นผู้นำทางจิตวิญญาณ และ *brotherboy* ใช้เรียกคนที่มีเพศกำเนิดเป็นหญิง แต่มีอัตลักษณ์ทางเพศหรือบทบาททางสังคมเป็นชาย มักมีบทบาทเป็นผู้นำ ปกป้องครอบครัว ล่าสัตว์ อย่างไรก็ตาม ชนกลุ่มน้อยทางเพศ/เพศสภาพเหล่านี้ยังคงเผชิญความรุนแรง มีความไม่มั่นคงทางเศรษฐกิจ และถูกกีดกันหรือเลือกปฏิบัติมากกว่ากลุ่มอื่น เช่นเดียวกับสถานการณ์ในประเทศต่างๆ (Kerry, 2014) นอกจากนี้ ชุมชนหลากหลายทางเพศในออสเตรเลียยังได้รับการสนับสนุนกว้างขวางจากหลายภาคส่วน ทั้งหน่วยงานภาครัฐ สถาบันวิชาการ และภาคประชาสังคม เหล่านี้ส่งผลให้คนหลากหลายทางเพศในสังคมออสเตรเลียได้รับการยอมรับทางสังคมสูง

ในแง่ของการสำรวจขนาดประชากรหลากหลายเพศ สำนักงานสถิติออสเตรเลีย (Australian Bureau of Statistics-ABS) ประเทศออสเตรเลีย ได้เริ่มเก็บข้อมูลรสนิยมหรือความรู้สึกดึงดูดใจทางเพศ (sexual orientation) ของประชากรระดับประเทศครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2550 ในการสำรวจสุขภาพจิตและความเป็นอยู่ที่ดี (National Survey of Mental Health and Wellbeing) ซึ่งเป็นการสำรวจประชากรออสเตรเลียที่มีอายุระหว่าง 16-85 ปี ประมาณ 8,800 คน เพื่อเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาสุขภาพจิต ทั้งโรคจิตกังวล ความผิดปกติทางอารมณ์ ความผิดปกติจากการใช้สารเสพติด การเข้ารับบริการสุขภาพเนื่องจากปัญหาสุขภาพจิต รวมถึงข้อมูลประชากรและลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมด้วย ผลการสำรวจพบว่าประชากรที่มีรสนิยมทางเพศแบบรักเพศเดียวกัน (homosexual) หรือรักสองเพศ (bisexual) อยู่ที่ 2.93 แสนคน คิดเป็นร้อยละ 1.83 ของประชากรตัวอย่าง (ABS, 2008)

จากการสำรวจด้านสุขภาพจิตครั้งนั้น ต่อมาใน พ.ศ. 2557 สำนักงานสถิติออสเตรเลีย ได้เพิ่มคำถามเรื่องรสนิยมทางเพศในการสำรวจสังคมทั่วไป (General Social Survey) ซึ่งเป็นการสำรวจประชากรออสเตรเลียที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป เพื่อทำความเข้าใจความสัมพันธ์ของลักษณะประชากรในมิติต่างๆ รวมถึงทุนทางสังคม เช่น การมีส่วนร่วมทางสังคม ความรู้สึกปลอดภัย ความเชื่อมั่น ความพึงพอใจในชีวิต การเข้าถึงบริการของรัฐ ความมั่นคงด้านการเงิน ผลการสำรวจพบว่ามีผู้ที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปประมาณร้อยละ 5.23 ของประชากรตัวอย่าง (ABS, 2015) ในการสำรวจครั้งต่อมา พ.ศ. 2562 พบว่ามีผู้ระบุว่าเป็นเพศหลากหลาย คือ เกย์หรือเลสเบียน ไบเซ็กชวลหรือรักสองเพศ คิดเป็นร้อยละ 2.7 และยังพบอีกว่าในประชากรกลุ่มนี้เผชิญอคติและ

การเลือกปฏิบัติมากกว่าผู้ที่มีรสนิยมทางเพศแบบรักต่างเพศเกือบเท่าตัว (ร้อยละ 33.5 เทียบกับ ร้อยละ 16.9 ตามลำดับ) (ABS, 2020) และในปีต่อมา (พ.ศ. 2563) เนื่องจากผลกระทบของ สถานการณ์โควิด - 19 การสำรวจสังคมทั่วไปจึงเป็นแบบออนไลน์และการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ ผลการสำรวจครั้งนี้พบว่ามีการที่รสนิยมทางเพศแบบเกย์ เลสเบียน หรือรักสองเพศ อยู่ที่ 7.73 แสนคน หรือคิดเป็นร้อยละ 4 ของประชากรตัวอย่าง และยังคงเผชิญอคติและการเลือก ปฏิบัติสูงกว่าประชากรรักต่างเพศ คิดเป็นร้อยละ 30 เทียบกับร้อยละ 13 ตามลำดับ (ABS, 2021b)

นอกเหนือจากการสำรวจวิถีทางเพศแล้ว สำนักงานสถิติออสเตรเลียยังได้จัดทำและเผยแพร่ มาตรฐานสถิติตัวแปรเพศและเพศสภาพ (Standard for Sex and Gender Variables) ในปี 2559 โดยมองว่าเป็นข้อมูลจากแนวคิดที่แตกต่างกัน เพื่อให้เป็นแนวทางในการรวบรวมข้อมูลเพศ และเพศสภาพของประชากรได้อย่างมีคุณภาพมากขึ้น (ABS, 2016) ต่อมาได้ปรับปรุงมาตรฐาน สถิติตัวแปรดังกล่าวนี้ใหม่ให้ครอบคลุมทั้งเพศ (ที่ระบุเมื่อเกิด) เพศสภาพ (ที่รวมถึง non-binary) ลักษณะทางเพศ (รวมเพศกำกวม หรือ intersex) และรสนิยมทางเพศ นอกจากนี้ยังกล่าวถึง การจัดประเภทแบบที่เรียกว่าตรงเพศหรืออัตลักษณ์ทางเพศตรงกับเพศกำเนิด (cisgender) และ ข้ามเพศ (trans) ด้วย (ABS, 2021a) กล่าวได้ว่ามาตรฐานสถิติใหม่นี้พยายามสร้างแนวทาง จัดเก็บข้อมูลที่ครอบคลุมตัวแปรด้านเพศ (sex) เพศสภาพ (gender) ความหลากหลาย ของลักษณะทางเพศ (variations of sex characteristics) และรสนิยมทางเพศ (sexual orientation) เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจและวางแผนเชิง นโยบาย การออกแบบโครงการ ไปจนถึงการศึกษาวิเคราะห์ทางสังคม ทางประชากร และ ทางเศรษฐกิจได้

อย่างไรก็ดี แม้สำนักงานสถิติออสเตรเลียจะกำหนดมาตรฐานสถิติตัวแปรเพศ เพศสภาพ และลักษณะทางเพศดังกล่าวข้างต้น แต่ในการสำมะโนประชากรปี 2564 ก็ยังไม่ได้เพิ่มคำถาม เรื่องเพศภาวะ (gender) และรสนิยมทางเพศ (sexual orientation) ในแบบสอบถามสำมะโน ประชากรแต่อย่างใด เนื่องจากคำนึงถึงความปลอดภัยต่อและป้องกันความเสี่ยงที่อาจส่งผลกระทบต่อ ความถูกต้องแม่นยำของข้อมูล การเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับคนหลากหลายเพศในสำมะโนประชากร ครั้งนั้น มีเพียงการเพิ่มตัวเลือกคำตอบ non-binary sex ในคำถามเพศ (sex) และการมี ตัวเลือกคำตอบที่ระบุว่าเป็นคู่ครองเพศเดียวกัน สำหรับคำถามถึงความเกี่ยวพันกับหัวหน้าครัวเรือน เพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์ประเด็นความหลากหลายทางเพศและจัดทำข้อมูลจำนวนประชากรที่ เป็นคู่ครองเพศเดียวกัน โดยพบว่ามีคู่ครองเพศเดียวกันคิดเป็นร้อยละ 1.4 เพิ่มขึ้นจากการสำรวจ ในปี 2559 ที่มีเพียงร้อยละ 0.9 เท่านั้น และในจำนวนนี้พบว่าเป็นคู่ที่จดทะเบียนสมรสกันคิดเป็น ร้อยละ 30 (ABS, 2022)

ทั้งนี้ ในช่วงปลาย พ.ศ. 2567 สำนักงานสถิติออสเตรเลียได้ใช้วิธีการใหม่ในการคาดประมาณประชากรหลากหลายเพศเป็นครั้งแรก นั่นคือ การใช้ข้อมูลจากการสำรวจครัวเรือนด้านสุขภาพ 4 โครงการ¹ มาใช้ในการประมาณค่าร่วมกัน ซึ่งมีประชากรตัวอย่างเกือบ 45,000 คน ผลจากการคาดประมาณประชากรหลากหลายเพศจากข้อมูลในการสำรวจทั้ง 4 พบว่า มีชาวออสเตรเลียที่มีอายุตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไป ระบุว่าเป็นผู้มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTI+) คิดเป็นร้อยละ 4.5 โดยความชุกของประชากรหลากหลายเพศในช่วงอายุน้อยมีอัตราสูงกว่าช่วงอายุมากกว่า นั่นคือ กลุ่มที่มีอายุระหว่าง 16-24 ปี ระบุว่าเป็นคนหลากหลายเพศในสัดส่วนที่สูงกว่ากลุ่มอายุอื่นๆ (ร้อยละ 9.5) รองลงมาคือในช่วงอายุ 25-34 ปี มีสัดส่วนคนหลากหลายเพศคิดเป็นร้อยละ 7.5 ร้อยละ 3.9 ในช่วงอายุ 35-44 ปี และร้อยละ 2.9 ในช่วงอายุ 45-54 ปี เมื่อพิจารณาโครงสร้างอายุของประชากรหลากหลายเพศแล้วพบว่าส่วนใหญ่อายุต่ำกว่า 35 ปี (ร้อยละ 59.4 แบ่งเป็นช่วงอายุ 16-24 ปี ร้อยละ 29.1 และช่วงอายุ 25-34 ปี ร้อยละ 30.3) นอกจากนี้ ยังพบข้อมูลที่น่าสนใจอื่นๆ อีก เช่น มีผู้ที่ระบุตัวเองว่าเป็นคนข้ามเพศอีกเกือบร้อยละ 1 มีผู้ที่เกิดมาเป็นอินเตอร์เซ็กส์ (intersex) ประมาณร้อยละ 0.3 (ABS, 2024b)

ประเทศนิวซีแลนด์

นิวซีแลนด์เป็นหนึ่งในประเทศที่ประชากรหลากหลายทางเพศได้รับการยอมรับทางสังคมและตระหนักถึงเรื่องสิทธิและสวัสดิการต่างๆ เท่าเทียมกับประชากรทั่วไป เช่น เป็นประเทศแรกในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกที่ออกกฎหมายรับรองการแต่งงานของคนเพศเดียวกันและการรับบุตรอุปถัมภ์ในปี 2556 นอกเหนือจากการมีกฎหมายสิทธิมนุษยชนห้ามการเลือกปฏิบัติด้วยเหตุแห่งรสนิยมทางเพศตั้งแต่ปี 2536 แล้ว ก็ได้แก้ไขเพิ่มเติมการคุ้มครองในเรื่องอัตลักษณ์ทางเพศในปี 2549 นอกจากนี้ยังมีการออกกฎหมายรับรองเพศสภาพ ให้คนข้ามเพศสามารถระบุเพศปัจจุบันในเอกสารราชการได้โดยไม่ต้องผ่าตัดในปี 2562 เป็นต้น ขณะเดียวกัน ในแง่ของการสร้างความตระหนักทางสังคม นิวซีแลนด์ก็เป็นอีกหนึ่งประเทศที่การต่อสู้เคลื่อนไหวด้านสิทธิมนุษยชนของคนรักเพศเดียวกันมีความเข้มแข็งและร่วมเคลื่อนไหวเพื่อการปฏิรูปกฎหมายตั้งแต่คริสต์ทศวรรษที่ 1970 เป็นต้นมา (Hollingsworth, 2022) ภายใต้บริบททางสังคมและกฎหมายที่ก้าวหน้าเช่นนี้ส่งผลให้นิวซีแลนด์เป็นสังคมที่เคารพในความแตกต่างหลากหลายของประชากรอย่างมากประเทศหนึ่งของโลก

¹ ประกอบด้วย การสำรวจสุขภาพระดับชาติ (National Health Survey) ปี 2565 ครอบคลุมประเด็นด้านสุขภาพต่างๆ เช่น สถานะและปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพ การเข้าถึงบริการ ปัจจัยทางสังคมที่ส่งผลต่อสุขภาพ ฯลฯ การศึกษาระดับชาติเรื่องสุขภาพจิตและความเป็นอยู่ที่ดี ปี 2563-2565 การสำรวจระดับชาติเรื่องโภชนาการและกิจกรรมทางกาย ปี 2566 และการสำรวจความพิการ ผู้สูงอายุ และผู้ดูแล ปี 2565

สำนักงานสถิตินิวซีแลนด์ (Statistics New Zealand หรือ Stats NZ) ตระหนักถึงความสำคัญของการเก็บรวบรวมข้อมูลประชากรหลากหลายทางเพศ มีการทำงานร่วมกับกลุ่มองค์กรและหน่วยงานผู้มีส่วนได้เสียในการทำความเข้าใจและกำหนดวิธีการเก็บข้อมูลผู้มีความหลากหลายทางเพศที่มีประสิทธิภาพ กล่าวได้ว่ามีความก้าวหน้าในการดำเนินการเก็บข้อมูลผู้มีความหลากหลายทางเพศอย่างมากแห่งหนึ่งของโลก ขณะที่ประเทศออสเตรเลียใช้วิธีเพิ่มคำถามรสนิยมทางเพศในการสำรวจด้านสุขภาพก่อนจะจัดทำมาตรฐานสถิติตัวแปรเพศและเพศสภาพ แต่การสำรวจประชากรหลากหลายทางเพศในประเทศนิวซีแลนด์นั้นเริ่มด้วยการจัดทำมาตรฐานสถิติอัตลักษณ์ทางเพศสภาพ (gender identity) ก่อนเพื่อใช้เป็นแนวทางการเก็บข้อมูลในการสำรวจ ทั้งยังทบทวนพัฒนาให้ครอบคลุมตัวแปรที่เกี่ยวข้องให้มากที่สุดในเวลาต่อมาอีกด้วย

สำนักงานสถิตินิวซีแลนด์ได้จัดทำมาตรฐานสถิติอัตลักษณ์ทางเพศสภาพ (Statistical Standard for Gender Identity V1.0.0) ในปี 2558 ต่อมาในปี 2561 ก็ได้จัดทำมาตรฐานสถิติอัตลักษณ์ทางเพศวิถี (Statistical standard for sexual identity) ให้ครอบคลุมรักต่างเพศ รักเพศเดียวกัน รักสองเพศ รวมถึงผู้ที่มีเพศวิถีไม่ตรงกับข้อใดเลย เพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับการเก็บข้อมูลจากการสำรวจและข้อมูลจากทะเบียนที่ละเอียดอ่อนกับประชากรหลากหลายทางเพศมากขึ้น โดยเฉพาะการใช้ภาษาพื้นเมืองในแบบสำรวจด้วย เนื่องจากในวัฒนธรรมชนพื้นเมืองนิวซีแลนด์มีภาษาที่เรียกคนอัตลักษณ์ทางเพศที่แตกต่างหลากหลาย เช่น คำว่า Takatāpui ที่ใช้เรียกคนเมารีที่หลากหลายทางเพศ หรือคำว่า fakaleiti และ fa'afafine ในภาษา Pasifika ที่เป็นอีกกลุ่มชาติพันธุ์หนึ่งของนิวซีแลนด์ที่มีเชื้อสายและอพยพจากหมู่เกาะในมหาสมุทรแปซิฟิก สำนักงานสถิตินิวซีแลนด์ได้เปิดให้มีการทบทวนมาตรฐานสถิติเพศและอัตลักษณ์ทางเพศวิถีอีกครั้งในปี 2563 โดยเป็นการพัฒนาร่วมกับผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านและผู้มีส่วนได้เสียจากองค์กรหน่วยงานต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศ และเผยแพร่ต่อสาธารณะเป็นมาตรฐานสถิติสำหรับตัวแปรอัตลักษณ์ทางเพศ เพศ และความหลากหลายของลักษณะทางเพศ ในปี 2564 เพื่อให้เป็นแนวทางจัดเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องได้อย่างครอบคลุมและมีคุณภาพมากขึ้น (Statistics New Zealand: Stats NZ, 2015; Stats NZ, 2019a; Stats NZ, 2024a)

ข้อสังเกตหนึ่งในการจัดทำมาตรฐานสถิตินี้ก็คือ สำนักงานสถิตินิวซีแลนด์ใช้คำว่าอัตลักษณ์ทางเพศวิถี (sexual identity) เพื่อสะท้อนถึงการยอมรับและเคารพอัตลักษณ์ทางเพศที่บุคคลกำหนดให้ตัวเอง แตกต่างจากสำนักงานสถิติออสเตรเลียที่ใช้คำว่ารสนิยมทางเพศ (sexual orientation) ที่ให้ความสำคัญกับความรู้สึกดึงดูดในทางเพศที่ชัดเจนของบุคคล ภายใต้กรอบคิดที่ตระหนักถึงความแตกต่างด้านเพศและอัตลักษณ์ทางเพศวิถีของประชากร และการพัฒนามาตรฐานสถิตินี้ดังกล่าวข้างต้น สำนักงานสถิตินิวซีแลนด์ได้เพิ่มคำถามเกี่ยวกับความหลากหลาย

ทางเพศในโครงการสำรวจครัวเรือนสองการสำรวจด้วยกัน ได้แก่ การสำรวจสังคมทั่วไป (General Social Survey) และการสำรวจเศรษฐกิจครัวเรือน (Household Economic Survey)

การสำรวจสังคมทั่วไป (General Social Survey) เป็นการสำรวจประชากรนิวซีแลนด์ที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป เพื่อเก็บข้อมูลลักษณะและผลกระทบทางสังคมเศรษฐกิจ และความเป็นอยู่ที่ดีของประชากรนิวซีแลนด์ ด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบพบตัว (face-to-face) ซึ่งมีครัวเรือนตัวอย่างมากกว่า 8,500 ครัวเรือน ในการสำรวจสังคมทั่วไปเมื่อปี 2561 ได้เพิ่มคำถามอัตลักษณ์ของวิถีทางเพศ (sexual identity) ใช้ถามประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป โดยให้ผู้ตอบระบุวิถีทางเพศของตนเอง ผลการสำรวจครั้งนั้นพบว่า สัดส่วนของผู้ที่ตอบว่าหลากหลายทางเพศ คิดเป็นร้อยละ 3.5 ในจำนวนนี้ประกอบด้วยผู้ที่ระบุตัวเองว่าเป็นคนรักสองเพศ (bisexual) ร้อยละ 1.9 โดยเป็นเพศกำเนิดหญิงเกือบ 7 ใน 10 รองลงมาร้อยละ 1.1 ระบุว่าเป็นเกย์หรือเลสเบี้ยน ซึ่งประมาณ 6 ใน 10 มีเพศกำเนิดชาย และวิถีทางเพศอื่นๆ อีกร้อยละ 0.5 เช่น Takatōpui อเซ็กซวล (asexual) แพนเซ็กซวล (pansexual) แม้คำถามเรื่องวิถีทางเพศที่เพิ่มเข้าไปเป็นครั้งแรกในการสำรวจนี้จะช่วยให้เข้าใจถึงชีวิตความเป็นอยู่ของพลเมืองนิวซีแลนด์ที่มีอัตลักษณ์ทางเพศวิถีที่แตกต่างได้มากขึ้น เช่น หนึ่งในสามของคนรักสองเพศระบุว่ามีปัญหาสุขภาพจิต คนหลากหลายเพศเผชิญการเลือกปฏิบัติสูงกว่าคนทั่วไปสองเท่า แต่สำนักงานสถิตินิวซีแลนด์ก็ยังตั้งข้อสังเกตว่าผลการสำรวจนี้อาจต่ำกว่าความเป็นจริง เนื่องจากการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบพบตัว ผู้ตอบจำนวนหนึ่งจึงอาจปิดบังตัวตนทำให้ได้สัดส่วนประชากรหลากหลายทางเพศต่ำกว่าสัดส่วนที่แท้จริง (Stats NZ, 2019b) การสำรวจสังคมทั่วไปครั้งถัดมาเก็บข้อมูลในช่วงสถานการณ์โควิด-19 ระหว่างเดือนเมษายน-สิงหาคม ปี 2564 ผลการสำรวจพบว่า มีผู้ที่ระบุว่าตัวเองเป็นเพศหลากหลายเพิ่มขึ้นจากการสำรวจครั้งก่อน คิดเป็นร้อยละ 4.8 (Stats NZ, 2022a) และในการสำรวจสังคมทั่วไปครั้งล่าสุด ปี 2567 สำนักงานสถิตินิวซีแลนด์ได้เพิ่มคำถามเพศกำเนิด (sex at birth) อัตลักษณ์ของวิถีทางเพศ (sexual identity) และเพศภาวะ (gender) ในแบบสอบถามด้วย โดยพยายามละเอียดอ่อนกับการให้ผู้ตอบระบุตัวเลือกคำถามเหล่านี้ด้วยตัวเอง ผลการสำรวจล่าสุดนี้พบว่า มีผู้ตอบว่าตัวเองอยู่ในกลุ่มหลากหลายทางเพศ (LGBTQ+) คิดเป็นร้อยละ 5 มีผู้ตอบว่าเป็นคนข้ามเพศ ร้อยละ 0.6 (Stats NZ, 2024b)

การสำรวจเศรษฐกิจครัวเรือน (Household Economic Survey) เป็นการสำรวจเพื่อเก็บข้อมูลรายได้ การออม และค่าใช้จ่ายของครัวเรือน สำนักงานสถิตินิวซีแลนด์ได้เพิ่มคำถามเรื่องอัตลักษณ์ของวิถีทางเพศ (sexual identity) และเพศสภาพ/เพศภาวะ (gender) ในการสำรวจเศรษฐกิจครัวเรือนกว่า 28,000 ครัวเรือนที่จัดเก็บในช่วงเดือนกรกฎาคมปี 2562 ถึงมิถุนายน 2563 โดยให้ผู้ตอบระบุเพศสภาพของตัวเอง เมื่อนำมาวิเคราะห์ร่วมกับคำถามเรื่องเพศกำเนิดจะช่วยสะท้อนข้อมูลของคนกลุ่มน้อยทางเพศสภาพ (gender minorities) ของประชากรนิวซีแลนด์

ได้ดียิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็นนอนไบนารี คนข้ามเพศ เพศหลากหลายอื่นๆ รวมทั้งอัตลักษณ์ทางเพศวิถีที่หลากหลาย (Stats NZ, 2019c)

ต่อมาสำนักงานสถิตินิวซีแลนด์ได้จัดทำตัวชี้วัดหลากหลายทางเพศ (The LGBT+ Indicator) ขึ้น โดยใช้ข้อมูลเพศกำเนิด เพศสภาพ และอัตลักษณ์ทางเพศวิถี ในการสำรวจเศรษฐกิจครัวเรือนปี พ.ศ. 2563 พบว่าประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ที่ระบุว่าเป็นกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ คิดเป็นร้อยละ 4.2 เมื่อพิจารณาโครงสร้างอายุของประชากรหลากหลายทางเพศก็พบว่ากว่าครึ่งหนึ่งมีอายุต่ำกว่า 35 ปี (ร้อยละ 54.2) การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเพศกำเนิดและเพศสภาพ ยังได้สะท้อนให้เห็นว่ามีผู้ตอบว่าเป็นคนข้ามเพศ (transgender) หรือนอนไบนารี (non-binary) ร้อยละ 0.8 นอกจากนี้ ด้วยคำถามเรื่องอัตลักษณ์ทางเพศวิถี (sexual identity) พบว่ามีผู้ที่ระบุตัวเองว่าเป็นคนหลากหลายทางเพศ ร้อยละ 3.7 ซึ่งแบ่งได้เป็น คนรักสองเพศ ร้อยละ 1.7 เกย์หรือเลสเบี้ยน ร้อยละ 1.2 และมีวิถีทางเพศแบบอื่นๆ อีกร้อยละ 0.8 ได้แก่ แพนเซ็กชวล (pansexual) อเซ็กชวล (asexual) เดมิเซ็กชวล (demisexual)² และควีร์ (queer) (Stats NZ, 2021) ในการสำรวจเศรษฐกิจครัวเรือนปีต่อมา (พ.ศ. 2564) เก็บข้อมูลจาก 16,000 ครัวเรือนทั่วประเทศ พบว่าประชากรอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่ระบุตัวเองว่าเป็นประชากรหลากหลายทางเพศ คิดเป็นร้อยละ 4.4 เมื่อพิจารณาถึงการกระจายโครงสร้างอายุของประชากรหลากหลายทางเพศก็พบว่า กว่าครึ่งหนึ่งของประชากรหลากหลายทางเพศนี้เป็นกลุ่มที่มีอายุต่ำกว่า 35 ปี (ร้อยละ 58.3) โดยสัดส่วนสูงที่สุดคือช่วงอายุ 18-24 ปี (ร้อยละ 28.9) รองลงมาคือช่วงอายุ 25-29 ปี ด้วยสัดส่วนร้อยละ 16.1 (Stats NZ, 2022b)

การสำรวจประชากรหลากหลายเพศระดับประเทศที่สำคัญคือการสำมะโนประชากร ประเทศนิวซีแลนด์ได้ทำสำมะโนประชากรครั้งล่าสุดในปี 2566 โดยได้เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเพศภาวะ (gender) อัตลักษณ์ของวิถีทางเพศ (sexual identity) และความหลากหลายของลักษณะทางเพศ (variations of sex characteristics) ไว้ในการสำมะโนประชากรครั้งนี้เป็นครั้งแรกด้วย ผลการสำมะโนประชากรพบว่า ประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปจำนวน 172,383 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 4.9 เป็นประชากรหลากหลายทางเพศ (LGBTIQ+) ซึ่งรวมถึง เกย์ เลสเบี้ยน คนรักสองเพศ (bisexual) คนข้ามเพศ (transgender) นอนไบนารี (non-binary) อินเตอร์เซ็กส์ หรือเพศกำกวม (intersex) รวมทั้งผู้ที่มีอัตลักษณ์ของวิถีทางเพศอื่นๆ (other minority genders or sexual identities) ผลการสำมะโนประชากรที่เกี่ยวข้องกับประชากรหลากหลายทางเพศที่น่าสนใจนอกเหนือจากนี้ ได้แก่ มีผู้ตอบว่าไม่ได้เป็นคนรักต่างเพศ ร้อยละ 4.1 เป็น

² Demisexual หมายถึง ผู้ที่รู้สึกดึงดูดใจทางเพศเมื่อมีความผูกพันทางใจ/อารมณ์ คนกลุ่มนี้มักจะรู้สึกดึงดูดทางเพศกับผู้อื่น จนกว่าจะมีความผูกพันทางอารมณ์กับบุคคลนั้นๆ ให้ความสำคัญกับความรู้สึกและความผูกพันมากกว่ารูปลักษณ์ภายนอก

คนข้ามเพศ ร้อยละ 0.7 เป็นอินเตอร์เซ็กส์ ร้อยละ 0.4 ขณะเดียวกัน ในแง่ของการกระจายตัวทางภูมิศาสตร์แล้ว พบว่า ในเมืองใหญ่มีประชากรหลากหลายทางเพศคิดเป็นสัดส่วนที่สูงกว่าในเมืองเล็ก ข้อมูลต่างๆ เหล่านี้สามารถนำไปใช้ในการจัดสวัสดิการและการเข้าถึงบริการด้านต่างๆ ที่จำเป็นได้ (Stats NZ, 2024c)

ประเทศแคนาดา

แคนาดาเป็นประเทศที่ได้ชื่อว่าเป็นมิตรกับคนหลากหลายทางเพศมาโดยตลอด ทั้งเป็นประเทศที่มีสภาพแวดล้อมที่เคารพความแตกต่างหลากหลายของประชากร ทั้งในทางกฎหมายและนโยบายที่ก้าวหน้า สังคมมีความตระหนักและยอมรับคนหลากหลายเพศ การต่อสู้เคลื่อนไหวทางสังคมที่เข้มแข็งในช่วงทศวรรษที่ 1970 มีภาคประชาสังคมทำงานด้านสิทธิมีบทบาทในการผลักดันนโยบายและปฏิรูปกฎหมายเพื่อสิทธิที่เท่าเทียมของคนหลากหลายทางเพศ ในด้านการปฏิรูปกฎหมายนั้น ศาลฎีกาแคนาดาได้ตัดสินให้การแต่งงานของคนเพศเดียวกันไม่ขัดรัฐธรรมนูญตั้งแต่ปี 2538 ก่อนจะออกกฎหมายให้คนรักเพศเดียวกันสามารถแต่งงานกันได้ตามกฎหมายทั่วประเทศในปี 2548 รวมทั้งการผ่านกฎหมายยกเลิกการบำบัดเพื่อเปลี่ยนรสนิยมทางเพศในปี 2564 นอกจากนี้ ในปี 2560 รัฐบาลจัสติน ทรูโด ยังได้กล่าวคำขอโทษอย่างเป็นทางการในนามรัฐบาลแคนาดา สำหรับความผิดพลาดของนโยบายต่อต้านกลุ่ม LGBTQ+ ในประวัติศาสตร์ที่ได้ส่งผลให้มีการเลือกปฏิบัติ และสร้างบาดแผลทางใจอย่างใหญ่หลวงให้กับชุมชนหลากหลายทางเพศ (Prime Minister of Canada, 2017) สถานการณ์และความเคลื่อนไหวต่างๆ เหล่านี้ส่งผลให้แคนาดาเป็นประเทศที่เคารพความแตกต่างของประชากรหลากหลายเพศอย่างจริงจังที่สุดประเทศหนึ่งของโลก

ในแง่ของการเก็บข้อมูลประชากรแล้ว สำนักงานสถิติแคนาดา (Statistics Canada) ได้เริ่มเก็บข้อมูลรสนิยมทางเพศ (sexual orientation) ของเกย์ เลสเบี้ยน และคนรักสองเพศ ในการสำรวจสุขภาพชุมชน (Canadian Community Health Survey) ตั้งแต่ปี 2546 ซึ่งเป็นการสำรวจระดับประเทศทุก 2 ปี เพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับภาวะอนามัย การใช้บริการด้านสาธารณสุข และปัจจัยด้านสุขภาพของประชากรแคนาดา ด้วยกลุ่มตัวอย่างจำนวน 130,000 คน (Statistics Canada, 2021b) ต่อมาได้ปรับปรุงคำถามให้ครอบคลุมมากขึ้น ทำให้เห็นภาพของประชากรหลากหลายทางเพศได้ละเอียดขึ้น เพิ่มตัวเลือกคำถามรสนิยมทางเพศเป็นรักต่างเพศ รักเพศเดียวกัน และรักสองเพศ การเสนอผลจากการประมาณค่าประชากรด้วยข้อมูลของปี 2558 และ 2561 พบว่า ประชากรที่อายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไปเป็นคนหลากหลายเพศประมาณ 900,000 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 3.3 ของประชากรทั้งหมด โดยมีสัดส่วนของผู้ที่ระบุว่าตัวเองเป็นคนรัก

สองเพศ (bisexual) สูงกว่าที่ระบุว่าตนเองเป็นเกย์หรือเลสเบี้ยนเล็กน้อย (ร้อยละ 1.8 และ 1.5 ตามลำดับ) นอกจากนี้ยังพบว่าผู้หญิงนั้นระบุตัวเองว่าเป็นคนที่รักได้ทั้งสองเพศมากกว่าผู้ชาย และคนอายุน้อยมีสัดส่วนของคนหลากหลายทางเพศสูงกว่ากลุ่มอายุที่สูงขึ้น (Statistics Canada, 2021b) ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่สอดคล้องกับการสำรวจในหลายประเทศ

ต่อมารัฐบาลแคนาดาก็ได้พัฒนารอบการทำงานที่เรียกว่า Gender Results Framework (GRF) เพื่อส่งเสริมความเท่าเทียมทางเพศระหว่างชายหญิง (gender equality) รวมทั้งความหลากหลายทางเพศ (gender diversity) ด้วยการสร้างสภาพแวดล้อมให้ทุกคนมีโอกาสเข้าถึงทรัพยากรด้านต่างๆ ได้อย่างเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะเป็นอัตลักษณ์ทางเพศแบบใดก็ตาม นโยบายและโครงการต่างๆ ภายใต้กรอบ GRF นี้จึงต้องคำนึงถึงความเท่าเทียมและความหลากหลายทางเพศด้วย สำนักงานสถิติแคนาดาในฐานะที่รับผิดชอบการเก็บรวบรวมและเผยแพร่ข้อมูลทางสถิติของประเทศ ซึ่งมีการพัฒนารอบการทำงานเพื่อรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความเท่าเทียมทางเพศและความหลากหลายมาก่อนหน้านั้นแล้ว จึงได้พัฒนาและเปิดตัวแพลตฟอร์มที่เรียกว่า Gender, Diversity and Inclusion Statistics (GDIS) Hub ขึ้นมาในปี 2561 เพื่อเป็นศูนย์กลางข้อมูลด้านความเท่าเทียมและความหลากหลายทางเพศให้ทุกหน่วยงานสามารถนำไปใช้วิเคราะห์หรือออกแบบนโยบายที่ครอบคลุมคนทุกกลุ่มได้ เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับประชากร LGBTQ2+ (Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender, Queer, Two-Spirit และอื่นๆ) การเข้าถึงบริการสุขภาพและการเลือกปฏิบัติที่กลุ่ม LGBTQ2+ เผชิญ ลักษณะทางสังคมเศรษฐกิจของประชากรหลากหลายทางเพศ ความไม่เท่าเทียมทางเพศในตลาดแรงงาน (Statistics Canada, 2025)

สิ่งที่น่าสนใจจากการมีแพลตฟอร์มที่เป็นศูนย์กลางข้อมูลด้านประชากรของประเทศเช่นนี้ก็คือ การมองเห็นประชากรหลากหลายทางเพศในมิติต่างๆ อย่างชัดเจน เช่น การใช้ข้อมูลสำมะโนประชากร ปี 2559 ร่วมกับการสำรวจความปลอดภัยในพื้นที่สาธารณะและส่วนตัว ปี 2561 และการสำรวจสุขภาพชุมชน ปี 2558-2561 ได้ฉายภาพประชากรหลากหลายทางเพศของแคนาดาว่ามีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 4 หรือประมาณ 1 ล้านคน มีประชากรที่เป็นคนข้ามเพศหรือนอนไบนารีร้อยละ 0.24 เมื่อพิจารณาถึงโครงสร้างอายุก็พบว่าคนหลากหลายทางเพศอยู่ในช่วงอายุ 15-24 ปีสูงถึงร้อยละ 30 นอกจากนี้ ยังเห็นภาพการกระจายตัวทางภูมิศาสตร์ของประชากรกลุ่มนี้อีกด้วย (Statistics Canada, 2021a)

เมื่อถึงรอบการสำมะโนประชากร ปี 2564 สำนักงานสถิติแคนาดาได้เพิ่มคำถามเพศภาวะ (gender) ในการสำมะโนประชากรด้วย ทำให้แคนาดาเป็นประเทศแรกที่มีการจัดเก็บและเผยแพร่ข้อมูลสำมะโนเกี่ยวกับประชากรข้ามเพศ (transgender) และนอนไบนารี (non-binary) รวมทั้งอัตลักษณ์ทางเพศตรงกับเพศกำเนิดหรือไม่ด้วย (cisgender) สำมะโนประชากรครั้งล่าสุดนี้พบว่า ประชากรที่อายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไปทั้งหมดจำนวน 30.5 ล้านคนนั้น ร้อยละ 0.33 ระบุว่าตนเองเป็นคนข้ามเพศและนอนไบนารี (Statistics Canada, 2022)

นอกจากนี้ ในปีเดียวกัน (พ.ศ. 2564) สำนักงานสถิติแคนาดายังได้จัดทำและเผยแพร่มาตรฐานสถิติตัวแปรเพศสภาพและเพศที่ระบุเมื่อเกิด (gender and sex at birth variables) โดยตัวแปรเพศสภาพของบุคคล (gender of person) นั้นหมายถึงอัตลักษณ์และการแสดงออกทางเพศ แตกต่างจากตัวแปรรสนิยมทางเพศ (sexual orientation) ที่มีความหมายรวมถึงอัตลักษณ์ทางเพศวิถี รสนิยมหรือความรู้สึกดึงดูดใจ และพฤติกรรมทางเพศ (Statistics Canada, 2024b) การกำหนดมาตรฐานสถิติด้านเพศสภาพเหล่านี้ช่วยให้สามารถเก็บข้อมูลและประมาณค่าจำนวนประชากรที่มีความหลากหลายทางเพศได้อย่างครอบคลุมมากขึ้น และการมีศูนย์ข้อมูลกลางด้านประชากรของประเทศที่เปิดกว้างให้ทุกคนสามารถเข้าถึงข้อมูลจากการสำรวจต่างๆ และสำมะโนประชากรได้ก็เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการตัดสินใจเชิงนโยบาย และออกแบบโครงการและแผนงานต่างๆ สำหรับประชากรแต่ละกลุ่ม

การฉายภาพประชากรหลากหลายทางเพศครั้งล่าสุดของแคนาดาเมื่อปี 2567 ได้เพิ่มตัวเลือกคำถามอัตลักษณ์ทางเพศครอบคลุมมากขึ้นด้วยการใช้คำว่า 2SLGBTQ+ ในการสำรวจสุขภาพชุมชนรอบการสำรวจ พ.ศ. 2562-2564 ซึ่งพบว่าประชากรแคนาดาที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไประบุตัวเองว่าเป็นคนหลากหลายทางเพศร้อยละ 4.4 ในจำนวนนี้มีคนที่ระบุว่าตัวเองเป็นคนข้ามเพศ ร้อยละ 3.9 และเป็นนอนไบนารี ร้อยละ 4.2 รวมทั้งมีข้อมูลของผู้ที่มีเพศสภาพตรงกับเพศกำเนิด หรือคนตรงเพศ (cisgender) ได้อีกด้วย ที่น่าสนใจก็คือผลการสำรวจพบว่า คนหลากหลายทางเพศมีปัญหาด้านสุขภาพจิตมากกว่าคนตรงเพศ (Statistics Canada, 2024a) ซึ่งก็เป็นอีกหนึ่งประเด็นสำคัญที่สอดคล้องกับการสำรวจในหลายประเทศเช่นเดียวกัน

ประเทศสหราชอาณาจักร

การเคลื่อนไหวทางสังคมและการเปลี่ยนแปลงทางกฎหมายที่สำคัญๆ เพื่อสิทธิและความเท่าเทียมของคนหลากหลายทางเพศในสหราชอาณาจักรมีประวัติศาสตร์การต่อสู้มายาวนาน เช่นเดียวกับชาติตะวันตกอื่นๆ จากที่รักเพศเดียวกันเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายในช่วงศตวรรษที่ 19 ถึงต้นศตวรรษที่ 20 อังกฤษและเวลส์ได้ยกเลิกกฎหมายนี้ในปี 2510 ตามมาด้วยสกอตแลนด์ในปี 2523 และไอร์แลนด์เหนือในปี 2525 หลังจากนั้นมา สหราชอาณาจักรก็ค่อยๆ ปฏิรูปแก้ไข

กฎหมายส่งเสริมสิทธิและความเท่าเทียมสำหรับประชากรหลากหลายทางเพศมากขึ้น พร้อมๆ ไปด้วยกับการที่สังคมเปิดกว้างและยอมรับความหลากหลายทางเพศมากขึ้น จนกระทั่งรัฐสภาอังกฤษและเวลส์ออกกฎหมายให้คนเพศเดียวกันสามารถแต่งงานกันได้เมื่อปี 2556 สกอตแลนด์ก็มีการผ่านกฎหมายแต่งงานของคนเพศเดียวกันในปี 2557 เช่นกัน ขณะที่ไอร์แลนด์เหนือก็อนุญาตให้คนเพศเดียวกันแต่งงานกันได้ในปี 2563 (Pew Research Center, 2024)

ภายใต้การเปลี่ยนแปลงทางกฎหมายต่างๆ นี้มีการศึกษาวิจัยและการสำรวจข้อมูลด้านต่างๆ ของคนหลากหลายทางเพศเป็นส่วนหนึ่งอยู่ด้วยเสมอ โดยเฉพาะในแง่ของปัญหาที่คนหลากหลายเพศเผชิญ ไม่ว่าจะเป็นการเลือกปฏิบัติ การถูกรังแกและละเมิดในโรงเรียน ในที่ทำงาน และในที่สาธารณะ ไปจนถึงความไม่เท่าเทียมในการเข้าถึงบริการของรัฐ หน่วยงานภาครัฐหลายแห่งได้ทำสำรวจข้อมูลประชากรหลากหลายทางเพศในด้านต่างๆ อย่างต่อเนื่อง เช่น การสำรวจระดับประเทศเรื่องทัศนคติทางเพศและการใช้ชีวิต ในช่วงคริสต์ทศวรรษ 1990 หรือการสำรวจ LGBT ระดับประเทศของรัฐบาลสหราชอาณาจักร ในปี 2560 เพื่อทำความเข้าใจประสบการณ์ของคนหลากหลายเพศในด้านต่างๆ เช่น ความพึงพอใจในชีวิต ความปลอดภัย การเปิดเผยตัวตน การบำบัดความหลากหลายทางเพศ การศึกษา สุขภาพและการเข้าถึงบริการ การแต่งงาน การสำรวจนี้ทำในรูปแบบออนไลน์ มีจำนวนตัวอย่างที่เป็นประชากรหลากหลายทางเพศที่มีอายุ 16 ปีขึ้นไปรวมทั้งสิ้น 108,100 คน ผลการสำรวจพบว่า มีผู้ที่อยู่ในกลุ่มเกย์หรือเลสเบี้ยน ร้อยละ 61 มีผู้ที่ระบุว่ารักได้ทั้งสองเพศ ร้อยละ 26 ที่เหลือระบุว่าตัวเองเป็นแพนเซ็กชวล (pansexual) ร้อยละ 4 อเซ็กชวล (asexual) ร้อยละ 2 และควีร์ (queer) ร้อยละ 1 ขณะที่ข้อมูลอัตลักษณ์ทางเพศก็พบว่า มีผู้ที่ระบุว่าตัวเองเป็นคนข้ามเพศ ร้อยละ 13 เป็นนอนไบนารี ร้อยละ 6.9 ที่สอดคล้องกับการสำรวจในหลายประเทศก็คือกลุ่มที่อายุน้อยกว่า มีสัดส่วนของผู้ที่หลากหลายทางเพศสูงกว่า (Government Equalities Office, 2018) การสำรวจ LGBT นี้กล่าวได้ว่าเป็นการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับคนหลากหลายทางเพศครอบคลุมมิติต่างๆ ของการใช้ชีวิตในสังคมแทบทั้งหมด

สำนักงานสถิติแห่งชาติ (Office for National Statistics: ONS) ของสหราชอาณาจักร ในฐานะที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการรวบรวมข้อมูลและเผยแพร่สถิติที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ ประชากร และสังคมในทุกระดับของสหราชอาณาจักร รวมถึงการสำมะโนประชากรในประเทศ อังกฤษและเวลส์ด้วยนั้น ได้ใช้ข้อมูลรสนิยมทางเพศของประชากรในการสำรวจประชากรประจำปี (Annual Population Survey) ซึ่งเก็บข้อมูลอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี มีกลุ่มตัวอย่างประมาณ 320,000 ตัวอย่างครอบคลุมพื้นที่สหราชอาณาจักร โดยรวบรวมข้อมูลในประเด็น การจ้างงาน การว่างงาน ที่อยู่อาศัย ชาติพันธุ์ ศาสนา สุขภาพ และการศึกษา เพื่อใช้ประกอบการกำหนดนโยบายและประมาณข้อมูลการตลาดแรงงานระดับท้องถิ่น ได้นำเสนอข้อมูลรสนิยม

ทางเพศของสหราชอาณาจักรระหว่างปี 2557-2561 ว่ามีผู้ที่ระบุตัวเองว่าเป็นคนหลากหลายทางเพศสูงขึ้น จากร้อยละ 4.7 ในปี 2557 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 5.4 ในปี 2561 (Office for National Statistics, 2020) การสำรวจประชากรประจำปีครั้งล่าสุด (พ.ศ. 2566) พบว่าสัดส่วนของประชากรหลากหลายทางเพศเพิ่มสูงขึ้นกว่าปี 2561 เป็นร้อยละ 6.4 ประชากรที่มีอายุระหว่าง 16-24 ปี มีสัดส่วนการระบุว่าตนเองเป็นเกย์หรือเลสเบี้ยน และรักสองเพศ สูงที่สุดที่ร้อยละ 10.4 (Office for National Statistics, 2025)

จากการศึกษาและเก็บข้อมูลความหลากหลายทางเพศอย่างต่อเนื่องของสหราชอาณาจักร สำนักงานสถิติแห่งชาติได้มีการเตรียมความพร้อมสำหรับการสำมะโนประชากรปี 2564 ล่วงหน้าตั้งแต่ปี 2558 ด้วยการทดสอบคำถามที่จะใช้ในสำมะโนประชากรปี 2564 ในรายงานการทดสอบนั้นระบุว่าข้อมูลอัตลักษณ์ทางเพศ (gender identity) และรสนิยมทางเพศ (sexual orientation) มีความจำเป็นสำหรับการติดตาม การวางแผนนโยบาย และการเข้าถึงบริการสาธารณะต่างๆ ในประเด็นเรื่องความเท่าเทียม สำมะโนประชากรปี 2564 ของสหราชอาณาจักรจึงนับได้ว่าเป็นครั้งแรกในโลกที่ได้ระบุทั้งคำถามอัตลักษณ์ทางเพศและความดึงดูดใจทางเพศอยู่ในการสำมะโนประชากร ซึ่งผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไปสามารถเลือกตอบหรือไม่ตอบคำถาม 2 ข้อนี้ได้โดยสมัครใจ (Gammarano, 2024) แม้จะมีการสำมะโนประชากรระหว่างสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 แต่อัตราการตอบรับก็สูงถึง 97% ผลอย่างเป็นทางการของคำถามอัตลักษณ์ทางเพศของอังกฤษและเวลส์ มีผู้ที่ระบุว่ามีเพศสภาพไม่ตรงกับเพศที่ระบุเมื่อเกิด คิดเป็นร้อยละ 0.5 โดยระบุว่าเป็นคนข้ามเพศ ร้อยละ 0.2 นอนไบนารี ร้อยละ 0.06 และมีผู้ที่ไม่ตอบคำถามนี้ ร้อยละ 6 (Office for National Statistics, 2023a) ขณะที่คำถามรสนิยมทางเพศของอังกฤษและเวลส์จากการสำมะโนประชากรครั้งนี้พบว่า มีผู้ตอบว่าเป็นเกย์หรือเลสเบี้ยน ร้อยละ 1.5 รักสองเพศ ร้อยละ 1.3 อื่นๆ ได้แก่ แพนเซ็กชวล (pansexual) อเซ็กชวล (asexual) เควียร์ (queer) ฯลฯ รวมกันร้อยละ 0.3 และเป็นคนรักต่างเพศ ร้อยละ 89.4 โดยที่มีผู้ไม่ตอบคำถามนี้ ร้อยละ 7.5 (Office for National Statistics, 2023b)

ประเทศสหรัฐอเมริกา

ความพยายามคาดประมาณจำนวนประชากรหลากหลายทางเพศเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าวิจัยของหลายองค์กรและสถาบันการศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกาตั้งแต่ช่วงคริสต์ทศวรรษ 1950 เป็นต้นมา โดยเฉพาะงานที่นำเสนอแนวคิดทฤษฎีด้านเพศ อัตลักษณ์ทางเพศ และรสนิยมทางเพศ ที่เป็นที่ยอมรับกว้างขวาง เช่น การให้คะแนนความรู้สึกดึงดูดใจทางเพศ หรือ Kinsey Scale ในการอธิบายวิถีทางเพศของมนุษย์ที่ไม่ได้มีเพียงรักเพศเดียวกันหรือรักต่างเพศเท่านั้น (Kinsey Institute, 2024) งานชิ้นสำคัญที่ถือได้ว่าท้าทายแนวคิดดั้งเดิมเรื่องเพศและรสนิยมทางเพศได้แก่

งานของ Judith Butler ในปี ค.ศ. 1990 ที่เสนอว่าเพศสภาพและรสนิยมทางเพศไม่ใช่สิ่งที่ธรรมชาติกำหนด แต่ถูกประกอบสร้างขึ้นผ่านปฏิบัติการทางสังคมและวัฒนธรรม และสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามบริบท (Butler, 1990) งานวิจัยเชิงสังคมวิทยาชิ้นหนึ่งศึกษาพฤติกรรมทางเพศของประชากรสหรัฐอเมริกาอายุ 18-59 ปีจำนวน 3,432 คน ในปี 2536 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของโครงการสำรวจสุขภาพและชีวิตทางสังคมระดับประเทศ (National Health and Social Life Survey) อาจกล่าวได้ว่าเป็นการสำรวจพฤติกรรมทางเพศของประชากรอย่างละเอียดและเป็นระบบ ผลการสำรวจที่สำคัญพบว่ารสนิยมทางเพศของประชากรสหรัฐฯ มีความหลากหลาย ไม่สามารถแบ่งแยกประเภทได้ชัดเจน อีกทั้งปัจจัยทางสังคมส่งผลต่อรสนิยมทางเพศและการเปิดเผยตัวตนทางเพศ ในงานชิ้นนี้ระบุว่าผู้ชายร้อยละ 2.8 และผู้หญิงร้อยละ 1.4 ที่ระบุว่าตัวเองเป็นคนรักเพศเดียวกันหรือรักสองเพศ (Laumann et al, 1994 อ้างถึงใน Cherlin, 1995)

หนึ่งในองค์กรที่สำรวจความคิดเห็นสาธารณะและการวิจัยทางสังคมศาสตร์ในสหรัฐอเมริกา คือ Gallup องค์กรนี้ได้เริ่มสำรวจความคิดเห็นเรื่องการแต่งงานของคนเพศเดียวกันในปี 2539 ซึ่งมีคนเห็นด้วยเพียงร้อยละ 27 ก่อนจะเพิ่มเป็นมากกว่าครึ่งหนึ่งในปี 2554 Gallup ได้สำรวจเรื่องอัตลักษณ์ทางเพศครั้งแรกในปี 2555 ซึ่งเป็นการสำรวจขนาดใหญ่ครั้งแรกเพื่อดูการกระจายตัวของประชากร LGBT ในรัฐต่างๆ ของสหรัฐฯ ด้วยจำนวนตัวอย่างถึงกว่าสองแสนคน พบว่ามีผู้ระบุว่าตัวเองเป็น LGBT ร้อยละ 3.5 โดยสัดส่วนในแต่ละรัฐแตกต่างกันตั้งแต่ร้อยละ 1.7 ถึงร้อยละ 10 ที่เดียว (Gates & Newport, 2013) การสำรวจในอีก 5 ปีถัดมา (พ.ศ. 2559) มีผู้ที่ตอบว่าเป็น LGBT เพิ่มสัดส่วนขึ้นเป็นร้อยละ 4.1 โดยที่คนรุ่นมิลเลนเนียล (เกิดในช่วงปี 2523-2541) มีสัดส่วนของคนหลากหลายทางเพศสูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 7.3 (Gates, 2017)

ในการสำรวจทางโทรศัพท์ประชากรสหรัฐฯ อายุ 18 ปีขึ้นไปกว่า 12,000 คน เมื่อปี 2566 พบว่ามีผู้ระบุตัวเองว่าเป็นคนเพศหลากหลาย ร้อยละ 7.6 ไม่ตอบร้อยละ 6.8 ในจำนวนผู้ที่ระบุว่าตัวเองเป็น LGBT นั้น ร้อยละ 57.3 ระบุว่าตัวเองเป็นคนรักสองเพศ รองลงมาคือเกย์ ร้อยละ 18 เลสเบี้ยน ร้อยละ 15 คนข้ามเพศ ร้อยละ 12 นอกเหนือจากนี้คือผู้ที่ระบุว่าตัวเองเป็นแพนเซ็กชวล (pansexual) อเซ็กชวล (asexual) ควีเอร์ (queer) และอื่นๆ โดยผู้ตอบที่เป็นคนเจนเนอเรชันซี (generation Z) ระบุว่าเป็นคนหลากหลายทางเพศสูงกว่ารุ่นอื่นๆ (ร้อยละ 22.3) รวมทั้งผู้ที่ตอบว่าเป็นคนรักสองเพศก็เป็นคนเจนเนอเรชันซีสูงกว่ารุ่นอื่นๆ เช่นกัน (ร้อยละ 15.3) ที่น่าสนใจคือผู้หญิงมีสัดส่วนของคนตอบว่าเป็น LGBT สูงกว่าผู้ชาย (ร้อยละ 28.5 เทียบกับ 10.6) (Jones, 2023) การสำรวจเรื่องนี้เป็นระยะๆ ของ Gallup แสดงให้เห็นแนวโน้มของประชากรในสหรัฐอเมริกาที่ระบุตัวเองว่าเป็นคนเพศหลากหลายมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชน

นอกจากนี้ก็มีการสำรวจของ Pew Research Center ที่ได้สำรวจประชากร LGBT ของสหรัฐอเมริกาที่เป็นเกย์ เลสเบี้ยน คนรักสองเพศ และคนข้ามเพศ จำนวนกว่าพันคนเมื่อปี 2556 ครอบคลุมประสบการณ์และความคิดเห็นของชุมชน LGBT ในหลายประเด็น เช่น การยอมรับทางสังคม การถูกเลือกปฏิบัติ การเปิดเผยตัวตนทางเพศ เป็นต้น (Pew Research Center, 2013) ต่อมาในระยะหลังได้ขยายขอบเขตการสำรวจไปสู่เรื่องอัตลักษณ์ทางเพศ เช่น การสำรวจประชากรอเมริกันจำนวนกว่า 12,000 คนเมื่อปี 2565 พบว่ามีประชากรที่ระบุตัวเองว่าเป็นเพศหลากหลาย ร้อยละ 7 ในจำนวนนี้ส่วนใหญ่เกือบหนึ่งในสามระบุว่าตัวเองเป็นคนรักสองเพศ และมีสัดส่วนของผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย (Brown, 2023) นอกจากนี้ ยิ่งอายุน้อยสัดส่วนของผู้ที่ระบุตัวเองว่าเป็นคนเพศหลากหลายก็ยิ่งสูงขึ้นเช่นเดียวกับการสำรวจอื่นๆ

ข้อมูลประชากรหลากหลายทางเพศที่น่าสนใจอีกแหล่งหนึ่งเป็นผลงานของสถาบันวิลเลียมส์ (The Williams Institute) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนียแห่งลอสแอนเจลิส (UCLA) ที่ศึกษาวิจัยกฎหมายและนโยบายสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับประชากร LGBTQ+ นักวิชาการคนสำคัญคือ Gary J. Gates ได้ประมาณขนาดประชากรเพศหลากหลายของสหรัฐอเมริกาไว้ที่ร้อยละ 3.5 เมื่อปี 2554 (Gates, 2011) การสำรวจเรื่องนี้ครั้งล่าสุดในปี 2566 โดยใช้ข้อมูลจากระบบเฝ้าระวังปัจจัยเสี่ยงด้านพฤติกรรม (Behavioral Risk Factor Surveillance System - BRFSS) ปี 2563-2564 ดำเนินการโดยศูนย์ป้องกันและควบคุมโรค (Centers for Disease Control and Prevention - CDC) ร่วมกับหน่วยงานสาธารณสุขของรัฐต่างๆ ในสหรัฐอเมริกา เพื่อประมาณค่าประชากรที่ระบุตัวเองว่าเป็นเพศหลากหลาย พบว่ามีร้อยละ 5.5 ทั้งยังมีการกระจายตัวในแต่ละรัฐไม่เท่ากัน (Flores & Conron, 2023) โครงการสำรวจและใช้ข้อมูลของหน่วยงานอื่นๆ มาร่วมวิเคราะห์ ทำให้งานของสถาบันวิลเลียมส์ สามารถขยายผลไปสู่ประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับ LGBTQ+ ได้หลากหลายแง่มุม เช่น ชุมชน LGBTQ+ ในแต่ละรัฐ ความแตกต่างด้านเชื้อชาติของคนเพศหลากหลาย คนเข้าเมืองที่เป็นคนข้ามเพศ ผู้ลี้ภัยที่เป็นเพศหลากหลาย ประชากร LGBTQ+ สูงอายุ ความต้องการเพิ่มเพศสภาพที่มากกว่าหญิงและชายในเอกสารทางราชการ คนกลุ่มย่อยต่างๆ ในชุมชน LGBTQ+ เช่น เควียร์ นอนไบนารี การศึกษาและสำรวจประชากรหลากหลายทางเพศที่ดำเนินการโดยสถาบันต่างๆ เหล่านี้ รวมทั้งหน่วยงานภาครัฐ ทำให้สหรัฐอเมริกามีข้อมูลเกี่ยวกับประชากร LGBTQ+ อย่างกว้างขวางและในแง่มุมที่หลากหลายควบคู่ไปพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เกิดขึ้น

หน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่โดยตรงในการเก็บข้อมูลด้านประชากร นั่นคือ สำนักงานสำมะโนประชากรของสหรัฐอเมริกา (United States Census Bureau) เริ่มเก็บข้อมูลครัวเรือนของคู่รักเพศเดียวกันในการสำมะโนประชากรตั้งแต่ปี 2533 ด้วยคำตอบของบางครัวเรือนที่ระบุว่าเป็นคู่เพศเดียวกันที่ไม่ได้แต่งงาน หลังจากนั้นก็ได้ปรับคำถามและตัวเลือกเพื่อสะท้อนภาพครัวเรือน

เพศเดียวกันได้มากขึ้นในสำมะโนประชากรครั้งถัดมา (พ.ศ. 2543) เนื่องจากขณะนั้นยังไม่มีรัฐไหนมีกฎหมายให้จดทะเบียนสมรสคู่รักเพศเดียวกันได้ พบว่ามีจำนวนครัวเรือนเพศเดียวกันสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องทั้งที่จดทะเบียนและไม่ได้จดทะเบียน (United States Census Bureau, 2013; United States Census Bureau, 2024b) ข้อมูลครัวเรือนเพศเดียวกันนี้ยังได้เก็บรวบรวมในการสำรวจระดับประเทศอื่นๆ ด้วย เช่น การสำรวจชุมชนอเมริกัน (American Community Survey) ซึ่งเป็นการสำรวจระดับประเทศที่รวบรวมและจัดทำข้อมูลด้านสังคม เศรษฐกิจ ที่อยู่อาศัย และคุณลักษณะประชากรเกี่ยวกับประชากรในประเทศ จัดทำขึ้นเป็นประจำทุกปี การสำรวจรายได้ และการเข้าร่วมโครงการสวัสดิการ (Survey of Income and Program Participation - SIPP) เพื่อเก็บข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนอเมริกัน ทั้งเรื่องรายได้ สถานะการทำงาน โครงสร้างครอบครัว และการเข้าร่วมโครงการสวัสดิการของรัฐ เป็นการศึกษาระยะยาวโดยสำรวจครัวเรือนตัวอย่างจำนวน 43,500 ครัวเรือนต่อเนื่องทุกเดือนเป็นเวลา 3-4 ปี (United States Census Bureau, 2024a)

สำนักงานสำมะโนแห่งสหรัฐอเมริกาได้เพิ่มคำถามเรื่องอัตลักษณ์ทางเพศ (gender identity) และรสนิยมทางเพศ (sexual orientation) เป็นครั้งแรกในการสำรวจความสุขครัวเรือน (Household Pulse Survey) ปี 2564 ซึ่งเป็นการสำรวจผลกระทบทางสังคมและเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นจากการระบาดของโคโรนาไวรัสต่อครัวเรือนอเมริกัน การสำรวจครั้งนี้ได้มีการประมาณการจำนวนประชากรที่มีความหลากหลายทางเพศ โดยจำแนกจากคำถามเพศที่ระบุเมื่อเกิด (sex assigned at birth) อัตลักษณ์ทางเพศ ณ ปัจจุบัน (current gender identity) และรสนิยมทางเพศ (sexual orientation) ข้อมูลจากการสำรวจพบว่า มีประชากรผู้ใหญ่ที่ไม่ใช่ผู้มีความหลากหลายทางเพศ (non-LGBT) ร้อยละ 85 ประชากรที่มีความหลากหลายทางเพศ ร้อยละ 8 และประชากรอื่นๆ ร้อยละ 4.2 ส่วนที่เหลือไม่มีการรายงาน ผลการสำรวจยังพบอีกว่า ประชากรเพศหลากหลายได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจเนื่องจากสถานการณ์โควิด-19 สูงกว่าประชากรทั่วไป (United States Census Bureau, 2021)

แม้ว่าหลายหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาควิชาการ และภาคเอกชนจะมีการศึกษาและสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับประชากรหลากหลายทางเพศอย่างกว้างขวาง แต่ในการสำมะโนประชากรปีล่าสุด คือ พ.ศ. 2563 นั้น สำนักงานสำมะโนแห่งสหรัฐอเมริกายังไม่ได้เพิ่มคำถามอัตลักษณ์ทางเพศ (gender identity) และรสนิยมทางเพศ (sexual orientation) ลงในแบบสอบถามสำมะโนประชากรแต่อย่างใด มีเพียงตัวเลือกคำตอบเกี่ยวกับคู่รักเพศเดียวกันในคำถามเรื่องความสัมพันธ์กับหัวหน้าครัวเรือนเท่านั้น โดยระบุว่าจำนวนครัวเรือนเพศเดียวกันในสหรัฐฯ นั้นมีประมาณ 1.2 ล้านครัวเรือน ในจำนวนนี้จดทะเบียนสมรสประมาณร้อยละ 59 จึงมีแรงกดดันจากองค์กรที่ทำงานด้านเพศหลากหลายให้เพิ่มคำถามอัตลักษณ์ทางเพศและรสนิยมทางเพศในแบบสำมะโนประชากร

ครั้งต่อไปที่จะเกิดขึ้นในปี 2573 ด้วย โดยขณะนี้อยู่ในระหว่างเตรียมการรับฟังความเห็นจากทุกภาคส่วน และทดสอบคำถามเรื่องนี้ในการสำรวจอื่นๆ เพื่อประเมินความถูกต้องเหมาะสมก่อนจะตัดสินใจขั้นสุดท้าย รวมทั้งการทดสอบสำมะโนประชากรในเดือนเมษายน ปี 2569 (Stempowski, 2023; Bajko 2022)

ประเทศไทย

สำหรับประเทศไทยนั้นแม้จะมีงานศึกษาวิจัยในเรื่องความหลากหลายทางเพศอยู่ไม่น้อย เช่น การถูกเลือกปฏิบัติ การมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจ (ธนาคารระหว่างประเทศเพื่อการบูรณะและพัฒนาและธนาคารโลก, 2561) แต่ในแง่ของขนาดหรือจำนวนประชากรหลากหลายทางเพศแล้ว ยังไม่มีตัวเลขทางการที่ได้จากการสำรวจที่เชื่อถือได้แต่อย่างใด มีหลายหน่วยงานพยายามเสนอตัวเลขประมาณการ ดังเช่น การสำรวจระดับโลก Consumer Insights โดย Statista ทำการสำรวจพฤติกรรมผู้บริโภคด้านต่างๆ ใน 55 ประเทศทั่วโลก มีคำถามข้อหนึ่งให้ระบุว่าคุณเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน LGBTQ+ หรือไม่ การสำรวจในประเทศไทยปีล่าสุดคือ พ.ศ. 2567 เก็บข้อมูลในผู้ที่มีอายุระหว่าง 18-64 ปี จำนวนทั้งสิ้น 2,042 คน ระหว่างวันที่ 9 เมษายน-15 มิถุนายน 2567 ผลการสำรวจพบว่า มีผู้ตอบว่าเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนหลากหลายทางเพศ ร้อยละ 7 (Statista, 2024)

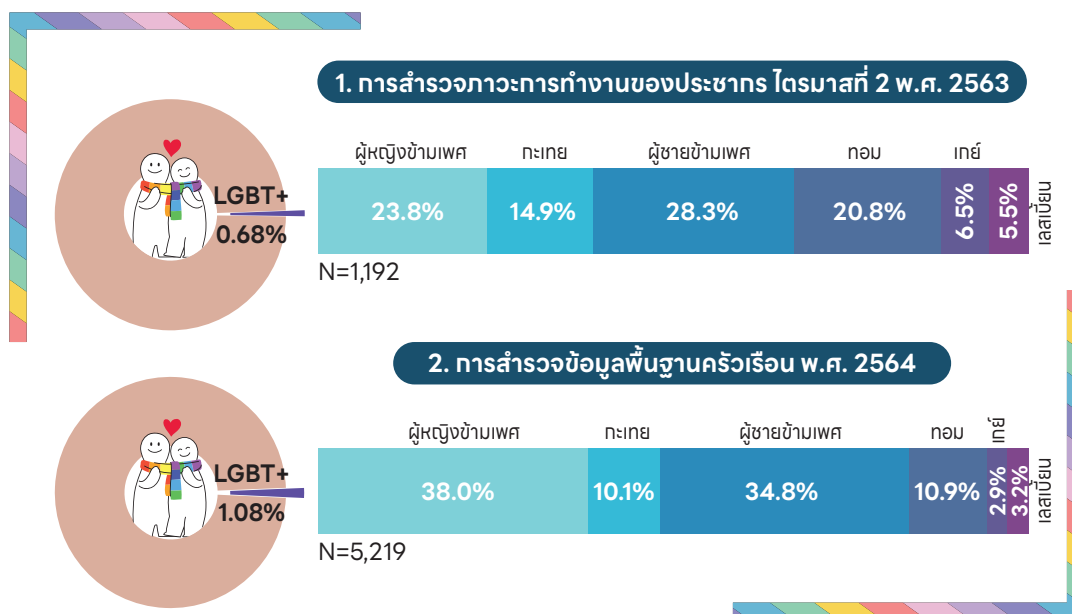
ประเทศไทยยังไม่เคยมีความพยายามทำการสำรวจประชากร (population-based survey) ระดับประเทศเพื่อใช้คาดประมาณขนาดประชากร LGBTQ+ มาก่อน อย่างไรก็ตาม ใน พ.ศ. 2562 สำนักงานสถิติแห่งชาติสนใจที่จะพัฒนาการจัดทำมาตรฐานสถิติเพศสภาพและฐานข้อมูลของประชากรกลุ่มบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ จึงเชิญนักวิชาการจากสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล³ เข้าร่วมเป็นที่ปรึกษาใน “โครงการนำร่องศึกษาแนวทางการเก็บข้อมูลผู้มีความหลากหลายทางเพศ” ที่มีเป้าหมายหลักคือเพื่อกำหนดแนวทางการเก็บข้อมูลผู้มีความหลากหลายทางเพศของประเทศไทย ได้เพิ่มคำถามเรื่องเพศในแบบสำรวจภาวะการทำงานของประชากรที่สำนักงานสถิติแห่งชาติจัดเก็บอยู่เป็นประจำปีละ 3 รอบ โดยการสอบถามหัวหน้าครัวเรือน และหรือสมาชิกคนใดคนหนึ่งตอบคำถามถึงลักษณะทางประชากร สังคม เศรษฐกิจของสมาชิกในครัวเรือนทุกคน ผลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร ไตรมาสที่ 2 (เดือนเมษายน-มิถุนายน) พ.ศ. 2563 มีประชากรตัวอย่างที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป จำนวน 174,432 คน พบว่าในจำนวนประชากรตัวอย่างทั้งหมดมีบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศจำนวน 1,192 คน คิดเป็นร้อยละ 0.7 ไม่ใช่ผู้มีความหลากหลายทางเพศ ร้อยละ 98 ที่เหลือเป็นผู้ที่ตอบว่า

³ รองศาสตราจารย์ ดร.กฤตยา อาชวนิจกุล และกุลภา วจนสาระ

ไม่ทราบและไม่ต้องการตอบ และในประชากรตัวอย่างที่มีอายุระหว่าง 20-24 ปี ที่ตอบแบบสัมภาษณ์ด้วยตัวเองนั้น ระบุว่าประชากรที่มีความหลากหลายทางเพศ คิดเป็นร้อยละ 2 ซึ่งสูงกว่ากลุ่มอายุอื่นๆ (กองนโยบายและวิชาการสถิติ สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2564)

โครงการนำร่องครั้งนี้ของสำนักงานสถิติแห่งชาติได้เก็บข้อมูลอีกครั้งหนึ่งในการสำรวจข้อมูลพื้นฐานครัวเรือน พ.ศ. 2564 เก็บข้อมูลระหว่างเดือนตุลาคม-ธันวาคม พ.ศ. 2563 ซึ่งเป็นการสำรวจตัวอย่างทั่วประเทศ มีประชากรตัวอย่างที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป จำนวน 485,163 คน ผลการสำรวจครั้งที่ 2 นี้พบว่าประชากรตัวอย่างที่ไม่ใช่ผู้มีความหลากหลายทางเพศ ร้อยละ 98.9 เป็นบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ จำนวน 5,219 คน คิดเป็นร้อยละ 1.08 สูงกว่าการสำรวจครั้งแรก ในจำนวนนี้ประกอบด้วยผู้หญิงข้ามเพศ ร้อยละ 38 เกย์/สาวประเภทสอง ร้อยละ 10.1 ผู้ชายข้ามเพศ ร้อยละ 34.8 ทอม ร้อยละ 10.9 เกย์ ร้อยละ 2.9 และเลสเบี้ยน ร้อยละ 3.2 นอกจากนี้ ในประชากรตัวอย่างที่มีอายุระหว่าง 20-34 ปี มีสัดส่วนประชากรที่มีความหลากหลายทางเพศสูงกว่ากลุ่มอายุอื่นๆ ที่ร้อยละ 1.5 (กองนโยบายและวิชาการสถิติ สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2564)

ภาพ 2.1 ผลการสำรวจผู้มีความหลากหลายทางเพศ ทั้ง 2 ครั้ง
โครงการนำร่องศึกษาแนวทางการเก็บข้อมูลผู้มีความหลากหลายทางเพศ
กองนโยบายและวิชาการสถิติ สำนักงานสถิติแห่งชาติ



ที่มา: กองนโยบายและวิชาการสถิติ สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2564.

คำถามที่เพิ่มจำนวน 1 ข้อในการสำรวจทั้งสองครั้งนี้คือการให้ผู้ตอบแบบสำรวจรายงานว่าบุคคลในครัวเรือนแต่ละคน (proxy report) จัดว่าเป็นเพศอะไร โดยมีตัวเลือกให้คือ ชาย หญิง ทอม ดี สาวประเภทสองหรือกะเทย ทรานส์แมน (ผู้หญิงแปลงเพศเป็นผู้ชาย) และกะเทยแปลงเพศ (ผู้ชายแปลงเพศเป็นผู้หญิง) ซึ่งการเก็บข้อมูลเรื่องนี้โดยให้ตัวแทนของครัวเรือนเป็นผู้ระบุเพศสภาพให้สมาชิกในครัวเรือนแต่ละคนนั้นอาจส่งผลกระทบต่อความถูกต้องของข้อมูล และการประมาณค่าประชากรหลากหลายทางเพศที่ได้อาจต่ำกว่าความเป็นจริง (กองนโยบายและวิชาการสถิติ สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2564) อย่างไรก็ตาม การศึกษาในต่างประเทศที่เกี่ยวกับเพศวิถีส่วนใหญ่จะให้ตัวบุคคลเป็นผู้ตอบเอง (self-reported data) และใช้สองคำถาม คือ คำถามแรกว่าด้วยประสบการณ์ (experiences) การเคยมีเพศสัมพันธ์หรือมีแรงดึงดูดใจ (attractions) กับเพศเดียวกัน ส่วนอีกคำถามหนึ่งเป็นเรื่องวิถีทางเพศ (sexual orientation) ว่าคืออะไร ได้แก่ รักต่างเพศ รักเพศเดียวกัน รักสองเพศ หรืออื่นๆ หรือให้ระบุเพศของตนโดยมีคำตอบให้เลือกกว่าคือ ชาย หญิง ทอม ดี กะเทย หรือคนข้ามเพศ และที่เริ่มเพิ่มเข้ามาคือ เพศกำกวมหรืออินเตอร์เซ็กส์

สรุปและข้อสังเกต

จากการศึกษาการสำรวจประชากรเพศหลากหลายที่ยกมาทั้งหมดข้างต้นนี้ มีประเด็นที่น่าสนใจที่สรุปได้สามประเด็นคือ

(1) อัตราความชุกของประชากรเพศหลากหลายสอดคล้องกันทุกประเทศ นั่นคือในประชากรรุ่นหนุ่มสาวที่มีอายุน้อยมีอัตราความชุกสูงกว่าช่วงอายุมาก โดยเฉพาะคนในกลุ่มวัยที่อายุน้อยกว่า 25 ปี หรือที่เรียกว่ากลุ่มเจนเนอเรชันซี (generation Z)⁴ ขณะที่ในทุกประเทศที่มีการสำรวจมากกว่าหนึ่งครั้ง ก็พบผลการสำรวจในปีถัดๆ มาว่ามีอัตราการรายงานความชุกของประชากร LGBTQ+ เพิ่มขึ้น ที่น่าสนใจคือในกลุ่มที่ระบุว่าเป็นคนรักสองเพศ พบว่ามีสัดส่วนของผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย ส่วนการสำรวจจำนวนครัวเรือนเพศเดียวกัน ก็พบว่ามีอัตราสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องทั้งที่จดทะเบียนและไม่ได้จดทะเบียนสมรส

⁴ บุคคลที่เกิดระหว่าง ค.ศ. 1997-2012 (หรือ พ.ศ. 2540-2555) เป็นกลุ่มที่เกิดมาพร้อมกับเทคโนโลยีดิจิทัลและโซเชียลมีเดีย โดยเติบโตในโลกที่เชื่อมต่อกันตลอดเวลา และให้ความสำคัญกับความหลากหลายและความเท่าเทียม ส่วนใหญ่จึงเป็นคนที่คล่องตัวในการใช้เทคโนโลยี มีความคิดสร้างสรรค์ และมีแนวโน้มที่จะรับข้อมูลอย่างรวดเร็วและปรับตัวตามการเปลี่ยนแปลง

(2) เกือบทุกประเทศมีเป้าหมายเพื่อจัดทำมาตรฐานทางสถิติที่เกี่ยวข้องกับเพศสภาพเป็นแนวทางในการเก็บข้อมูล ได้แก่ มาตรฐานสถิติอัตลักษณ์ทางเพศวิถี (Statistical standard for sexual identity) หรือมาตรฐานสถิติอัตลักษณ์ทางเพศสภาพ (gender identity) หรือตัวชี้วัดประชากรหลากหลายทางเพศ (The LGBT+ Indicator) เพื่อใช้เป็นมาตรฐานกลาง โดยมุ่งหวังให้เกิดการสร้างสังคมที่เท่าเทียมและเป็นธรรม ด้วยข้อมูลที่ถูกต้องใกล้เคียงความจริงที่สุด และครอบคลุมประชากรทุกกลุ่มเพศสภาพมากที่สุด เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจเชิงนโยบาย และการดำเนินงานที่ตอบสนองต่อความต้องการของทุกเพศสภาพอย่างแท้จริง นอกจากนี้ในบางประเทศมีการเปิดแพลตฟอร์มสำหรับนำเสนอข้อมูลส่วนกลางนี้ต่อสาธารณะและผู้สนใจ ได้แก่ Gender, Diversity and Inclusion Statistics (GDIS) Hub ในประเทศแคนาดา

(3) จากตัวอย่างการสำรวจและสำมะโนประชากรในประเทศต่างๆ ข้างต้น ในภาพรวมแล้วแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าการศึกษาและสำรวจจำนวนประชากรหลากหลายทางเพศจะเป็นข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างๆ สามารถทำความเข้าใจโครงสร้างประชากรของสังคมในแง่มุมต่างๆ ได้ ไม่ว่าจะเป็นสัดส่วนและจำนวนผู้ที่ระบุตัวเองว่าเป็นคนหลากหลายเพศ ครีวเรือนเพศเดียวกัน การกระจายตัวทางภูมิศาสตร์ สถานการณ์และการเข้าถึงบริการสาธารณะต่างๆ ไปจนถึงลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของประชากรเหล่านี้ รวมทั้งแนวโน้มและทิศทางของประชากรกลุ่มนี้ในอนาคต





3

เพศหลากหลายใต้ตัวเลขประชากร

แนวคิดและวิธีการคาดประมาณประชากรหลากหลายทางเพศ

ในบทนี้จะนำเสนอวิธีการคาดประมาณจำนวนประชากรเพศหลากหลาย ซึ่งคำนวณจากอัตราความชุกของประชากรหลากหลายทางเพศ ที่ได้จากการสำรวจครัวเรือนจำนวน 2,466 ครัวเรือน และจำนวนประชากรในครัวเรือนตัวอย่างทั้งสิ้น 9,588 คน โดยอาศัยเทคนิควิธีทางประชากรศาสตร์ที่เรียกว่า “วิธีส่วนประกอบ-รุ่นอายุ” (cohort-component method) เป็นวิธีคาดประมาณประชากรจากฐานจำนวนประชากรทั้งหมดในปีปัจจุบัน เพื่อให้ได้จำนวนประชากรในอนาคต โดยแบ่งประชากรออกเป็นกลุ่มย่อย (cohort) ตามอายุและเพศ แล้วคำนวณการเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากรจากส่วนประกอบหลัก (component) 3 ด้าน คือ การเกิด (birth)-คำนวณจากอัตราเกิดของหญิงในวัยเจริญพันธุ์ การตาย (death)-คำนวณจากอัตราตายของแต่ละกลุ่มอายุ และการย้ายถิ่น (migration)-คิดจากคนที่ย้ายเข้าและย้ายออก โดยมีขั้นตอนดังนี้

- 1) แบ่งประชากร เป็นกลุ่มอายุ ใช้กลุ่มอายุ 5 ปี (0-4 ปี, 5-9 ปี, ...) และเพศกำเนิด (ชาย/หญิง)
- 2) เลื่อนอายุ แต่ละกลุ่มไปข้างหน้า (เช่น กลุ่มอายุ 0-4 ปีในปีนี้ จะกลายเป็น 5-9 ปี ใน 5 ปีข้างหน้า)
- 3) คำนวณจำนวนประชากร 3 ส่วน จากการเพิ่มประชากรจำนวนเด็กแรกเกิดจากหญิงวัยเจริญพันธุ์ ลบด้วยจำนวนประชากรที่เสียชีวิตในแต่ละกลุ่มอายุ และบวก/ลบ คนที่ย้ายเข้า/ออก จากนั้นทำซ้ำทุกปี เพื่อให้ได้จำนวนประชากรที่คาดประมาณ

แนวคิดเบื้องหลัง

การดำเนินงานเพื่อให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และสามารถทำการคาดประมาณประชากรเพศหลากหลายได้ คณะผู้วิจัยจึงกำหนดข้อสมมุติฐานว่า “เมื่อรู้หรือพบว่าบุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นประชากรหลากหลายทางเพศแล้ว บุคคลนั้นก็จะประชากรหลากหลายทางเพศไปจนชั่วชีวิต” เพื่อใช้เป็นกรอบสำหรับขั้นตอนของการคาดประมาณฯ ซึ่งแนวคิดนี้คำนึงเฉพาะเรื่องอัตลักษณ์ทางเพศ (gender identity) ในภาพรวมเท่านั้น ไม่ได้รวมถึงเรื่องของความลื่นไหลทางเพศ (sexual fluidity) เนื่องจากวิถีทางเพศ (sexual orientation) ของประชากรหลากหลายทางเพศนั้น สามารถเลื่อนไหลหรือเปลี่ยนแปลงได้หลากหลายรูปแบบ

ขั้นตอนการคาดประมาณประชากรหลากหลายทางเพศ

จากแนวคิดข้างต้น หากทราบว่าประชากรหลากหลายทางเพศ จำแนกตามเพศกำเนิดและอายุ คิดเป็นสัดส่วนเท่าไรแล้ว เมื่อนำสัดส่วนประชากรหลากหลายทางเพศนี้ไปคูณกับจำนวนประชากรทั่วไป ที่จำแนกตามเพศและอายุ ก็จะได้ประชากรหลากหลายทางเพศคาดประมาณ

ดังนั้น ข้อมูลที่จำเป็นและต้องมีการคาดประมาณประชากรหลากหลายทางเพศ โดย “วิธีส่วนประกอบ-รุ่นอายุ” (cohort-component method) ประกอบด้วย

- (1) อัตราความชุกของประชากรหลากหลายทางเพศ
- (2) ประชากรคาดประมาณ (จากฐานประชากรทั่วไป) ในปีที่ทำการศึกษา
- (3) ข้อสมมุติต่างๆ สำหรับการคาดประมาณประชากรหลากหลายทางเพศ

และขั้นตอนของการคาดประมาณฯ มีดังนี้

ขั้นที่หนึ่ง คำนวณอัตราความชุกของประชากรหลากหลายทางเพศ จำแนกตามเพศกำเนิดและกลุ่มอายุ 5 ปี

ขั้นที่สอง นำประชากรคาดประมาณ (ประชากรทั่วไป) ที่จำแนกตามเพศกำเนิดและกลุ่มอายุ 5 ปี ของปี พ.ศ. 2567 เป็นฐานเพื่อคูณกับอัตราความชุกที่คำนวณได้ในขั้นที่หนึ่ง จะได้ประชากรหลากหลายทางเพศคาดประมาณ จำแนกตามเพศกำเนิดและกลุ่มอายุ 5 ปี ณ ปี พ.ศ. 2567

ขั้นที่สาม ประชากรหลากหลายทางเพศที่คาดประมาณได้ ณ ปี พ.ศ. 2567 จะถูกติดตามตามรุ่นอายุต่อไปคราวละ 5 ปีจนถึงปี พ.ศ. 2582 ประชากรตามรุ่นเหล่านี้จะมีอายุสูงขึ้นและค่อยๆ มีจำนวนลดลง (เนื่องจากการตาย) ตามอัตราการรอดชีพ

ขั้นที่สี่ สำหรับประชากรหลากหลายทางเพศที่เข้ามาใหม่ในปี พ.ศ. 2572, 2577 และ 2582 จะได้มาจากประชากรคาดประมาณ (ประชากรทั่วไป) รุ่นใหม่ของปีเดียวกัน และทำซ้ำในขั้นที่สองและสามสำหรับประชากรหลากหลายทางเพศรุ่นใหม่ที่เพิ่มเข้ามานี้

สำหรับการติดตามตามรุ่นอายุ เป็นไปตามตาราง 3.1

ตาราง 3.1 ตัวอย่างของการติดตามประชากรหลากหลายทางเพศ ตามรุ่นอายุ 5 ปี ทุกๆ 5 ปี (แต่ละรุ่นอายุจะมีการลงสีพื้นหลังหรือใช้ตัวเลขแสดงอายุด้วยสีเดียวกัน)

อายุในปี 2567	อายุในปี 2572	อายุในปี 2577	อายุในปี 2582
15-19	15-19	15-19	15-19
20-24	20-24	20-24	20-24
25-29	25-29	25-29	25-29
30-34	30-34	30-34	30-34
35-39	35-39	35-39	35-39
40-44	40-44	40-44	40-44
45-49	45-49	45-49	45-49
50-54	50-54	50-54	50-54
55-59	55-59	55-59	55-59
60-64	60-64	60-64	60-64
65-69	65-69	65-69	65-69
70-74	70-74	70-74	70-74
75-79	75-79	75-79	75-79
80+	80+	80+	80+

ที่มา: กุลภา วจนสาระ, กฤตยา อาชวนิจกุล และปัทมา วาพัฒน์วงศ์, 2568

ความซุกของประชากรหลากหลายทางเพศ

คณะนักวิจัยตระหนักถึงความสำคัญของอัตราความซุกของประชากรหลากหลายทางเพศ ซึ่งเป็นข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการคาดประมาณประชากรหลากหลายทางเพศ จึงได้ออกแบบวิธีการสำรวจประชากรทั่วไป (population-based survey) อย่างเป็นระบบตามวิธีการสุ่มตัวอย่างโดยใช้หลักความน่าจะเป็น เพื่อให้ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจสามารถเป็นตัวแทนของประชากรของพื้นที่ที่ศึกษา ซึ่งวิธีการสุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ วิธีสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (multi-stages sampling) โดยมีภาคีทางวิชาการคือสำนักงานสถิติแห่งชาติให้ความช่วยเหลือในด้านการสุ่มตัวอย่าง ดังกล่าวแล้วในบทที่ 1 และเมื่อทำการสำรวจเสร็จเรียบร้อยแล้ว ทางสำนักงานสถิติแห่งชาติได้ร่วมกับคณะนักวิจัยคำนวณค่าถ่วงน้ำหนักด้วยน้ำหนักตัวอย่าง (sample weight) เพื่อให้เป็นตัวแทนของประชากรกลุ่มเป้าหมาย ค่าถ่วงน้ำหนัก (weighted sample) นี้จะใช้ในการคำนวณค่าสถิติต่างๆ ที่รายงานในทุกตารางและภาพของบทนี้¹

จากรายละเอียดของวิธีสุ่มตัวอย่างพื้นที่ที่ตกเป็นตัวอย่างของการศึกษา คือจังหวัดหนึ่งในภาคกลางที่กล่าวไว้แล้วในบทแรกนั้น โครงการสำรวจครัวเรือนตัวอย่างได้ทั้งสิ้น 2,466 ครัวเรือน และในจำนวนครัวเรือนที่ว่ามีสมาชิกที่อาศัยอยู่ขณะที่ทำการสำรวจทั้งหมด 9,588 คน โดยสมาชิกครัวเรือนจำนวนทั้งหมดนี้จะสอบถามด้วยว่าแต่ละคนมีความสัมพันธ์กับหัวหน้าครัวเรือนอย่างไร เป็นเพศกำเนิดชายหรือหญิง โดยจะถามต่อว่าบุคคลนั้นๆ เป็นบุคคลเพศหลากหลายหรือไม่ มีตัวเลือกคำตอบคือ “ใช่” หรือ “ไม่ใช่” หากตอบ “ใช่” จะถามต่อว่า “อัตลักษณ์ทางเพศปัจจุบันตรงกับข้อใด” โดยมีตัวเลือกคำตอบของอัตลักษณ์ทางเพศเป็น (1) ทอม/ดี้/หญิงรักหญิง/เลสเบี้ยน (2) เกย์/ชายรักชาย (3) กะเทย/สาวประเภทสอง/หญิงข้ามเพศ (4) ชายข้ามเพศ (หญิงข้ามมาเป็นชาย) (5) เควียร์ (6) อินเตอร์เซ็กส์ (เพศกำกวม) (7) นอนไบนารี และ (8) อื่นๆ การระบุตัวตนของคนหลากหลายทางเพศในการสำรวจนี้จึงหมายถึงคำตอบ “ใช่” จากการนับจุดคนในครัวเรือนนั่นเอง คำตอบเรื่องเพศสภาพข้างต้นนี้สามารถแสดงความสัมพันธ์ของสมาชิกในครัวเรือนกับหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามเพศสภาพ (ตาราง 3.2) และการกระจายร้อยละของอัตลักษณ์ทางเพศของผู้มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ+) ที่ได้จากการสำรวจครัวเรือนตัวอย่างทั้งหมดได้ (ภาพ 3.1)

¹ เนื่องจากการสำรวจประชากรเพื่อคาดประมาณจำนวนประชากรหลากหลายทางเพศนี้เป็นครั้งแรกในประเทศไทย โดยยังไม่เคยมีการศึกษาสัดส่วนที่แน่ชัดของอัตราความซุกของประชากรหลากหลายทางเพศในประเทศไทยโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบนี้มาก่อน การถ่วงน้ำหนักในงานนี้จึงใช้เพื่อปรับกลุ่มตัวอย่างให้สอดคล้องกับโครงสร้างด้านเพศกำเนิดและอายุของประชากรทั่วไปในระดับประเทศ การปรับน้ำหนักจึงมุ่งลดอคติจากการตอบแบบสำรวจ (non-response bias) และทำให้กลุ่มย่อยที่มีตัวอย่างน้อยมีอิทธิพลต่อผลการศึกษายิ่งเหมาะสม (ดูรายละเอียดวิธีการในภาคผนวก)

ตาราง 3.2 การกระจายร้อยละความสัมพันธ์ของสมาชิกในครัวเรือนกับหัวหน้าครัวเรือน
จำแนกตามเพศภาวะ

ความสัมพันธ์ กับหัวหน้าครัวเรือน	เพศกำเนิดชาย	เพศกำเนิดหญิง	LGBTQ+	รวม
หัวหน้าครัวเรือน	23.6	22.6	11.7	22.9
คู่สมรส	8.8	17.1	1.4	12.8
บุตรที่ยังไม่สมรส	15.0	11.0	36.7	13.5
บุตรที่สมรสแล้ว	13.0	11.3	1.5	11.9
บุตรของบุตร	19.5	14.6	23.2	17.1
ญาติอื่นๆ	9.3	9.1	21.1	10.4
เขย/สะใภ้	5.7	6.4	1.0	5.9
พ่อแม่ตนเอง/พ่อแม่ของคู่สมรส	1.3	3.8	0.0	2.5
พี่น้อง	3.6	3.6	3.0	3.6
คนงาน/ผู้อยู่อาศัย	0.3	0.5	0.6	0.4
รวม (จำนวน)	100.0 (4,321)	100.0 (5,054)	100.0 (213)	100.0 (9,588)

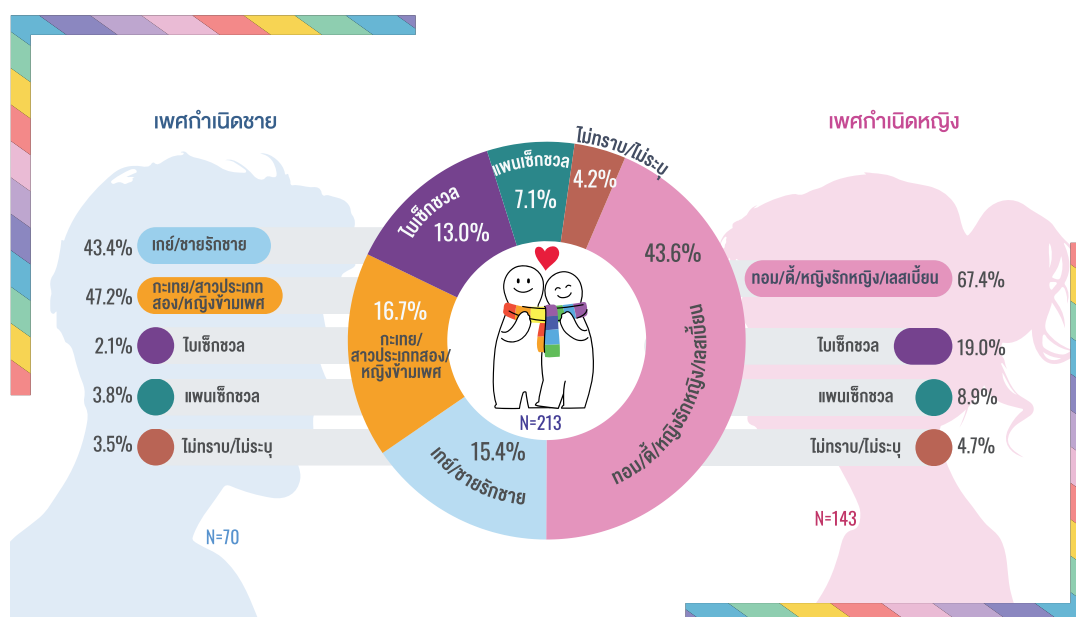
ที่มา: กุลภา วจนสาระ, กฤตยา อาชวนิจกุล และปัทมา ว่าพัฒน์วงศ์, 2568.

หมายเหตุ: ค่าที่ได้มีการถ่วงน้ำหนักประชากรแล้ว

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของสมาชิกในครัวเรือนกับหัวหน้าครัวเรือน (ตาราง 3.2) พบว่าหัวหน้าครัวเรือนที่เป็นเพศกำเนิดชายและหญิงนั้นมีสัดส่วนไม่ต่างกันมากนัก นั่นคือ หัวหน้าครัวเรือนที่เป็นเพศกำเนิดชาย มีสัดส่วนร้อยละ 23.6 เพศกำเนิดหญิง ร้อยละ 22.6 แต่ความสัมพันธ์ของสมาชิกอื่นๆ ของครัวเรือนนี้แตกต่างกันระหว่างหัวหน้าครัวเรือนที่มีเพศกำเนิดชายและหญิง ในครัวเรือนที่หัวหน้าเป็นผู้ชาย สมาชิกในครัวเรือนคือบุตรของบุตร ร้อยละ 19.5 รองลงมาคือบุตรที่ยังไม่แต่งงาน ร้อยละ 15 ขณะที่ครัวเรือนที่หัวหน้าเป็นผู้หญิงนั้น สัดส่วนสมาชิกในครัวเรือนที่สูงที่สุดคือคู่สมรส ร้อยละ 17.1 ตามมาด้วยบุตรของบุตร ร้อยละ 14.6

ที่น่าสนใจอีกคือในการสำรวจครั้งนี้พบว่าบุคคลหลากหลายทางเพศมีสถานะเป็นหัวหน้าครัวเรือน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 11.7 สัดส่วนของสมาชิกในครัวเรือนนี้ประมาณหนึ่งในสามหรือร้อยละ 36.7 คือบุตรที่ยังไม่สมรส รองลงมาคือบุตรของบุตร ที่ร้อยละ 23.2 เป็นญาติอื่นๆ ร้อยละ 21 นอกจากนี้ นำสังเกตว่าสมาชิกในครัวเรือนที่มี LGBTQ+ เป็นหัวหน้าครัวเรือนนั้น มีความสัมพันธ์กับสมาชิกผ่านการแต่งงานน้อยกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่เป็นชายและหญิงมาก ไม่ว่าจะเป็นคู่สมรส บุตรที่สมรสแล้ว หรือเขย/สะใภ้ ต่างมีสัดส่วนประมาณร้อยละ 1-1.5 เท่านั้น (ตาราง 3.2)

ภาพ 3.1 การกระจายร้อยละอัตลักษณ์ทางเพศของคนหลากหลายทางเพศ
จำแนกตามเพศกำเนิด



ที่มา: กุลภา วจนสาระ, กฤตยา อาชวนิจกุล และปัทมา วาพัฒน์วงศ์, 2568.
หมายเหตุ: ค่าที่ได้มีการถ่วงน้ำหนักประชากรแล้ว

สำหรับคนที่ถูกรายงานว่าเป็นบุคคลเพศหลากหลายนั้น ในภาพรวมแล้วระบุว่ามียอดอัตลักษณ์ทางเพศเป็นทอม ดี หญิงรักหญิง เลสเบี้ยนมากที่สุด คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 43.6 รองลงมาคือกะเทย/สาวประเภทสอง/หญิงข้ามเพศ ที่ร้อยละ 16.7 เกย์/ชายรักชาย ร้อยละ 15.4 ซึ่งเป็นอัตลักษณ์ที่เห็นได้ค่อนข้างชัดเจนจากบุคลิกท่าทางและการแสดงออกทางเพศที่แตกต่างจากเพศกำเนิด โดยเฉพาะอัตลักษณ์ทอมในผู้หญิงและกะเทยหรือสาวประเภทสองในผู้ชาย ซึ่งต่างมี

สัดส่วนของอัตลักษณ์ดังกล่าวสูงในแต่ละเพศกำเนิด ข้อค้นพบที่น่าสนใจคือการรายงานอัตลักษณ์ของสมาชิกในครัวเรือนว่าเป็นไบเซ็กชวล ในสัดส่วนร้อยละ 13 และแพนเซ็กชวล ร้อยละ 7.1 ดังภาพ 3.1 ทั้งนี้ เมื่อเปรียบเทียบอัตลักษณ์ทางเพศของคนหลากหลายทางเพศด้วยเพศกำเนิดชายหญิงแล้วพบว่าผู้หญิงระบุอัตลักษณ์ไบเซ็กชวลและอัตลักษณ์แพนเซ็กชวลในสัดส่วนที่สูงกว่าผู้ชายมาก (ไบเซ็กชวลในเพศกำเนิดหญิง ร้อยละ 19 เทียบกับผู้ชายที่ร้อยละ 2.1 และแพนเซ็กชวลในผู้หญิงที่ร้อยละ 8.9 เทียบกับผู้ชายที่ร้อยละ 3.8)

ตาราง 3.3 จำนวนประชากรตัวอย่าง
จำแนกตามความหลากหลายทางเพศ เพศกำเนิด และกลุ่มอายุ 5 ปี

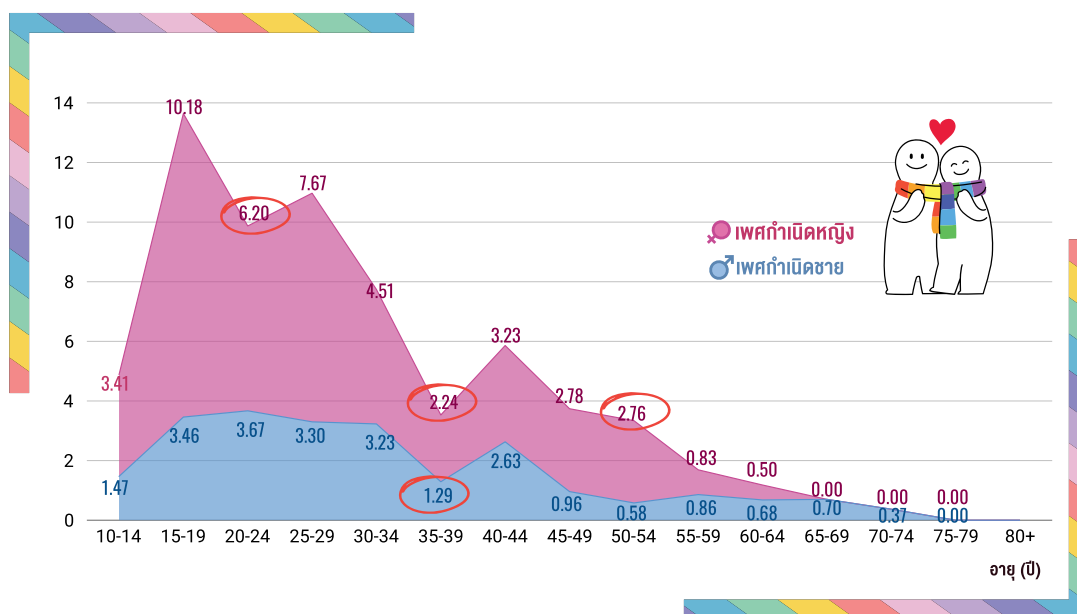
อายุ (ปี)	เพศกำเนิด: ชาย		เพศกำเนิด: หญิง	
	ทั้งหมด	เป็นเพศหลากหลาย	ทั้งหมด	เป็นเพศหลากหลาย
0-4	180	0	186	0
5-9	245	0	252	0
10-14	269	3	292	10
15-19	288	10	305	31
20-24	316	12	318	20
25-29	331	11	317	24
30-34	316	10	296	13
35-39	300	4	285	6
40-44	295	8	328	11
45-49	331	3	381	11
50-54	329	2	405	11
55-59	331	3	435	4
60-64	299	2	412	2
65-69	235	2	350	0
70-74	163	0	268	0
75-79	88	0	169	0
80+	75	0	198	0
รวม	4,391	70	5,197	143

ที่มา: กุลภา วจนสาระ, กฤตยา อาชวนิจกุล และปัทมา วาพัฒน์วงศ์, 2568.

หมายเหตุ: ค่าที่ได้มีการถ่วงน้ำหนักประชากรแล้ว

เมื่อนำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจครัวเรือนมาคำนวณเป็นอัตราความชุกของความหลากหลายทางเพศ (ร้อยละของผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศต่อประชากรทั้งหมด) จำแนกตามเพศกำเนิดและอายุ ปรากฏผลตามตาราง 3.3 ซึ่งแสดงว่า **คนที่มีความหลากหลายทางเพศในเพศกำเนิดหญิงนั้นมีสัดส่วนสูงกว่าในเพศกำเนิดชายเกือบทุกกลุ่มอายุ** อัตราความชุกยังมีความผันแปรในแต่ละกลุ่มอายุ ระหว่างร้อยละ 0-3.7 ในเพศกำเนิดชาย และระหว่างร้อยละ 0-10.2 ในเพศกำเนิดหญิง โดยไม่พบการรายงานประชากรหลากหลายทางเพศในเด็กอายุต่ำกว่า 10 ปี และในผู้สูงอายุสูงมากๆ คือ 75 ปีขึ้นไปในเพศกำเนิดชาย และ 65 ปีขึ้นไปในเพศกำเนิดหญิง นอกจากนี้ยังพบการกระเพื่อมขึ้นลงของอัตราความชุกของสามกลุ่มอายุ (20-24, 35-39 และ 50-54) ในเพศกำเนิดชาย และของกลุ่มอายุ 35-39 ในเพศกำเนิดหญิง ที่เกิดขึ้นได้จากการที่ขนาดตัวอย่างประชากรแต่ละอายุมีค่อนข้างน้อย จึงมีผลต่อการพบผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ (ดูภาพ 3.2 ประกอบ)

ภาพ 3.2 อัตราความชุกของประชากรหลากหลายทางเพศ (ก่อนปรับ)
จำแนกตามเพศกำเนิดและกลุ่มอายุ

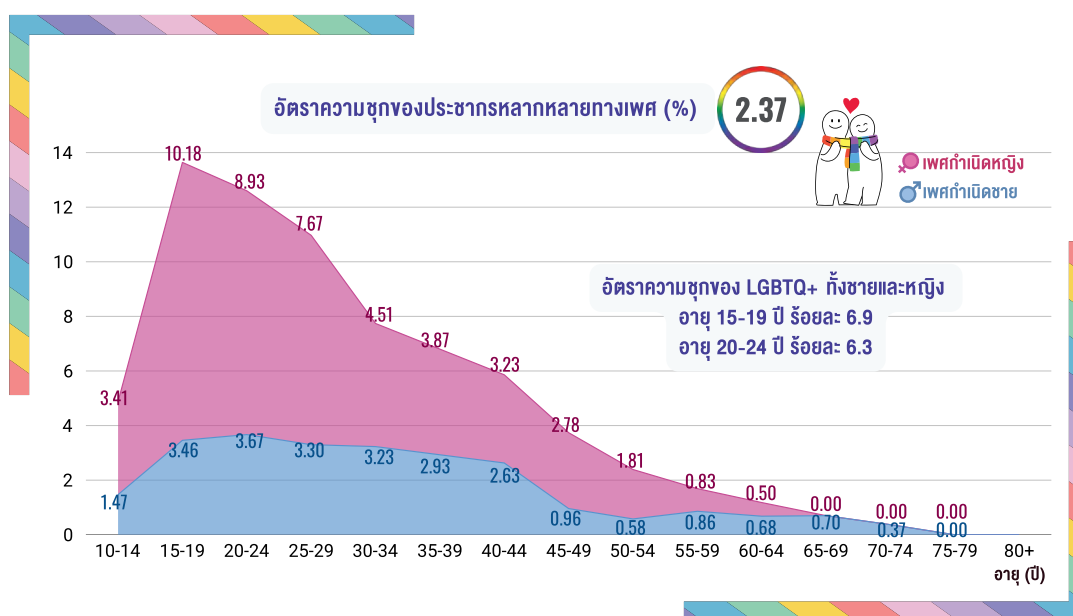


ที่มา: กุลภา วจนสาระ, กฤตยา อาชวนิจกุล และปัทมา วาพัฒน์วงศ์, 2568.

หมายเหตุ: คำนวณจากข้อมูลในตาราง 3.3

การกระเพื่อมขึ้นลงของอัตราความชุกในบางกลุ่มอายุข้างต้นนี้ เป็นความคลาดเคลื่อนที่มีสาเหตุจากจำนวนครัวเรือนตัวอย่างที่สำรวจมีไม่มากพอ การเพิ่มขึ้นหรือลดลงของการรายงานความหลากหลายทางเพศเพียงเล็กน้อยย่อมส่งผลต่ออัตราที่คำนวณได้ คณะนักวิจัยจึงได้ทำการปรับอัตราความชุกในกลุ่มอายุเหล่านั้นให้เรียบ (smoothing) ด้วยวิธีประมาณค่าระหว่างช่วง (interpolation) เพื่อนำมาเป็นข้อมูลป้อนเข้าสำหรับขั้นตอนที่สองของการคาดประมาณประชากรหลากหลายทางเพศ เมื่อปรับแล้วพบว่าอัตราความชุกโดยรวมของความหลากหลายทางเพศในประชากรตัวอย่างที่ศึกษาเท่ากับร้อยละ 2.37 สำหรับอัตราความชุกที่ปรับแล้วเมื่อจำแนกตามเพศกำเนิดและอายุ และวิเคราะห์โดยใช้ค่าถ่วงน้ำหนักในการคำนวณได้แสดงไว้ในภาพ 3.3 และตาราง 3.4

ภาพ 3.3 อัตราความชุกของประชากรหลากหลายทางเพศ (หลังปรับ)
จำแนกตามเพศกำเนิดและกลุ่มอายุ



ที่มา: กุลภา วจนสาระ, กฤตยา อาชวนิจกุล และปัทมา ว่าพัฒน์วงศ์, 2568.

หมายเหตุ: ปรับอัตราความชุกของกลุ่มอายุ 20-24, 35-39 และ 50-54 ในเพศกำเนิดชาย และของกลุ่มอายุ 35-39 ในเพศกำเนิดหญิง

ตาราง 3.4 อัตราความชุก (ร้อยละ) ของประชากรหลากหลายทางเพศ (หลังปรับ)
จำแนกตามเพศกำเนิดและกลุ่มอายุ 5 ปี

อายุ	ชาย	หญิง	รวม
0-4	0.00	0.00	0.00
5-9	0.00	0.00	0.00
10-14	1.47	3.41	2.48
15-19	3.46	10.18	6.92
20-24	3.67	8.93	6.31
25-29	3.30	7.67	5.44
30-34	3.23	4.51	3.85
35-39	2.93	3.87	3.39
40-44	2.63	3.23	2.94
45-49	0.96	2.78	1.93
50-54	0.58	1.81	1.26
55-59	0.86	0.83	0.84
60-64	0.68	0.50	0.57
65-69	0.70	0.00	0.28
70-74	0.37	0.00	0.14
75-79	0.00	0.00	0.00
80+	0.00	0.00	0.00
รวมทุกอายุ	1.72	2.93	2.37

ที่มา: กุลา วจนสาระ, กฤตยา อาชวนิจกุล และปัทมา วาพัฒน์วงศ์, 2568.

หมายเหตุ: ค่าที่ได้มีการถ่วงน้ำหนักประชากรแล้ว

การคาดประมาณประชากรในปีที่สำรวจและปีที่คาดประมาณ

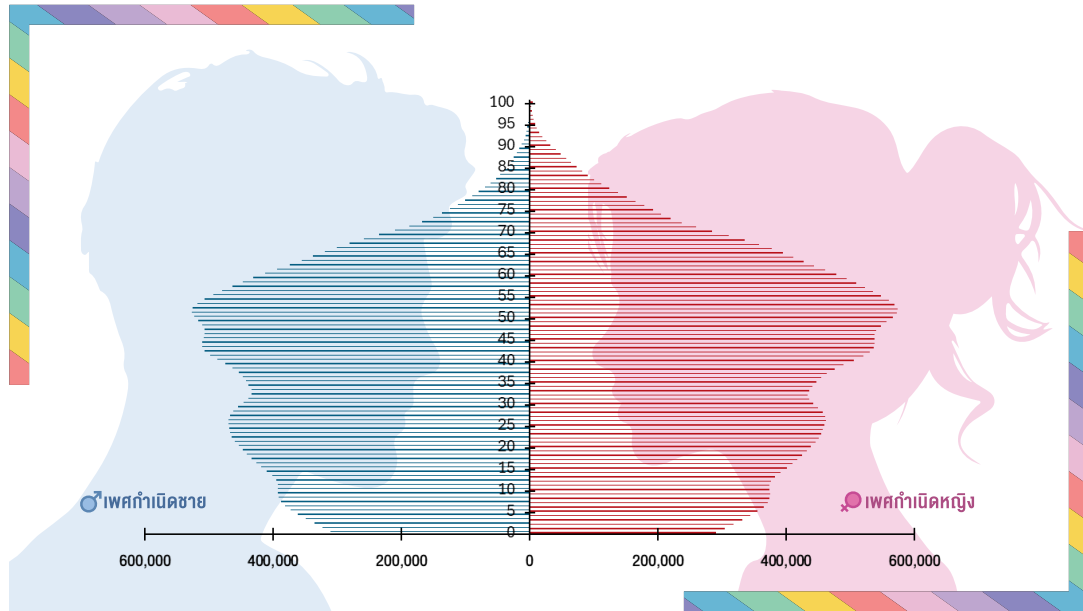
ในการคาดประมาณประชากรหลากหลายทางเพศนั้น ข้อมูลสำคัญที่สุดที่ต้องมีเบื้องต้นคืออัตราความชุกของประชากรหลากหลายทางเพศ จำแนกตามเพศกำเนิดและกลุ่มอายุ ดังที่แสดงไว้ในตาราง 3.4 จากนั้นต้องทำคาดประมาณจำนวนประชากรในปีที่สำรวจ และคาดประมาณจำนวนประชากรของปีที่จะทำการคาดประมาณใน 5, 10, 15 ปีข้างหน้าด้วยเช่นกัน ซึ่งก็คือจำนวนประชากรของปี พ.ศ. 2567, พ.ศ. 2572, พ.ศ. 2577, และ พ.ศ. 2582 โดยประชากรทั่วไปในที่นี้หมายถึงประชากรไม่หลากหลายทางเพศรวมกับประชากรหลากหลายทางเพศ

ตามปกติแล้ว จำนวนประชากรสำหรับปีอนาคตที่ยังมาไม่ถึงนั้น มักใช้ตัวเลขประชากรจากการคาดประมาณประชากรของประเทศไทยของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) การคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2553-2583 (ฉบับปรับปรุง) นี้เป็นชุดล่าสุดที่ดำเนินการเมื่อปี พ.ศ. 2562 (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562) โดยใช้ประชากรสำมะโน ณ ปี 2553 เป็นประชากรฐานของการคาดประมาณ จึงกล่าวได้ว่าเป็นชุดการคาดประมาณประชากรของประเทศไทยที่ไม่ทันสมัย เนื่องจากข้อสมมุติภาวะการเกิด การตาย และการย้ายถิ่น ที่ใช้ในการคาดประมาณชุดนั้นไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ของประเทศในช่วงระยะเวลา 10 กว่าปีที่ผ่านมา ได้แก่ อัตราเจริญพันธุ์รวม (TFR) ลดต่ำเร็วกว่าที่คาดไว้ และมีการตายที่เพิ่มขึ้นจากสถานการณ์การระบาดของโควิด-19 ทำให้อายุคาดเฉลี่ยเมื่อแรกเกิดลดลง คณะนักวิจัยพิจารณาแล้วว่าชุดการคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2553-2583 (ฉบับปรับปรุง) ไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้สำหรับการคาดประมาณประชากรหลากหลายทางเพศ จึงจำเป็นต้องทำการคาดประมาณประชากรในระดับประเทศขึ้นใหม่เพื่อใช้ในรายงานนี้

การคาดประมาณประชากรระดับประเทศชุดใหม่นี้ ยังคงใช้เทคนิควิธีทางประชากรศาสตร์ที่เรียกว่า “วิธีส่วนประกอบ-รุ่นอายุ” (cohort-component method) และเป็นการฉายภาพประชากรแบบกำหนดแน่นอน (deterministic population projection) ไม่ใช่การฉายภาพแบบความน่าจะเป็น (probabilistic population projection) วิธีการนี้เป็นการคำนวณจำนวนประชากรแต่ละรุ่นอายุที่เปลี่ยนไปแต่ละปีตามองค์ประกอบของการเปลี่ยนแปลงประชากร อันได้แก่ การเกิด การตาย และการย้ายถิ่น ที่กำหนดขึ้นจากข้อมูลแนวโน้มในอดีต หลักการสำคัญของวิธีส่วนประกอบ-รุ่นอายุคือ “ประชากรรุ่นหนึ่งเมื่อเวลาผ่านไปจะมีผู้รอดชีพอยู่จำนวนหนึ่งที่มีอายุเพิ่มขึ้น ในช่วงเวลานั้น ประชากรในรุ่นเดียวกันจะตายไปบ้าง จะมีผู้ย้ายถิ่นเข้าหรือออกสุทธิมาเพิ่มหรือลดประชากรในรุ่นนั้นด้วย ประชากรรุ่นใหม่จะเกิดขึ้นจากการเกิดในช่วงเวลานั้นเพิ่มเข้ามาที่ฐานของพีระมิดประชากร เด็กรุ่นใหม่เกิดจากรุ่นกลุ่มผู้หญิงในวัยเจริญพันธุ์”

ในการคาดประมาณประชากรชุดใหม่นี้ ประชากรฐานเป็นประชากรตามทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2563 ที่ปรับให้มีโครงสร้างประชากรเหมือนกับโครงสร้างประชากรคาดประมาณของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562) แยกตามเพศและอายุรายปี ประชากรฐานนี้มีจำนวนรวม 66.1 ล้านคน แยกเป็นชาย 31.9 และหญิง 34.2 ล้านคน

ภาพ 3.4 พีระมิดประชากรฐาน พ.ศ. 2563
สำหรับการคาดประมาณประชากรระดับประเทศ (ชุดใหม่)



ที่มา: กุลภา วจนสาระ, กฤตยา อาชวนิจกุล และปัทมา วาพัฒน์วงศ์, 2568.

ในการคาดประมาณใหม่นี้ได้มีการปรับข้อสมมุติฐานภาวะการเกิด และการตาย ใหม่ ดังนี้ คือ อัตราเจริญพันธุ์รวม (TFR) ลดลงแบบฟังก์ชันโพลีโนเมียลจาก 1.23 ในปี 2563² เป็น 0.53 ในปี 2573 จากนั้นตั้งแต่ปี 2574 TFR เท่ากับ 0.50 คงที่จนถึงปี 2583 ส่วนแบบแผนภาวะเจริญพันธุ์ ยังคงใช้แบบแผนเดียวกันกับระดับภาวะเจริญพันธุ์ของการคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2553 - 2583 (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562)

สำหรับภาวะการตายนั้น อายุคาดเฉลี่ยเมื่อแรกเกิด (e_0) ของชายและหญิงในปี 2563 เท่ากับ 71.82 และ 79.53 ปีตามลำดับ เพิ่มขึ้นเป็น 72.30 และ 81.43 ปีตามลำดับในปี 2583 และ ใช้แบบแผนการรอดชีพจากตารางชีพตัวแบบที่ให้อายุคาดเฉลี่ยเมื่อแรกเกิดได้สูงถึง 100 ปี พัฒนาโดยกองประชากร องค์การสหประชาชาติ (United Nations, 2011 ซึ่งเป็นตารางชีพ

² เริ่มต้นคาดประมาณจากปี พ.ศ. 2563 ต่อเนื่องทุก 5 ปีตามกรอบชุดเดิม แล้วเลือกปี 2567 มาใช้เป็นประชากรฐาน

ตัวแบบโคล - เดเมน ตะวันตก (Coale & Demeny Model Life Tables, Model West) ชุดที่ขยายอายุสูงสุดในตารางชีพไว้มากกว่า 100 ปี³

ตาราง 3.5 อัตราเจริญพันธุ์รวม (TFR) อายุคาดเฉลี่ยเมื่อแรกเกิด (e_0) ของชายและหญิง ที่เป็นข้อสมมุติสำหรับการคาดประมาณประชากรชุดใหม่

ข้อสมมุติ	พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2568	พ.ศ. 2573	พ.ศ. 2578	พ.ศ. 2583
TFR	1.23	0.93	0.53	0.50	0.50
e_0 ชาย	71.82	71.96	72.09	72.20	72.30
e_0 หญิง	79.53	80.08	80.57	81.02	81.43

ตามวิธีส่วนประกอบ - รุนอายุ และข้อสมมุติที่ใช้สำหรับการคาดประมาณประชากรชุดใหม่ ให้ผลประชากรคาดประมาณเป็นรายปีตั้งแต่ พ.ศ. 2563 ถึง พ.ศ. 2583 แต่เนื่องจากการคาดประมาณประชากรหลากหลายทางเพศเริ่มต้น ณ ปี 2567 ดังนั้น ประชากรคาดประมาณที่จะนำมาใช้จึงเป็นประชากรคาดประมาณของปี 2567, 2572, 2577, และ 2582 (ดังแสดงในตาราง 3.6)

ตาราง 3.6 ประชากรคาดประมาณ (ชุดใหม่) จำแนกตามกลุ่มอายุ 5 ปี และเพศกำเนิด พ.ศ. 2567 พ.ศ. 2572 พ.ศ. 2577 และ พ.ศ. 2582 สำหรับใช้ในการคาดประมาณประชากรหลากหลายทางเพศ

อายุ	ประชากรคาดประมาณ: เพศกำเนิดชาย				ประชากรคาดประมาณ: เพศกำเนิดหญิง			
	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2572	พ.ศ. 2577	พ.ศ. 2582	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2572	พ.ศ. 2577	พ.ศ. 2582
0-4	1,345,026	932,022	551,635	486,016	1,285,426	896,425	530,613	467,537
5-9	1,739,008	1,341,097	929,408	550,088	1,649,032	1,283,352	895,076	529,833
10-14	1,942,628	1,735,982	1,338,814	927,858	1,856,975	1,647,708	1,282,374	894,428
15-19	2,013,329	1,937,938	1,731,831	1,335,637	1,921,518	1,855,173	1,646,180	1,281,238
20-24	2,197,172	2,004,981	1,930,050	1,724,864	2,119,608	1,918,548	1,852,461	1,643,880
25-29	2,320,630	2,187,008	1,995,872	1,921,419	2,261,420	2,115,350	1,914,896	1,849,110

³ เป็นตารางชีพตัวแบบที่กองประชากร (Population Division) ขององค์การสหประชาชาติ (UN) ได้พัฒนาขึ้นสำหรับการฉายภาพประชากรโลก เผยแพร่และให้ดาวน์โหลดได้ที่ <https://www.un.org/development/desa/pd/data/model-life-tables>

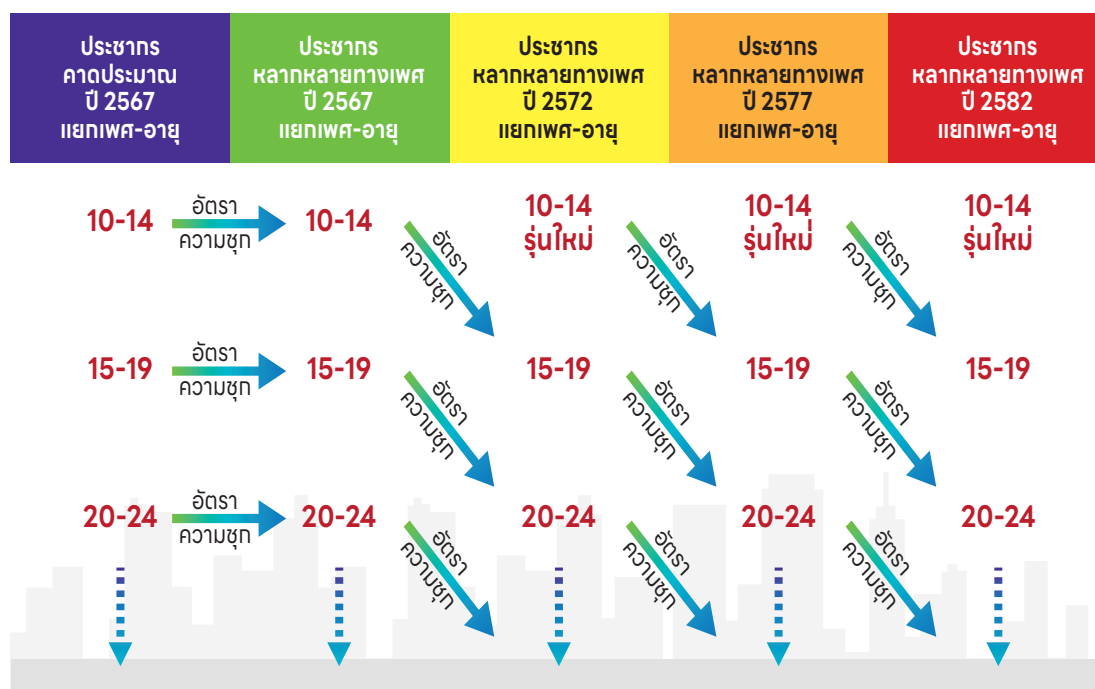
อายุ	ประชากรคาดประมาณ: เพศกำเนิดชาย				ประชากรคาดประมาณ: เพศกำเนิดหญิง			
	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2572	พ.ศ. 2577	พ.ศ. 2582	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2572	พ.ศ. 2577	พ.ศ. 2582
30-34	2,291,530	2,309,578	2,176,779	1,986,688	2,265,614	2,255,880	2,110,439	1,910,669
35-39	2,177,239	2,278,201	2,296,360	2,164,506	2,187,819	2,258,478	2,249,139	2,104,440
40-44	2,309,247	2,158,910	2,259,404	2,277,632	2,376,296	2,178,166	2,249,075	2,240,224
45-49	2,505,533	2,276,498	2,128,865	2,228,477	2,645,832	2,360,103	2,164,182	2,235,417
50-54	2,513,632	2,444,891	2,221,884	2,078,548	2,721,458	2,617,803	2,336,390	2,143,621
55-59	2,480,033	2,409,278	2,344,542	2,131,180	2,780,893	2,676,733	2,577,171	2,301,864
60-64	2,107,050	2,311,060	2,245,852	2,186,894	2,480,060	2,709,352	2,611,353	2,517,522
65-69	1,618,166	1,878,529	2,061,519	2,003,928	2,051,391	2,371,180	2,596,210	2,507,053
70-74	1,097,184	1,339,853	1,556,943	1,709,495	1,547,078	1,889,542	2,192,741	2,408,874
75-79	592,376	806,560	985,249	1,146,197	975,802	1,333,074	1,637,912	1,911,972
80-84	294,937	356,678	487,211	595,004	593,302	741,270	1,024,895	1,270,167
85-89	115,496	127,864	155,569	213,323	299,207	366,421	466,741	656,546
90+	40,552	47,548	39,479	47,850	152,702	247,360	215,636	281,704
รวม	31,700,768	30,884,476	29,437,266	27,715,604	34,171,433	33,721,918	32,553,484	31,156,099

ที่มา: กลุภา วจนสาระ, กฤตยา อาชวนิจกุล และปัทมา วาพัฒน์วงศ์, 2568.

สามฉากทัศน์ของการคาดประมาณประชากรหลากหลายทางเพศ

เมื่อได้ประชากรคาดประมาณ ขั้นตอนต่อไปคือการคำนวณหาประชากรหลากหลายทางเพศ โดยดำเนินการตามขั้นที่สองถึงขั้นที่สี่ของขั้นตอนการคาดประมาณประชากรหลากหลายทางเพศ ดังที่กล่าวไว้แล้วในหัวข้อแนวคิดและวิธีการคาดประมาณประชากรหลากหลายทางเพศ ในที่นี้ขอนำมาสรุปเป็นแผนภาพอีกครั้งเพื่อความชัดเจนและเข้าใจง่าย (ภาพ 3.5)

ภาพ 3.5 กรอบแนวคิดหลักของการคาดประมาณประชากรหลากหลายทางเพศ



จากภาพ 3.5 มีอัตราที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับการคำนวณ 2 อัตรา คือ อัตราความชุกของประชากรหลากหลายทางเพศ และอัตรารอดชีพ เมื่อนำอัตราความชุกของประชากรหลากหลายทางเพศ (รายอายุและเพศ) คูณกับประชากร (รายอายุและเพศกำเนิด) จะได้จำนวนประชากรหลากหลายทางเพศ (รายอายุและเพศกำเนิด) และเมื่อนำอัตรารอดชีพ (รายอายุและเพศกำเนิด) คูณกับประชากรหลากหลายทางเพศ (รายอายุและเพศ) จะได้จำนวนประชากรหลากหลายทางเพศที่รอดชีพและมีอายุสูงขึ้น (รายอายุและเพศกำเนิด)

ตามภาพ 3.5 คณะนักวิจัยเริ่มคำนวณประชากรหลากหลายทางเพศที่อายุ 10-14 ปี ตามข้อมูลที่พบจากการสำรวจว่าเริ่มมีการรายงานประชากรหลากหลายทางเพศที่กลุ่มอายุนี้นับจากหลากหลายทางเพศตั้งแต่อายุ 10 ปีขึ้นไปในปี 2567 เหล่านี้จะค่อยๆ ลดลงๆ จนกระทั่งหมดไปในอนาคตเนื่องจากการเสียชีวิต (ทุกคนต้องตาย) อย่างไรก็ตาม ตามภาพ 3.5 เห็นได้ว่าในแต่ละปีจะมีประชากรหลากหลายทางเพศรุ่นใหม่เพิ่มเข้ามาที่อายุ 10-14 ปี และประชากรหลากหลายทางเพศรุ่นใหม่นี้ก็จะค่อยๆ ลดลง เมื่อมีอายุสูงขึ้นเช่นกัน

ดังนั้น ในการคาดประมาณประชากรหลากหลายทางเพศ จึงจำเป็นต้องมีข้อสมมุติของ (1) อัตราความชุกที่ใช้คำนวณหาประชากรหลากหลายทางเพศรุ่นใหม่ และ (2) อัตรารอดชีพ

(1) ข้อสมมุติของอัตราความชุกของประชากรหลากหลายทางเพศ อายุ 10-14 ปี: มี 3 ระดับ ดังนี้

1.1 คงที่เหมือนกับอัตราความชุก ณ ปี 2567 ตลอดช่วงเวลาที่คาดประมาณ

1.2 อัตราความชุกเพิ่มขึ้น 1.5 เท่า ทุกๆ 5 ปี

1.3 อัตราความชุกเพิ่มขึ้น 2 เท่า ทุกๆ 5 ปี

ตาราง 3.7 ข้อสมมุติของอัตราความชุกของประชากรหลากหลายทางเพศ อายุ 10-14 ปี

ข้อสมมุติ	เพศกำเนิด	อัตราความชุกของประชากรหลากหลายทางเพศ อายุ 10 - 14 ปี (%)			
		พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2572	พ.ศ. 2577	พ.ศ. 2582
คงที่	ชาย	1.47	1.47	1.47	1.47
	หญิง	3.41	3.41	3.41	3.41
เพิ่ม 1.5 เท่า	ชาย	1.47	2.20	3.31	4.96
	หญิง	3.41	5.11	7.67	11.50
เพิ่ม 2 เท่า	ชาย	1.47	2.94	5.88	11.75
	หญิง	3.41	6.81	13.63	27.25

ที่มา: กุลภา วจนสาระ, กฤตยา อาชวนิจกุล และปัทมา วาพัฒน์วงศ์, 2568.

(2) ข้อสมมุติของอัตรารอดชีพ: อัตรารอดชีพของประชากรหลากหลายทางเพศเหมือนกับอัตราอดชีพของประชากรทั่วไป⁴

⁴ เป็นอัตราอดชีพจากตารางชีพตัวแบบโคล-เดเมน ตะวันตก (Coale & Demeny Model Life Tables: Model West) ชุดที่พัฒนาโดยกองประชากร องค์การสหประชาชาติ ที่มีการเทียบค่าระหว่างช่วงเพื่อให้ได้ค่าตรงกับข้อสมมุติอายุคาดเฉลี่ยเมื่อแรกเกิดของแต่ละปี

ตาราง 3.8 อัตราออดชีพของประชากรหลากหลายทางเพศ จำแนกตามเพศกำเนิดและอายุ

อายุ	อัตราออดชีพ: เพศกำเนิดชาย			อัตราออดชีพ: เพศกำเนิดหญิง		
	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2572	พ.ศ. 2577	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2572	พ.ศ. 2577
10-14	0.99755	0.99761	0.99765	0.99901	0.99906	0.99910
15-19	0.99581	0.99589	0.99596	0.99842	0.99850	0.99857
20-24	0.99531	0.99541	0.99549	0.99795	0.99805	0.99814
25-29	0.99517	0.99527	0.99536	0.99750	0.99762	0.99774
30-34	0.99409	0.99421	0.99432	0.99677	0.99694	0.99708
35-39	0.99148	0.99165	0.99179	0.99549	0.99572	0.99593
40-44	0.98576	0.98599	0.98619	0.99305	0.99341	0.99374
45-49	0.97568	0.97600	0.97628	0.98916	0.98972	0.99023
50-54	0.95842	0.95885	0.95923	0.98320	0.98407	0.98487
55-59	0.93154	0.93213	0.93264	0.97358	0.97496	0.97621
60-64	0.89081	0.89158	0.89225	0.95478	0.95704	0.95909
65-69	0.82676	0.82773	0.82858	0.91877	0.92251	0.92591
70-74	0.73234	0.73354	0.73459	0.85711	0.86308	0.86851
75-79	0.59889	0.60019	0.60134	0.75297	0.76190	0.77002
80-84	0.43125	0.43241	0.43342	0.60941	0.62133	0.63218

ที่มา: กลุภา วจนสาระ, กฤตยา อาชวนิจกุล และปัทมา วาพัฒนวงศ์, 2568.

1. ผลการคาดประมาณประชากรหลากหลายทางเพศ: ข้อสมมุติอัตราความชุกของอายุ 10 - 14 ปี คงที่

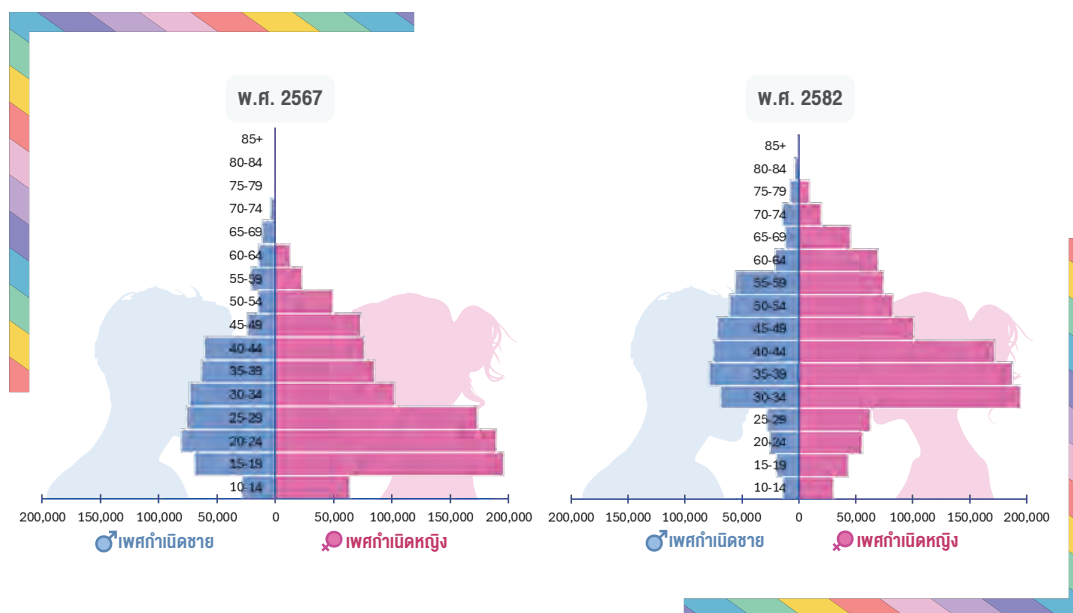
หากอัตราความชุกของประชากรหลากหลายทางเพศอายุ 10 - 14 ปี คงที่ตลอดช่วงการคาดประมาณ คาดว่าในปี 2567 มีประชากรหลากหลายทางเพศทั้งหมด 1.59 ล้านคน (0.5 ล้าน ในเพศกำเนิดชาย และ 1.04 ล้าน ในเพศกำเนิดหญิง) และค่อยๆ เพิ่มขึ้นเป็น 1.65, 1.69, และ 1.71 ล้านคน ในปี 2572, 2577, และ 2582 ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม พบว่าแนวโน้มในเพศกำเนิดชายเริ่มลดลงเมื่อปี 2582 ขณะที่ในเพศกำเนิดหญิงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตลอดช่วงเวลาที่คาดประมาณ (ดูตาราง 3.9) สำหรับโครงสร้างเพศ-อายุของประชากรหลากหลายทางเพศนั้น ได้แสดงไว้ด้วยพีระมิดประชากรเปรียบเทียบระหว่างปี 2567 และปี 2582 (ดูภาพ 3.6) ส่วนจำนวนประชากรหลากหลายทางเพศของทุกปีที่คาดประมาณจำแนกตามกลุ่มอายุและเพศกำเนิด ได้แสดงอยู่ในตาราง 3.10

ตาราง 3.9 ประมาณประชากรหลากหลายทางเพศ จำแนกตามเพศกำเนิด พ.ศ. 2567 - 2582
ตามข้อสมมุติอัตราความทุกข์ของประชากรหลากหลายทางเพศอายุ 10-14 ปี
คงที่ตลอดช่วงการคาดประมาณ

เพศกำเนิด	จำนวนประชากรหลากหลายทางเพศ (ดั่งน้าหนักแล้ว)			
	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2572	พ.ศ. 2577	พ.ศ. 2582
ชาย	543,485	558,782	564,262	558,865
หญิง	1,043,433	1,094,333	1,130,488	1,149,776
รวม	1,586,918	1,653,115	1,694,750	1,708,641

ที่มา: กุลภา วจนสาระ, กฤตยา อาชวนิจกุล และปัทมา วาพัฒน์วงศ์, 2568.

ภาพ 3.6 พีระมิดประชากรหลากหลายทางเพศ พ.ศ. 2567 (ซ้าย) และ พ.ศ. 2582 (ขวา)
ตามข้อสมมุติอัตราความทุกข์ของประชากรหลากหลายทางเพศอายุ 10-14 ปี
คงที่ตลอดช่วงการคาดประมาณ



ที่มา: กุลภา วจนสาระ, กฤตยา อาชวนิจกุล และปัทมา วาพัฒน์วงศ์, 2568.

ตาราง 3.10 ประชากรหลากหลายทางเพศ จำแนกตามเพศกำเนิดและกลุ่มอายุ 5 ปี พ.ศ. 2567 - 2582 ตามข้อสมมุติอัตราความชุกของประชากรหลากหลายทางเพศอายุ 10-14 ปี คงที่ตลอดช่วงการคาดประมาณ

อายุ	ประชากรหลากหลายทางเพศ: เพศกำเนิดชาย				ประชากรหลากหลายทางเพศ: เพศกำเนิดหญิง			
	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2572	พ.ศ. 2577	พ.ศ. 2582	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2572	พ.ศ. 2577	พ.ศ. 2582
10-14	28,544	25,507	19,672	13,633	63,263	56,134	43,688	30,471
15-19	69,608	28,474	25,446	19,625	195,681	63,201	56,081	43,649
20-24	80,679	69,316	28,357	25,344	189,182	195,372	63,106	56,001
25-29	76,491	80,301	68,998	28,230	173,384	188,794	194,991	62,989
30-34	74,125	76,121	79,921	68,678	102,279	172,949	188,345	194,550
35-39	63,804	73,687	75,681	79,467	84,721	101,949	172,419	187,796
40-44	60,647	63,261	73,071	75,059	76,763	84,339	101,512	171,717
45-49	24,022	59,784	62,374	72,062	73,531	76,230	83,783	100,877
50-54	14,672	23,438	58,349	60,895	49,133	72,734	75,447	82,965
55-59	21,252	14,062	22,474	55,970	23,127	48,307	71,576	74,305
60-64	14,229	19,797	13,108	20,960	12,368	22,516	47,098	69,873
65-69	11,359	12,675	17,650	11,696	0	11,808	21,549	45,171
70-74	4,053	9,391	10,492	14,625	0	0	10,893	19,952
75-79	0	2,968	6,888	7,707	0	0	0	9,460
80-84	0	0	1,781	4,142	0	0	0	0
85-89	0	0	0	772	0	0	0	0
90+	0	0	0	0	0	0	0	0
รวม	543,485	558,782	564,262	558,865	1,043,333	1,094,333	1,130,488	1,149,776

ที่มา: กุลภา วจนสาระ, กฤตยา อาชวนิจกุล และปัทมา วาพัฒน์วงศ์, 2568.

2. ผลการคาดประมาณประชากรหลากหลายทางเพศ: ข้อสมมุติอัตราความชุกของอายุ 10 - 14 ปี เพิ่มขึ้น 1.5 เท่า ทุกๆ 5 ปี

หากอัตราความชุกของประชากรหลากหลายทางเพศอายุ 10-14 ปี เพิ่มขึ้น 1.5 เท่า ทุกๆ 5 ปี คาดว่าประชากรหลากหลายทางเพศในปี 2567 จะมีทั้งหมด 1.59 ล้านคน (0.5 ล้านในเพศกำเนิดชาย และ 1.04 ล้าน ในเพศกำเนิดหญิง) และจะค่อยๆ เพิ่มขึ้นเป็น 1.69, 1.81, และ 1.93 ล้านคน ในปี 2572, 2577, และ 2582 ตามลำดับ ตามข้อสมมุตินี้ ประชากรเพศ

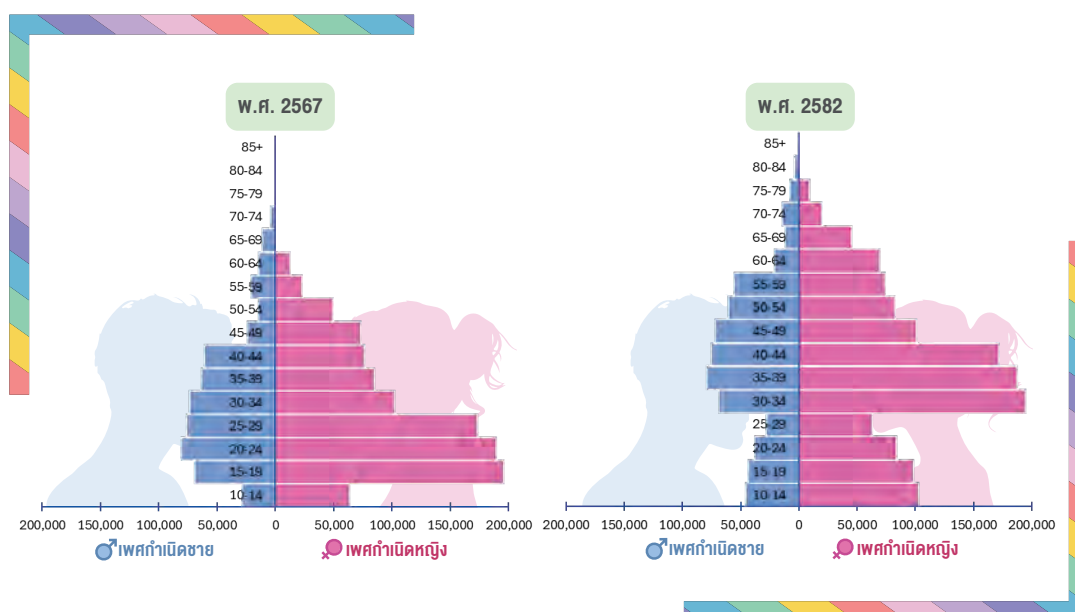
หลากหลายในเพศกำเนิดชายและหญิงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตลอดช่วงเวลาที่คาดประมาณ (ดูตาราง 3.11) สำหรับโครงสร้างเพศ-อายุของประชากรหลากหลายทางเพศนั้น ได้แสดงไว้ด้วยพีระมิดประชากรเปรียบเทียบระหว่างปี 2567 และปี 2582 (ดูภาพ 3.7) ส่วนจำนวนประชากรหลากหลายทางเพศของทุกปีที่คาดประมาณจำแนกตามกลุ่มอายุและเพศกำเนิด ได้แสดงอยู่ในตาราง 3.12

ตาราง 3.11 ประมาณประชากรหลากหลายทางเพศ จำแนกตามเพศกำเนิด พ.ศ. 2567-2582 ตามข้อสมมุติอัตราความทุกข์ของประชากรหลากหลายทางเพศอายุ 10-14 ปี เพิ่มขึ้น 1.5 เท่า ทุกๆ 5 ปี

เพศกำเนิด	จำนวนประชากรหลากหลายทางเพศ			
	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2572	พ.ศ. 2577	พ.ศ. 2582
ชาย	543,485	571,535	601,574	628,447
หญิง	1,043,433	1,122,401	1,213,138	1,304,707
รวม	1,586,918	1,693,936	1,814,712	1,933,154

ที่มา: กุลภา วจนสาระ, กฤตยา อาชวนิจกุล และปัทมา วาพัฒน์วงศ์, 2568.

ภาพ 3.7 พีระมิดประชากรหลากหลายทางเพศ พ.ศ. 2567 (ซ้าย) และ พ.ศ. 2582 (ขวา) ตามข้อสมมุติอัตราความทุกข์ของประชากรหลากหลายทางเพศอายุ 10-14 ปี เพิ่มขึ้น 1.5 เท่า ทุกๆ 5 ปี



ที่มา: กุลภา วจนสาระ, กฤตยา อาชวนิจกุล และปัทมา วาพัฒน์วงศ์, 2568.

ตาราง 3.12 ประชากรหลากหลายทางเพศ จำแนกตามเพศกำเนิดและกลุ่มอายุ 5 ปี
พ.ศ. 2567 - 2582 ตามข้อสมมุติอัตราความทุกข์ของประชากรหลากหลายทางเพศอายุ 10-14 ปี
เพิ่มขึ้น 1.5 เท่า ทุกๆ 5 ปี

อายุ	ประชากรหลากหลายทางเพศ: เพศกำเนิดชาย				ประชากรหลากหลายทางเพศ: เพศกำเนิดหญิง			
	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2572	พ.ศ. 2577	พ.ศ. 2582	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2572	พ.ศ. 2577	พ.ศ. 2582
10-14	28,544	38,261	44,261	46,012	63,263	84,201	98,298	102,841
15-19	69,608	28,474	38,169	44,157	195,681	63,201	84,122	98,209
20-24	80,679	69,316	28,357	38,016	189,183	195,372	63,106	84,002
25-29	76,491	80,301	68,998	28,229	173,384	188,794	194,991	62,989
30-34	74,125	76,121	79,921	68,678	102,279	172,949	188,345	194,550
35-39	63,804	73,687	75,681	79,467	84,721	101,949	172,419	187,796
40-44	60,647	63,261	73,071	75,059	76,763	84,339	101,512	171,717
45-49	24,022	59,784	62,374	72,062	73,531	76,230	83,783	100,877
50-54	14,672	23,438	58,349	60,895	49,133	72,734	75,447	82,965
55-59	21,252	14,062	22,474	55,970	23,127	48,307	71,576	74,305
60-64	14,229	19,797	13,108	20,960	12,368	22,516	47,098	69,873
65-69	11,359	12,675	17,650	11,696	0	11,809	21,548	45,171
70-74	4,053	9,391	10,492	14,625	0	0	10,893	19,952
75-79	0	2,967	6,888	7,707	0	0	0	9,461
80-84	0	0	1,781	4,142	0	0	0	0
85-89	0	0	0	772	0	0	0	0
90+	0	0	0	0	0	0	0	0
รวม	543,485	571,535	601,574	628,447	1,043,333	1,122,401	1,213,138	1,304,708

ที่มา: กุลภา วจนสาระ, กฤตยา อาชวนิจกุล และปัทมา วาพัฒน์วงศ์, 2568.

3. ผลการคาดประมาณประชากรหลากหลายทางเพศ: ข้อสมมุติอัตราความชุกของอายุ 10 - 14 ปี เพิ่มขึ้น 2 เท่า ทุก ๆ 5 ปี

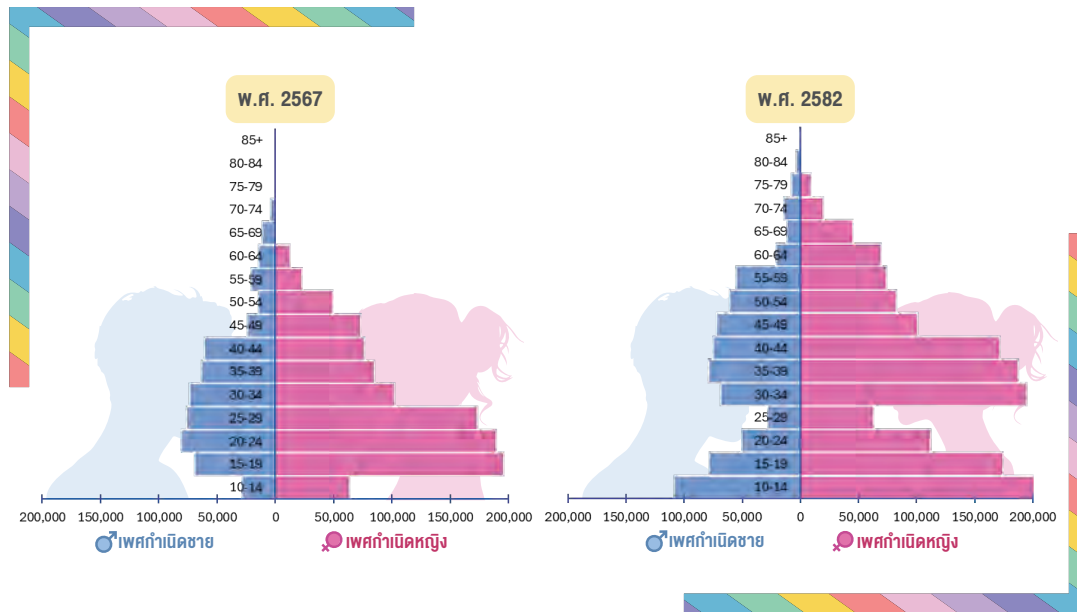
ตามข้อสมมุติสุดท้าย หากอัตราความชุกของประชากรหลากหลายทางเพศอายุ 10-14 ปี เพิ่มขึ้น 2 เท่า ทุก ๆ 5 ปี คาดว่า ในปี 2567 มีประชากรหลากหลายทางเพศทั้งหมด 1.59 ล้านคน (0.5 ล้าน ในเพศกำเนิดชาย และ 1.04 ล้าน ในเพศกำเนิดหญิง) และค่อยๆ เพิ่มขึ้นเป็น 1.73, 1.97, และ 2.29 ล้านคน ในปี 2572, 2577, และ 2582 ตามลำดับ เช่นเดียวกับข้อสมมุติที่สอง (อัตราความชุกเพิ่ม 1.5 เท่า) ในเพศกำเนิดชายและหญิงมีแนวโน้มประชากรหลากหลายทางเพศเพิ่มขึ้นตลอดช่วงเวลาที่คาดประมาณ (ดูตาราง 3.13) สำหรับโครงสร้างเพศ-อายุของประชากรหลากหลายทางเพศนั้น ได้แสดงไว้ด้วยพีระมิดประชากรเปรียบเทียบระหว่างปี 2567 และปี 2582 (ดูภาพ 3.8) ส่วนจำนวนประชากรหลากหลายทางเพศของทุกปีที่คาดประมาณจำแนกตามกลุ่มอายุและเพศกำเนิด ได้แสดงอยู่ในตาราง 3.14

ตาราง 3.13 ประมาณประชากรหลากหลายทางเพศ จำแนกตามเพศกำเนิด พ.ศ. 2567-2582 ตามข้อสมมุติอัตราความชุกของประชากรหลากหลายทางเพศอายุ 10-14 ปี เพิ่มขึ้น 2 เท่า ทุก 5 ปี

เพศกำเนิด	จำนวนประชากรหลากหลายทางเพศ			
	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2572	พ.ศ. 2577	พ.ศ. 2582
ชาย	543,485	584,289	648,722	738,516
หญิง	1,043,433	1,150,468	1,317,633	1,550,023
รวม	1,586,918	1,734,757	1,966,355	2,288,539

ที่มา: กุลภา วจนสาระ, กฤตยา อาชวนิจกุล และปัทมา วาพัฒน์วงศ์, 2568.

ภาพ 3.8 พีระมิดประชากรหลากหลายทางเพศ พ.ศ. 2567 (ซ้าย) และ พ.ศ. 2582 (ขวา)
ตามข้อสมมุติอัตราความทุกข์ของประชากรหลากหลายทางเพศอายุ 10-14 ปี
เพิ่มขึ้น 2 เท่า ทุกๆ 5 ปี



ที่มา: กุลภา วจนสาระ, กฤตยา อาชวนิจกุล และปัทมา ว่าพัฒน์วงศ์, 2568.

ตาราง 3.14 ประชากรหลากหลายทางเพศ จำแนกตามเพศกำเนิดและกลุ่มอายุ 5 ปี
พ.ศ. 2567-2582 ตามข้อสมมุติอัตราความทุกข์ของประชากรหลากหลายทางเพศอายุ 10-14 ปี
เพิ่มขึ้น 2 เท่า ทุกๆ 5 ปี

อายุ	ประชากรหลากหลายทางเพศ: เพศกำเนิดชาย				ประชากรหลากหลายทางเพศ: เพศกำเนิดหญิง			
	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2572	พ.ศ. 2577	พ.ศ. 2582	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2572	พ.ศ. 2577	พ.ศ. 2582
10-14	28,544	51,014	78,686	109,066	63,263	112,268	174,752	243,771
15-19	69,608	28,474	50,892	78,501	195,681	63,201	112,162	174,594
20-24	80,679	69,316	28,357	50,687	189,183	195,372	63,106	112,002
25-29	76,491	80,301	68,998	28,229	173,384	188,794	194,991	62,989
30-34	74,125	76,121	79,921	68,678	102,279	172,949	188,345	194,550
35-39	63,804	73,687	75,681	79,467	84,721	101,949	172,419	187,796
40-44	60,647	63,261	73,071	75,059	76,763	84,339	101,512	171,717
45-49	24,022	59,784	62,374	72,062	73,531	76,230	83,783	100,877
50-54	14,672	23,438	58,349	60,895	49,133	72,734	75,447	82,965

อายุ	ประชากรหลากหลายทางเพศ: เพศกำเนิดชาย				ประชากรหลากหลายทางเพศ: เพศกำเนิดหญิง			
	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2572	พ.ศ. 2577	พ.ศ. 2582	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2572	พ.ศ. 2577	พ.ศ. 2582
55-59	21,252	14,062	22,474	55,970	23,127	48,307	71,576	74,305
60-64	14,229	19,797	13,108	20,960	12,368	22,516	47,098	69,873
65-69	11,359	12,675	17,650	11,696	0	11,809	21,549	45,171
70-74	4,053	9,391	10,492	14,625	0	0	10,893	19,952
75-79	0	2,968	6,888	7,707	0	0	0	9,461
80-84	0	0	1,781	4,142	0	0	0	0
85-89	0	0	0	772	0	0	0	0
90+	0	0	0	0	0	0	0	0
รวม	543,485	584,289	648,722	738,516	1,043,433	1,150,468	1,317,633	1,550,023

ที่มา: กุลภา วจนสาระ, กฤตยา อาชวนิจกุล และปัทมา วาพัฒน์วงศ์, 2568.

สรุปและข้อสังเกต

การคาดประมาณประชากรหลากหลายทางเพศที่ใช้ข้อมูลจากการสำรวจครัวเรือนตัวอย่างจำนวน 2,466 ครัวเรือน และจำนวนประชากรในครัวเรือนตัวอย่างทั้งสิ้น 9,588 คน โดยการถ่วงน้ำหนักตัวอย่าง (sample weight) เพื่อให้เป็นตัวแทนของประชากรเป้าหมายในครั้งนี้ นอกจากจะได้อัตราความชุกประชากรหลากหลายทางเพศที่ร้อยละ 2.37 ได้จำนวนประชากรหลากหลายทางเพศ ณ ปีที่สำรวจว่ามีประมาณ 1.6 ล้านคน ได้จำนวนประชากรหลากหลายทางเพศในอนาคตอีก 15 ปีข้างหน้า ที่คำนวณตามอัตราความชุกที่ต่างกัน 3 ฉากทัศน์แล้ว ยังทำให้ภาพประชากรหลากหลายทางเพศในครัวเรือนของประเทศไทยปรากฏชัดขึ้นเป็นครั้งแรก ว่ามีครัวเรือนที่ประชากรหลากหลายทางเพศเป็นหัวหน้าครัวเรือน ร้อยละ 11.7 อัตลักษณ์ทางเพศของ LGBTQ+ ในครัวเรือนที่สำรวจ นอกจากอัตลักษณ์ที่สามารถสังเกตเห็นได้จากการแสดงออกที่แตกต่างจากเพศกำเนิด เช่น กะเทย/สาวประเภทสอง หรือทอม/หญิงรักหญิงแล้ว ยังได้เห็นสัดส่วนของอัตลักษณ์ของเพศหลากหลายอื่นๆ ชัดเจนขึ้น โดยเฉพาะไบเซ็กชวลและแพนเซ็กชวล อัตราความชุกของประชากรหลากหลายทางเพศในกลุ่มเยาวชนสูงกว่ารุ่นวัยอื่นๆ สอดคล้องกับการสำรวจในหลายประเทศที่ใช้ระเบียบวิธีวิจัยใกล้เคียงกัน และผู้หญิงมีสัดส่วนของความหลากหลายทางเพศสูงกว่าผู้ชายเกือบทุกกลุ่มอายุ สอดคล้องกับการศึกษาที่ระบุว่าผู้หญิงมีความยืดหยุ่นในการใช้ชีวิตทางเพศ สังคมยอมรับการสำรวจเพศวิถีนอกขนบของผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย ขณะที่ผู้ชายอาจเผชิญแรงกดดันทางสังคมให้มีเพศวิถีและอัตลักษณ์ทางเพศตามแบบแผนมากกว่า และอาจเปิดเผยอัตลักษณ์ทางเพศมากกว่าก็ได้ (Diamond, 2008)



จากความหลากหลายได้ตัวเลข สู่ข้อเสนอเชิงนโยบาย

ด้วยการสำรวจครัวเรือนตัวอย่างจำนวน 2,466 ครัวเรือน และจำนวนประชากรในครัวเรือนตัวอย่างทั้งสิ้น 9,588 คน โดยการถ่วงน้ำหนักตัวอย่าง (sample weight) เพื่อให้เป็นตัวแทนของประชากรเป้าหมาย ทำให้ได้เห็นภาพประชากรหลากหลายทางเพศในครัวเรือนของประเทศไทยเป็นครั้งแรก ดังนี้

(1) มีครัวเรือนที่ประชากรหลากหลายทางเพศเป็นหัวหน้าครัวเรือน ร้อยละ 11.7 ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครัวเรือนส่วนใหญ่เป็นบุตรที่ยังไม่สมรสมากที่สุด ร้อยละ 36.7 และสมาชิกอื่นๆ ในครัวเรือนนี้มีความสัมพันธ์ผ่านการแต่งงานน้อยกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่เป็นชายและหญิง

(2) อัตลักษณ์ทางเพศของ LGBTQ+ ในครัวเรือนที่สำรวจส่วนใหญ่เป็นคนเพศหลากหลายที่มีบุคลิกท่าทางและการแสดงออกทางเพศแตกต่างจากเพศกำเนิดที่เห็นได้ชัดเจน เกือบครึ่งหนึ่งของเพศกำเนิดชายได้รับการระบุอัตลักษณ์ว่าเป็นกะเทย/สาวประเภทสอง ขณะที่สองในสามของเพศกำเนิดหญิงถูกระบุอัตลักษณ์ว่าเป็นทอม/หญิงรักหญิง นอกจากนี้ ผู้หญิงถูกระบุว่ามีอัตลักษณ์ไบเซ็กชวลและแพนเซ็กชวลในสัดส่วนที่สูงกว่าผู้ชายมาก

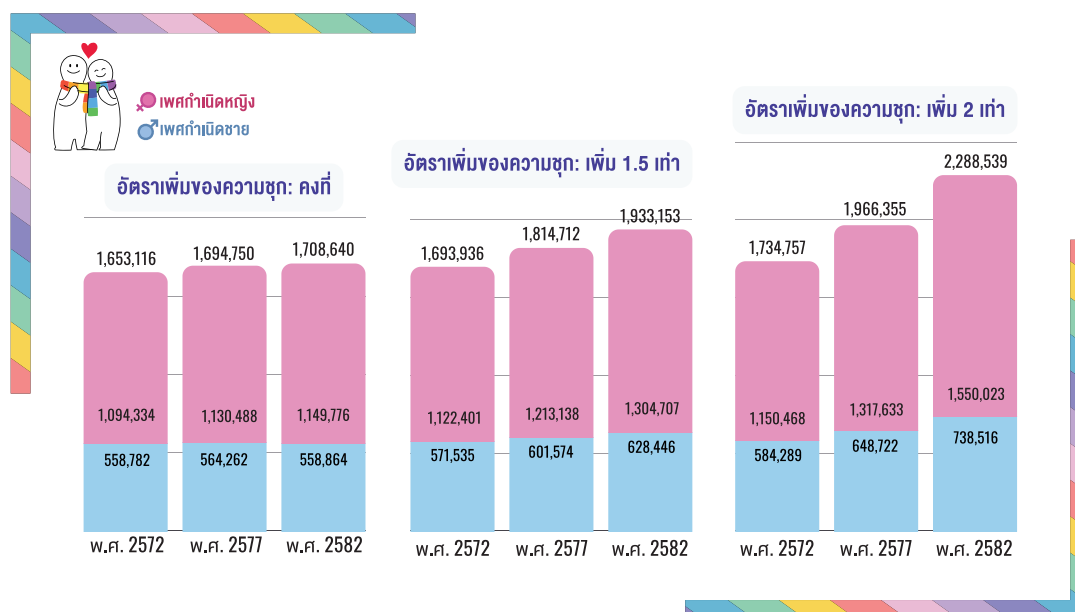
(3) ประชากรหลากหลายทางเพศมีอัตราความทุกข์ที่ร้อยละ 2.37 อัตราดังกล่าวนี้มีแนวโน้มต่ำกว่าความเป็นจริง เนื่องจากการระบุอัตลักษณ์ทางเพศของสมาชิกในครัวเรือนของการสำรวจนี้เกือบทั้งหมดถูกรายงานโดยหัวหน้าครัวเรือนหรือสมาชิกคนอื่น ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่าผู้ให้ข้อมูลจำนวนมากไม่ทราบหรือไม่สามารถระบุอัตลักษณ์ทางเพศของสมาชิกทุกคนในบ้านได้ตรงกับความเป็นจริง

(4) ประชากรหลากหลายทางเพศที่เป็นเพศกำเนิดหญิงมีสัดส่วนสูงกว่าเพศกำเนิดชายเกือบทุกกลุ่มอายุ และในกลุ่มอายุน้อยจะมีอัตราความชุกสูงกว่ากลุ่มอายุมากอย่างชัดเจน โดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชน อายุ 15-19 ปี และกลุ่มอายุ 20-24 ปี มีอัตราความชุกของเพศหลากหลายสูงกว่าอัตราความชุกเฉลี่ยถึง 2.8 เท่า สอดคล้องกับการสำรวจในหลายประเทศที่ใช้ระเบียบวิธีวิจัยใกล้เคียงกัน

(5) จากการคาดประมาณจำนวนประชากรเพศหลากหลายพบว่า ใน พ.ศ. 2567 ประชากรหลากหลายทางเพศมีจำนวนประมาณ 1,586,918 คน เป็นชาย 543,485 คน และเป็นหญิง 1,043,433 คน หรืออาจกล่าวได้ว่าขณะนี้มีความจำนวน LGBTQ+ รวมประมาณ 1.6 ล้านคน

(6) การคาดประมาณประชากรหลากหลายทางเพศในอนาคตอีก 15 ปีข้างหน้า คือ ใน พ.ศ. 2572 พ.ศ. 2577 และ พ.ศ. 2582 ด้วยฉากทัศน์ 3 ฉาก คือ (ก) อัตราความชุกประชากรหลากหลายทางเพศของกลุ่มอายุ 10-14 ปี คงที่เหมือนที่สำรวจได้ ณ ปี พ.ศ. 2567 (ข) อัตราความชุกประชากรหลากหลายทางเพศของกลุ่มอายุ 10-14 ปี เพิ่มขึ้น 1.5 เท่า ทุกๆ 5 ปี และ (ค) อัตราความชุกประชากรหลากหลายทางเพศของกลุ่มอายุ 10-14 ปี เพิ่มขึ้น 2 เท่า ทุกๆ 5 ปี ทำให้เห็นภาพของ LGBTQ+ ในอนาคต ดังภาพ

ภาพ 4.1 ประมาณประชากรหลากหลายทางเพศ จำแนกตามเพศกำเนิด และอัตราเพิ่มความชุกของประชากรหลากหลายทางเพศอายุ 10-14 ปี ในอนาคต ณ พ.ศ. 2572 พ.ศ. 2577 และ พ.ศ. 2582



ที่มา: กลุภา วจนสาระ, กฤตยา อาชวนิจกุล และปัทมา ว่าพัฒน์วงศ์, 2568.

ทั้งนี้ การสำรวจ LGBTQ+ กลุ่มเยาวชนในสถานศึกษาของจังหวัดแห่งหนึ่งพบสัดส่วนของคนที่ระบุตัวเองว่าเป็นบุคคลเพศหลากหลายสูงถึงร้อยละ 29 ฉากทัศน์ที่เป็นไปได้จึงน่าจะอยู่ที่อัตราความชุกเพิ่มสองเท่า นั่นคือ ประเทศไทยอีก 15 ปีข้างหน้าน่าจะมีประชากรหลากหลายทางเพศมากกว่า 2.2 ล้านคน สอดคล้องกับการสำรวจในหลายประเทศทั่วโลกที่พบว่าประชากรหลากหลายทางเพศมีสัดส่วนเพิ่มขึ้น เช่น ในประเทศออสเตรเลีย จากที่พบว่าคนเพศหลากหลายมีสัดส่วนร้อยละ 2.7 ในการสำรวจปี พ.ศ. 2562 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 4.5 ในการสำรวจปี พ.ศ. 2567 หรือในประเทศนิวซีแลนด์ การสำรวจปี 2561 พบว่ามีคนหลากหลายทางเพศ ร้อยละ 3.5 ต่อมาสำมะโนประชากรปี 2566 พบว่ามีคนหลากหลายทางเพศ ร้อยละ 4.9 เป็นต้น

จากข้อค้นพบสู่ข้อเสนอเชิงนโยบาย

แม้ตัวเลขและสถิติต่างๆ ข้างต้นของจำนวนคาดประมาณประชากรหลากหลายข้างต้นจะเป็นข้อค้นพบสำคัญของการสำรวจครั้งนี้ แต่แท้จริงแล้ว ภายใต้ตัวเลขเหล่านั้นคือการฉายภาพความหลากหลายทางเพศที่อยู่ใต้ตัวเลขและสถิติข้างต้นให้ปรากฏ เป็นข้อเท็จจริงเชิงประจักษ์ถึงการมีอยู่ของคนเพศหลากหลายในสังคมไทย ในระดับครัวเรือน ในระบบเพศที่สังคมบอกว่ามีเพียงสองเพศ และในแต่ละกลุ่มอายุ และด้วยตัวเลขข้างต้นอีกเช่นกันที่สามารถนำไปสู่การพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายหลายด้านด้วยกัน ดังนี้

(1) **การขับเคลื่อนนโยบายบนฐานของข้อมูล** การพัฒนาฐานข้อมูลที่ครอบคลุมและเชื่อถือได้เกี่ยวกับขนาดประชากรหลากหลายทางเพศ จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานภาครัฐ องค์กรภาคประชาสังคม สถาบันการศึกษา และภาคส่วนอื่นๆ ที่ทำงานในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางเพศ ข้อมูลนี้ช่วยให้การพัฒนานโยบายและโครงการต่างๆ มีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งยังสามารถใช้เป็นข้อมูลเปรียบเทียบและติดตามการเปลี่ยนแปลงทางประชากร และเป็นข้อมูลฐานที่สำคัญสำหรับนักวิจัยและผู้กำหนดนโยบายในอนาคต เพื่อศึกษาประเด็นเชิงนโยบายที่เกี่ยวข้องกับ LGBTQ+ อย่างต่อเนื่องและลึกซึ้งยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการสำรวจวิจัยทางประชากรศาสตร์ที่ควรศึกษาพฤติกรรมทางด้านประชากรของคนเพศหลากหลายและครัวเรือน LGBTQ+ ให้รอบด้านมากขึ้นในอนาคต เพื่อเข้าถึงอัตราเจริญพันธุ์ อัตราตาย และอัตราการย้ายถิ่น ของประชากรและครัวเรือนกลุ่มนี้ ที่สามารถนำมาใช้คาดประมาณประชากรโดยรวมให้ถูกต้องแม่นยำมากขึ้น

(2) การจัดทำมาตรฐานสถิติที่เกี่ยวข้องกับประชากรหลากหลายทางเพศ หลายประเทศทั่วโลกได้เก็บรวบรวมข้อมูลประชากรหลากหลายทางเพศในประเทศ โดยมีการเก็บข้อมูลด้านอัตลักษณ์ทางเพศ (gender identity) และรสนิยม/ความดึงดูดใจทางเพศ (sexual orientation) ของบุคคล นอกเหนือจากเพศสรีระที่ระบุในใบเกิด โดยสถาบันวิจัยหลายแห่งและหน่วยงานสถิติหลายประเทศเห็นพ้องต้องกันว่า ข้อมูลด้านเพศของประชากรจะมีคุณภาพมากขึ้นหากมีการเก็บข้อมูลในเรื่องอัตลักษณ์ทางเพศ และได้เพิ่มตัวแปรด้านเพศ อัตลักษณ์ทางเพศ ลักษณะทางเพศ (sex characteristics) และรสนิยมทางเพศ/ความดึงดูดใจทางเพศ (sexual orientation) ไว้ในมาตรฐานสถิติด้วย ประเทศไทยจึงควรจัดทำมาตรฐานสถิติที่เกี่ยวข้องกับประชากรหลากหลายทางเพศให้เป็นมาตรฐานกลางสำหรับหน่วยงานต่างๆ ในการเก็บข้อมูลประชากรที่ครอบคลุมคนทุกเพศสภาพ

(3) การพัฒนาระบบจัดเก็บข้อมูลบุคคลที่คำนึงถึงเพศสภาพที่หลากหลายมากกว่าระบบสองเพศในทุกหน่วยงานของรัฐ โดยเฉพาะหน่วยงานด้านสิทธิและสวัสดิการพื้นฐาน เช่น สถานพยาบาล สถาบันการศึกษา หน่วยงานสวัสดิการและให้ความช่วยเหลือด้านต่างๆ รวมทั้งภาคประชาสังคม องค์กรพัฒนาเอกชนหรือองค์กรสาธารณประโยชน์ และองค์กรเอกชน การมีข้อมูลของกลุ่มคนเพศหลากหลายจากหน่วยงานต่างๆ เหล่านี้จะช่วยให้การพัฒนาสวัสดิการของรัฐสอดคล้องกับความต้องการและครอบคลุมคนทุกคนในสังคมมากขึ้น

(4) การส่งเสริมความเท่าเทียมและความเป็นธรรม การมองเห็นคนหลากหลายทางเพศที่อยู่ภายใต้ตัวเลขประชากรจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อทั้งภาครัฐและภาคประชาสังคม ในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเลือกปฏิบัติและความไม่เท่าเทียมที่ประชากร LGBTQ+ ต้องเผชิญ ด้วยการให้ข้อมูลเป็นเครื่องมือขับเคลื่อนสู่สังคมที่ส่งเสริมความเข้าใจและเคารพในความแตกต่างของบุคคลโดยไม่คำนึงถึงเพศวิถีหรืออัตลักษณ์ทางเพศ และพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากร LGBTQ+ ในประเทศไทยสู่สังคมที่เท่าเทียมและเป็นธรรมมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการขับเคลื่อนกฎหมายที่รับรองสิทธิของ LGBTQ+ ในด้านต่างๆ เช่น การรับรองเพศ คำนำหน้านาม และการคุ้มครองบุคคลผู้มีความหลากหลายทางเพศ การปรับปรุงกฎหมายป้องกันการเลือกปฏิบัติ เป็นต้น การสร้างความตระหนักรู้ในสังคมเกี่ยวกับสิทธิและความเท่าเทียมของ LGBTQ+ สนับสนุนการวิจัยเกี่ยวกับความต้องการและปัญหาของ LGBTQ+ ในบริบทเฉพาะของประเทศไทย และฝึกอบรมบุคลากรทางการศึกษา การสาธารณสุข สังคมสงเคราะห์ และในกระบวนการยุติธรรมทั้งตำรวจ ทนายอัยการ และผู้พิพากษา ให้มีความเข้าใจและไวต่อความหลากหลายทางเพศ เป็นต้น

(5) ทิศทางการศึกษาวิจัยในอนาคตของประเด็นวิจัยเกี่ยวกับบุคคลหลากหลายทางเพศ สามารถขยายขอบเขตการวิจัยได้หลายทิศทาง ตัวอย่างเช่น การขยายกลุ่มตัวอย่างและพื้นที่ศึกษา ได้แก่ การศึกษาคนหลากหลายทางเพศในพื้นที่ต่างๆ กัน เช่น เมือง ชนบท ภูมิภาค ฯลฯ การศึกษาคนหลากหลายทางเพศที่เป็นคนสูงวัยหรือเยาวชน การศึกษาสถานะความสัมพันธ์แบบต่างๆ ของ LGBTQ+ เป็นต้น การวิจัยติดตามแนวโน้มระยะยาว เพื่อการเปลี่ยนแปลง อัตราความชุกทุก 3-5 ปี และดูทิศทางของสังคมที่มีต่อประชากรกลุ่มนี้ และการศึกษาเจาะลึก รายละเอียดในแต่ละกลุ่มย่อยของคนเพศหลากหลาย เช่น คนข้ามเพศ นอนไบนารี หรืออินเตอร์เซ็กส์ รวมทั้งการขยายประเด็นวิจัยไปยังองค์ประกอบชีวิตด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ศึกษาความเชื่อมโยงระหว่างการเปิดเผยตัวตนกับคุณภาพชีวิต วิเคราะห์ผลกระทบทางเศรษฐกิจจากความเหลื่อมล้ำ (Lost GDP) เป็นต้น

ประโยชน์ของข้อเสนอเชิงนโยบายต่อสังคมไทย

(1) สร้างสังคมที่เปิดกว้างและยอมรับความแตกต่าง การยอมรับประชากรหลากหลายทางเพศและครัวเรือน LGBTQ+ ในระบบสถิติเป็นการทำให้ความแตกต่างหลากหลายทางเพศของประชากรเป็นเรื่องปกติ (normalize) ช่วยลดอคติและการตีตราทางสังคมในเชิงโครงสร้างได้ชัดเจน

(2) พัฒนานโยบายด้านสิทธิและสวัสดิการที่เท่าเทียม การมีข้อมูลที่ครอบคลุมทุกคนทุกเพศสภาพและถูกต้องเชื่อถือได้ช่วยให้รัฐออกแบบโครงการและจัดสรรทรัพยากรได้อย่างสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการ เช่น สวัสดิการรักษายาบาลที่ครอบคลุมคู่รักเพศเดียวกัน บริการสุขภาพสำหรับคนเพศหลากหลาย บ้านพักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุ LGBTQ+ ที่ไม่มีลูกหลานดูแล เป็นต้น

(3) สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ตรงกับ SDG ข้อ 10 ลดความเหลื่อมล้ำทางรายได้ โอกาสในการศึกษา สุขภาพ และสถานะทางสังคม และ SDG ข้อ 5 เพิ่มความเท่าเทียมทางเพศให้เกิดขึ้นจริง ครอบคลุมคนทุกเพศสภาพ

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

- กองนโยบายและวิชาการสถิติ สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2564). (ร่าง) แนวทางการเก็บข้อมูลผู้มีความหลากหลายทางเพศ. (เอกสารอัดสำเนา).
- กุลภา วจนสาระ และกฤตยา อาชวนิจกุล. (2568). *ข้ามกรอบเพศ: ความหลากหลายในเพศวิถีและสุขภาพของเยาวชน*. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.
- ชลิตาภรณ์ ส่งสัมพันธ์. (2551). *ประวัติศาสตร์ของเพศวิถี: ประวัติศาสตร์เรื่องเพศ/เรื่องเพศในประวัติศาสตร์ไทย*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสร้างความเข้าใจเรื่องสุขภาพผู้หญิง (สคส.).
- ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. (2540). *ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมรูปแบบใหม่/ขบวนการเคลื่อนไหวประชาสังคมในต่างประเทศ: บทสำรวจพัฒนาการ สถานภาพ และนัยยะเชิงความคิด/ทฤษฎีต่อการพัฒนาประชาธิปไตย*. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยและผลิตตำรา มหาวิทยาลัยเกริก.
- ธนาคารระหว่างประเทศเพื่อการบูรณะและพัฒนา และธนาคารโลก. (2561). *การมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจของกลุ่ม LGBTI ในประเทศไทย*. วอชิงตันดีซี: ธนาคารโลก.
- เปิดผลสำรวจ สวนดุสิตโพล “คนไทยกับความหลากหลายทางเพศ.” (2566, 18 มิถุนายน). Spring. ค้นเมื่อ 20 มิถุนายน 2566, จาก <https://www.springnews.co.th/news/hot-issue/840094>
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2556). *การคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2553-2583*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). *รายงานการศึกษาข้อสมมุติเพื่อใช้ในการคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2553-2583 (ฉบับปรับปรุง)*. กรุงเทพฯ: บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).

ภาษาอังกฤษ

- Australian Bureau of Statistics (ABS). (2008, October 23). *National Survey of Mental Health and Wellbeing: Summary of Results*. Retrieved November 24, 2024, from <https://www.abs.gov.au/statistics/health/mental-health/national-study-mental-health-and-wellbeing/2007#data-downloads>
- _____. (2015, June 29). *General Social Survey: Summary Results*, Australia. Retrieved November 24, 2024, from <https://www.abs.gov.au/statistics/people/people-and-communities/general-social-survey-summary-results-australia/2014>
- _____. (2016, February 2). *Standard for Sex and Gender Variables*. Retrieved November 24, 2024, from <https://www.abs.gov.au/statistics/standards/standard-sex-gender-variations-sex-characteristics-and-sexual-orientation-variables/2016>

- _____. (2020, September 30). *General Social Survey: Summary Results, Australia*. Retrieved November 24, 2024, from <https://www.abs.gov.au/statistics/people/people-and-communities/general-social-survey-summary-results-australia/2019>
- _____. (2021a, January 14). *Standard for Sex, Gender, Variables of Sex Characteristics and Sexual Orientation Variables*. Retrieved November 24, 2024, from <https://www.abs.gov.au/statistics/standards/standard-sex-gender-variations-sex-characteristics-and-sexual-orientation-variables/2020>
- _____. (2021b, June 29). *General Social Survey: Summary Results, Australia*. Retrieved November 24, 2024, from <https://www.abs.gov.au/statistics/people/people-and-communities/general-social-survey-summary-results-australia/2020>
- _____. (2022, December 2). *Same-sex couples living together in Australia: Examining characteristics of same-sex couples from the 2021 Census data*. Retrieved November 24, 2024, from <https://www.abs.gov.au/articles/same-sex-couples-living-together-australia>
- _____. (2024a, September 13). *The value of collecting LGBTIQ+ data in the Census*. Retrieved November 24, 2024, from <https://www.abs.gov.au/census/census-media-hub/releases-and-statements/on-the-record/value-collecting-lgbtqi-data-census>
- _____. (2024b, December 19). *ABS releases first ever estimates of LGBTI+ Australians*. Retrieved January 22, 2025, from <https://www.abs.gov.au/media-centre/media-releases/abs-releases-first-ever-estimates-lgbti-australians>
- Bajko, Matthew S. (2022, December 19). *Political Notes: Congressmembers call for LGBTQ update to 2030 census*. Retrieved December 12, 2024, from https://www.ebar.com/story.php?ch=news&sc=&id=321473&title=political_notes:_congressmembers_call_for_lgbtq_update_to_2030_census
- Bernstein, Mary. (2002). Identities and Politics: Toward a Historical Understanding of the Lesbian and Gay Movement. *Social Science History*, 26(3): 531-581.
- Brown, Anna. (2023, June 23). *5 key findings about LGBTQ+ Americans*. Retrieved December 15, 2024, from <https://www.pewresearch.org/short-reads/2023/06/23/5-key-findings-about-lgbtq-americans/>
- Burkill, Sarah et al. (2015). *Using the Web to Collect Data on Sensitive Behaviours: A study looking at mode effects on the British National Survey of sexual attitudes and lifestyles*. Retrieved February 1, 2021, from doi:10.1371/journal.pone.0147983
- Butler, Judith. (1990). *Gender Trouble: Feminism and the Subversion of Identity*. New York: Routledge.
- Cherlin, Andrew J. (1995). Reviewed Work(s): *The Social Organization of Sexuality: Sexual Practices in the United States* by Edward O. Laumann, John H. Gagnon, Robert T. Michael and Stuart Michaels. *Contemporary Sociology*, 24(4): 293-296.
- Crenshaw, Kimberly. (1991). Mapping the Margins: Intersectionality, Identity Politics, and Violence against Women of Color. *Stanford Law Review*, 43(6): 1241-1299. <https://doi.org/10.2307/1229039>

- Diamond, Lisa M. (2008). *Sexuality Fluidity: Understanding women's love and desire*. Cambridge: Harvard University Press.
- Dunne, Melissa. (2024). *Ipsos LGBT+ Pride Report 2024: A 26-Country Ipsos Global Advisor Survey*. Retrieved January 22, 2024, from <https://www.ipsos.com/en/ipsos-pride-survey-2024-gen-zers-most-likely-identify-lgbt>
- Flores, Andrew R. (2021). *Social Acceptance of LGBTI People in 175 Countries and Locations 1981-2020*. California: Williams Institute, School of Law, UCLA.
- Flores, Andrew R., & Conron, Kerith J. (2023, December). *Adult LGBT Population in the United States*. Retrieved December 12, 2024, from <https://williamsinstitute.law.ucla.edu/publications/adult-lgbt-pop-us/>
- Foucault, Michel. (1980). *The History of Sexuality*. Robert Hurley (Translator). New York: Vintage Books.
- Gammarano, Rosina. (2024, May 17). *Current practices in measuring sexual orientation and gender identity in population censuses*. Retrieved November 24, 2024, from <https://ilostat ilo.org/blog/current-practices-in-measuring-sexual-orientation-and-gender-identity-in-population-censuses/>
- Gates, Gary J. & Newport, Frank. (2013, February 15). *LGBT percentage highest in D.C., lowest in North Dakota*. Retrieved December 12, 2024, from <https://news.gallup.com/poll/160517/lgbt-population-rises.aspx>
- Gates, Gary J. (2011, April). *How many people are lesbian, gay, bisexual, and transgender?* Retrieved December 12, 2024, from <https://williamsinstitute.law.ucla.edu/wp-content/uploads/How-Many-People-LGBT-Apr-2011.pdf>
- _____. (2017, January 11). *In U.S., more adults identifying as LGBT*. Retrieved December 12, 2024, from <https://news.gallup.com/poll/201731/lgbt-identification-rises.aspx>
- Geary, Rebecca S. et al. (2018). Sexual identity, attraction and behaviour in Britain: The implications of using different dimensions of sexual orientation to estimate the size of sexual minority populations and inform public health interventions. *PLoS ONE*, 13(1): e0189607. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0189607>
- Government Equalities Office, UK. (2018). *National LGBT Survey: Research report*. Manchester: Government Equalities Office, Department of Education.
- Halperin, David M. (1990). *One Hundred Years of Homosexuality: and other essays on Greek love*. New York: Routledge.
- Hollingsworth, Randolph. (2022, December 15). Milestones: Legal Status and Sexual Orientation/Identity. *The Circular*, 638(Nov-Dec). Retrieved December 2, 2024, from https://www.ncwnz.org.nz/milestones_lgbtq-laws
- Hughes, Phillip, Harless, Chase, & Leach, Kimberly. (2020, July 13). Methods and strategies for effectively surveying the LGBTQ+ population. *Research in Social and Administrative Pharmacy*, 17(2021): 997-1003. Retrieved November 24, 2024, from <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S1551741120306689?via%3Dihub>

- Human Rights Campaign. (2017). *Ten ways the United Nations has protected LGBTQ human rights*. Retrieved February 1, 2021, from <https://www.hrc.org/news/ten-ways-the-united-nations-has-protected-lgbtq-human-rights>
- Human Rights Watch. (2007). *'Yogyakarta Principles' a milestone for Lesbian, Gay, Bisexual, and Transgender Rights*. Retrieved February 1, 2021, from <https://www.hrw.org/news/2007/03/26/yogyakarta-principles-milestone-lesbian-gay-bisexual-and-transgender-rights>
- Ipsos. (2023). *LGBT+ Pride 2023: A 30-Country Ipsos Global Advisor Survey*. Retrieved January 22, 2024, from <https://www.ipsos.com/en/pride-month-2023-9-of-adults-identify-as-lgbt>
- Jones, Jeffrey M. (2023, February 22). *U.S. LGBT identification steady at 7.2%*. Retrieved December 12, 2024, from <https://news.gallup.com/poll/470708/lgbt-identification-steady-latest-estimate.aspx>
- _____. (2024, March 13). *LGBTQ+ identification in U.S. now at 7.6%*. Retrieved December 12, 2024, from <https://news.gallup.com/poll/611864/lgbtq-identification.aspx>
- Kerry, Stephen Craig. (2014). Sistergirls/Brotherboys: The status of indigenous transgender Australians. *International Journal of Transgenderism*, 15(3-4): 173-186. Retrieved December 2, 2024, from <https://doi.org/10.1080/15532739.2014.995262>
- Kinsey Institute. (2024). *The Kinsey scale*. Retrieved February 2, 2025, from <https://kinseyinstitute.org/research/publications/kinsey-scale.php>
- Laumann, Edward O., Gagnon, John. H., Michael, Robert. T., & Michaels, Stuart. (1994). *The Social Organization of Sexuality: Sexual practices in the United States*. Chicago: University of Chicago Press.
- Meyer, Ilan H. (2019, June 27). *How do you measure the LGBT population in the U.S.?* Retrieved December 12, 2024, from <https://news.gallup.com/opinion/methodology/259457/measure-lgbt-population.aspx>
- Nath, R. et al. (2024). *2024 U.S. National Survey on the Mental Health of LGBTQ+ Young People*. West Hollywood, California: The Trevor Project.
- National Academies of Sciences, Engineering, and Medicine. (2022). *Measuring Sex, Gender Identity, and Sexual Orientation*. Washington, DC: The National Academies Press. <https://doi.org/10.17226/26424>
- O'Neill, Brian C., Balk, Deborah, Brickman, Melanie, & Ezra, Markos. (2001). A guide to global population projections. *Demographic Research*, 4(8): 203-288. Retrieved January 22, 2024, from <https://www.demographic-research.org/volumes/vol4/8/4-8.pdf>
- Office for National Statistics. (2020, March 6). *Sexual orientation, UK: 2018*. Retrieved December 12, 2024, from <https://www.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/culturalidentity/sexuality/bulletins/sexualidentityuk/2018>
- _____. (2023a, January 6). *Gender identity, England and Wales: Census 2021*. Retrieved February 2, 2025, from <https://www.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/culturalidentity/genderidentity/bulletins/genderidentityenglandandwales/census2021>

- _____. (2023b, January 6). *Sexual orientation, England and Wales: Census 2021*. Retrieved February 2, 2025, from <https://www.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/culturalidentity/sexuality/bulletins/sexualorientationenglandandwales/census2021>
- _____. (2025, January 29). *Sexual orientation, UK: 2023*. Retrieved February 2, 2025, from <https://www.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/culturalidentity/sexuality/bulletins/sexualidentityuk/2023>
- Peter J Aspinall. (2009). *Estimating the Size and Composition of the Lesbian, Gay, and Bisexual Population in Britain*. Manchester: Equality and Human Rights Commission.
- Pew Research Center. (2013, June 13). *A Survey of LGBT Americans*. Retrieved December 15, 2024, from <https://www.pewresearch.org/social-trends/2013/06/13/a-survey-of-lgbt-americans/>
- _____. (2024, June 28). *Same-sex marriage around the world*. Retrieved December 12, 2024, from <https://www.pewresearch.org/religion/fact-sheet/gay-marriage-around-the-world/>
- Poushter, Jacob & Kent, Nicholas O. (2020). *The Global Divide on Homosexuality Persists: But increasing acceptance in many countries over past two decades*. Retrieved February 1, 2021, from https://www.pewresearch.org/global/wp-content/uploads/sites/2/2020/06/PG_2020.06.25_Global-Views-Homosexuality_FINAL.pdf
- Prime Minister of Canada, Justin Trudeau. (2017, November 28). *Remarks by Prime Minister Justin Trudeau to apologize to LGBTQ2 Canadians*. Retrieved December 2, 2024, from <https://www.pm.gc.ca/en/news/speeches/2017/11/28/remarks-prime-minister-justin-trudeau-apologize-lgbtq2-canadians>
- Sedgwick, Eve Kosofsky. (1990). *Epistemology of the Closet*. California: University of California Press.
- Seidman, Steven (editor). (1996). *Queer Theory/Sociology*. Oxford: Blackwell Publishers.
- Statista. (2024). *Consumer Insights Global: Thailand 2024, Update 1*. Retrieved November 24, 2024, from https://www.statista.com/global-consumer-survey/tool/10/gcs_tha_202400
- Statistics Canada. (2021a, March 26). *LGBTQ2+ communities in Canada: A demographic snapshot*. Retrieved December 2, 2024, from <https://www150.statcan.gc.ca/n1/pub/11-627-m/11-627-m2021062-eng.htm>
- _____. (2021b, March 26). *Socioeconomic profile of the lesbian, gay and bisexual population, 2015 to 2018*. Retrieved December 2, 2024, from <https://www150.statcan.gc.ca/n1/daily-quotidien/210326/dq210326a-eng.htm>
- _____. (2022, April 27). *Canada is the first country to provide census data on transgender and non-binary people*. Retrieved December 2, 2024, from <https://www150.statcan.gc.ca/n1/daily-quotidien/220427/dq220427b-eng.htm>
- _____. (2024a, January 25). *Socioeconomic profile of the 2SLGBTQ+ population aged 15 years and older, 2019 to 2021*. Retrieved December 2, 2024, from <https://www150.statcan.gc.ca/n1/daily-quotidien/240125/dq240125b-eng.htm>

- _____. (2024b, September 6). *Gender and sex at birth variables*. Retrieved December 2, 2024, from <https://www.statcan.gc.ca/en/concepts/definitions/gender-sex-variables>
- _____. (2025, January 31). *Gender, Diversity and Inclusion Statistics Hub*. Retrieved February 2, 2025, from <https://www.statcan.gc.ca/hub-carrefour/gdis-sgdi/index-eng.htm>
- Statistics New Zealand (Stats NZ). (2015). *Statistical standard for gender identity V1.0.0*. Retrieved December 2, 2024, from <https://aria.stats.govt.nz/aria/#StandardView:uri=http://stats.govt.nz/cms/StatisticalStandard/WRUs9R6eWVUYTsEI>
- _____. (2019a). *Statistical standard for sexual identity*. Retrieved December 2, 2024, from <https://aria.stats.govt.nz/aria/#StandardView:uri=http://stats.govt.nz/cms/StatisticalStandard/PketqbcOW7aEzSJt>
- _____. (2019b, June 29). *New sexual identity wellbeing data reflects diversity of New Zealanders*. Retrieved December 2, 2024, from <https://www.stats.govt.nz/news/new-sexual-identity-wellbeing-data-reflects-diversity-of-new-zealanders/>
- _____. (2019c, June 29). *Gender inclusive questions introduced to better reflect New Zealanders*. Retrieved December 2, 2024, from <https://www.stats.govt.nz/news/gender-inclusive-questions-introduced-to-better-reflect-new-zealanders/>
- _____. (2021, November 12). *LGBT+ population of Aotearoa: Year ended June 2020*. Retrieved December 2, 2024, from <https://www.stats.govt.nz/reports/lgbt-plus-population-of-aotearoa-year-ended-june-2020>
- _____. (2022a, July 5). *Wellbeing statistics: 2021*. Retrieved December 2, 2024, from <https://www.stats.govt.nz/information-releases/wellbeing-statistics-2021/>
- _____. (2022b, November 9). *LGBT+ population of Aotearoa: Year ended June 2021*. Retrieved December 2, 2024, from <https://www.stats.govt.nz/information-releases/lgbt-plus-population-of-aotearoa-year-ended-june-2021/>
- _____. (2024a, February 19). *Mandated data standard for gender and sex: Data standard for gender, sex, and variations of sex characteristics*. Retrieved January 22, 2025, from <https://aria.stats.govt.nz/aria/#StandardView:uri=http://stats.govt.nz/cms/StatisticalStandard/y8iEeAMz2o4fBltv>
- _____. (2024b, September 25). *Wellbeing statistics: 2023*. Retrieved December 2, 2024, from <https://www.stats.govt.nz/information-releases/wellbeing-statistics-2023/#about>
- _____. (2024c, October 3). *2023 Census shows 1 in 20 adults belong to Aotearoa New Zealand's LGBTIQ+ population (corrected)*. Retrieved December 2, 2024, from <https://www.stats.govt.nz/news/2023-census-shows-1-in-20-adults-belong-to-aotearoa-new-zealands-lgbtqi-population/>
- Stempowski, Deborah. (2023, July 27). *How the Census Bureau Is Optimizing Its Research and Testing Strategy for the 2030 Census*. Retrieved December 12, 2024, from <https://www.census.gov/newsroom/blogs/random-samplings/2023/07/research-testing-strategy-2030-census.html>

- Sumerau, J. E., Mathers, Lain A. B., & Moon, Dawne. (2019). Foreclosing fluidity at the intersection of gender and sexual normativities. *Symbolic Interaction*, 43(2): 205-234. Retrieved March 25, 2023, from <https://www.marquette.edu/social-cultural-sciences/directory/documents/sumerau-mathers-moon-2020.pdf>
- United Nations. (2011). *Model Life Tables*. Retrieved April 20, 2025, from <https://www.un.org/development/desa/pd/data/model-life-tables>
- United Nations Human Rights Council. (2011). *Human rights, sexual orientation and gender identity (Resolution A/HRC/RES/17/19)*. Retrieved December 12, 2024, from <https://undocs.org/A/HRC/RES/17/19>
- United States Census Bureau. (2013, August). *Frequently Asked Questions About Same-Sex Couple Households*. Retrieved December 12, 2024, from <https://www2.census.gov/topics/families/same-sex-couples/faq/sscplfactsheet-final.pdf>
- _____. (2021). *New Household Pulse Survey Data Reveals Differences between LGBT and Non-LGBT Respondents During COVID-19 Pandemic*. Retrieved December 12, 2024, from <https://www.census.gov/library/stories/2021/11/census-bureau-survey-explores-sexual-orientation-and-gender-identity.html>
- _____. (2024a, July 11). *2023 Survey of Income and Program Participation*. Retrieved December 12, 2024, from <https://www.census.gov/newsroom/press-releases/2024/2023-sipp.html>
- _____. (2024b, November 8). *Characteristics of Same-Sex Couple Households: 2005 to Present*. Retrieved December 12, 2024, from <https://www2.census.gov/programs-surveys/demo/visualizations/same-sex/time-series/ssc-house-characteristics/Figure3b.pdf>
- Wilson, Tom, Temple, Jeromey, & Lyons, Anthony. (2021, July 29). Projecting the sexual minority population: Methods, data, and illustrative projections for Australia. *Demographic Research*, 45(12): 361-396.

การคำนวณค่าด่วงน้ำหนักร

ระเบียบวิธีการสำรวจ (Methodology)

1. ครอบคลุม (coverage) ประชาชนที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนส่วนบุคคลในจังหวัดราชบุรี

2. ระดับการนำเสนอผล เสนอผลการสำรวจในระดับจังหวัด

3. แผนแบบการเลือกตัวอย่าง (sample design)

การสำรวจครั้งนี้เป็นการสำรวจตัวอย่าง ใช้แผนแบบการเลือกตัวอย่างแบบ three-stage sampling กำหนดให้อำเภอเป็นหน่วยตัวอย่างขั้นที่หนึ่ง เขตเจียงนับ (Enumeration Area: EA) เป็นหน่วยตัวอย่างขั้นที่สอง ครัวเรือนส่วนบุคคลเป็นหน่วยตัวอย่างขั้นที่สาม

3.1 การเลือกหน่วยตัวอย่างขั้นที่หนึ่ง (primary sampling selection)

หน่วยตัวอย่างขั้นที่หนึ่ง: อำเภอ

การเลือกหน่วยตัวอย่างขั้นที่หนึ่ง: ทำการเลือกอำเภอตัวอย่างในจังหวัดราชบุรี ด้วยวิธีการเลือกแบบมีระบบโดยใช้ความน่าจะเป็นเป็นสัดส่วนกับขนาด (probability proportional to size (PPS) systematic sampling) ได้จำนวนอำเภอตัวอย่างทั้งสิ้น 2 อำเภอ คือ เมืองราชบุรี และโพธาราม

3.2 การเลือกหน่วยตัวอย่างขั้นที่สอง (secondary sampling selection)

หน่วยตัวอย่างขั้นที่สอง: เขตเจียงนับ (Enumeration Area : EA)

การเลือกหน่วยตัวอย่างขั้นที่สอง: ในแต่ละอำเภอตัวอย่าง ได้ทำการเลือก EA ตัวอย่าง ด้วยวิธีการเลือกตัวอย่างแบบมีระบบโดยใช้ความน่าจะเป็นเป็นสัดส่วนกับขนาด (probability proportional to size (PPS) systematic sampling) โดยจัดเรียง EA ในแต่ละอำเภอตัวอย่างตามตำบล และเขตการปกครอง กำหนดจำนวน EA ตัวอย่าง อำเภอละ 30 EA (ในเขตเทศบาล 10 EA และนอกเขตเทศบาล 20 EA) ได้จำนวน EA ตัวอย่างทั้งสิ้น 60 EA ตามตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนเขตจแนงนับ (EA) ตัวอย่าง จำแนกตามอำเภอตัวอย่าง

อำเภอ	จำนวนเขตจแนงนับ (EA) ตัวอย่าง		
	รวม	ในเขตเทศบาล	นอกเขตเทศบาล
1. เมืองราชบุรี	30	10	20
2. โพธาราม	30	10	20
รวมทั่วประเทศ	60	20	40

3.3 การเลือกหน่วยตัวอย่างขั้นที่สาม (Tertiary sampling selection)

หน่วยตัวอย่างขั้นที่สาม: ครั้วเรือนส่วนบุคคล

การเลือกหน่วยตัวอย่างขั้นที่สาม: ในแต่ละ EA ตัวอย่าง กำหนดให้ทำการเลือก ครั้วเรือนส่วนบุคคล จำนวน 40 ครั้วเรือน ด้วยวิธีการเลือกตัวอย่างแบบมีระบบ (systematic sampling) ได้จำนวนครั้วเรือนส่วนบุคคลตัวอย่างทั่วประเทศทั้งสิ้น 2,400 ครั้วเรือน ตามตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนครั้วเรือนตัวอย่าง จำแนกตามภาค

อำเภอ	จำนวนครั้วเรือนตัวอย่าง		
	รวม	ในเขตเทศบาล	นอกเขตเทศบาล
1. เมืองราชบุรี	1,200	400	800
2. โพธาราม	1,200	400	800
รวมทั่วประเทศ	2,400	800	1,600

หมายเหตุ: (1) หาก EA ไตไม่สามารถเก็บได้ครบจำนวน 40 ครั้วเรือนตามรายชื่อครั้วเรือนตัวอย่างที่สุ่มเลือกไว้ก่อนแล้ว ทีมจะสุ่มบ้านที่มีคนหลากหลายช่วงวัย เพื่อเก็บข้อมูลเพิ่มเติมจนครบ 40 ครั้วเรือน
(2) มี EA ที่ทีมดำเนินการเก็บข้อมูลได้เพียง 29 ครั้วเรือนเท่านั้น เนื่องจากผู้นำปฏิเสธการให้เข้าพื้นที่ (จึงมีการเก็บข้อมูลใน EA ที่เป็นนอกเขตเทศบาลอื่นๆ เพิ่มเติม EA ละ 2-3 ครั้วเรือนเพื่อชดเชยกัน)

4. การคำนวณค่าถ่วงน้ำหนัก

การคำนวณร้อยละของประชากรที่ต้องการศึกษาต้องใช้ค่าถ่วงน้ำหนัก ซึ่งสามารถคำนวณได้จากผลคูณของค่าต่างๆ เหล่านี้

4.1 การคำนวณค่าถ่วงน้ำหนักเริ่มต้น (Base weights) คำนวณจากแผนแบบการเลือกตัวอย่างที่ใช้ โดยค่าถ่วงน้ำหนักเริ่มต้นจะมีค่าเท่ากับผลคูณส่วนกลับของความน่าจะเป็นที่หน่วยตัวอย่างจะถูกเลือกมาเป็นตัวแทนในแต่ละชั้น การสำรวจนี้แผนการเลือกตัวอย่างที่ใช้เป็นแบบ three-stage sampling ซึ่งกำหนดให้อำเภอเป็นหน่วยตัวอย่างขั้นที่หนึ่ง เขตเจนนับ (EA) เป็นหน่วยตัวอย่างขั้นที่สอง และครัวเรือนส่วนบุคคลเป็นหน่วยตัวอย่างขั้นที่สาม ดังนั้นความน่าจะเป็นที่หน่วยตัวอย่างในแต่ละชั้นจะถูกเลือกเป็นตัวแทนสามารถคำนวณได้ ดังนี้

ในการคำนวณค่าถ่วงน้ำหนัก กำหนดให้

$g = 1, 2$	(เพศ)
$f = 1, 2, 3, \dots, 20$	(กลุ่มอายุ)
$k = 1, 2, 3, \dots, n_{hij}$	(ครัวเรือนตัวอย่าง)
$j = 1, 2, 3, \dots, b_{hij}$	(เขตเจนนับตัวอย่าง)
$i = 1, 2$	(เขตการปกครอง)
$h = 1, 2$	(อำเภอตัวอย่าง)

- หน่วยตัวอย่างขั้นที่หนึ่ง (อำเภอตัวอย่าง) ถูกเลือกด้วยวิธีการเลือกตัวอย่างแบบมีระบบ โดยใช้ความน่าจะเป็นเป็นสัดส่วนกับขนาด (probability proportional to size (PPS) systematic sampling) ด้วยความน่าจะเป็น

$$\frac{a \times M_h}{M}$$

โดยที่	a	คือ	จำนวนอำเภอตัวอย่าง ในจังหวัดราชบุรี ซึ่ง $a = 2$
	M_h	คือ	จำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น ในอำเภอตัวอย่าง h
	M	คือ	จำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น ในจังหวัดราชบุรี

• หน่วยตัวอย่างขั้นที่สอง (เขตเจนนับตัวอย่าง) ถูกเลือกด้วยวิธีการเลือกตัวอย่างแบบมีระบบ โดยใช้ความน่าจะเป็นเป็นสัดส่วนกับขนาด (probability proportional to size (PPS) systematic sampling) ด้วยความน่าจะเป็น

$$\frac{b_{hi} \times M_{hij}}{M_{hi}}$$

โดยที่ b_{hi} คือ จำนวนเขตเจนนับตัวอย่าง ในเขตการปกครอง i อำเภอตัวอย่าง h
 M_{hij} คือ จำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น ในเขตเจนนับตัวอย่าง j เขตการปกครอง i อำเภอตัวอย่าง h
 M_{hi} คือ จำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น ในเขตการปกครอง i อำเภอตัวอย่าง h

• หน่วยตัวอย่างขั้นที่สาม (ครัวเรือนตัวอย่าง) ถูกเลือกด้วยวิธีการเลือกตัวอย่างแบบมีระบบ ด้วยความน่าจะเป็น

$$\frac{m_{hj}}{M_{hj}}$$

โดยที่ m_{hj} คือ จำนวนครัวเรือนตัวอย่าง ในเขตเจนนับตัวอย่าง j อำเภอตัวอย่าง h
 M_{hj} คือ จำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น ในเขตเจนนับตัวอย่าง j อำเภอตัวอย่าง h

ดังนั้น ค่าถ่วงน้ำหนักเริ่มต้นสำหรับข้อมูลครัวเรือนตัวอย่าง k เขตเจนนับตัวอย่าง j อำเภอตัวอย่าง h และสำหรับข้อมูลประชากรในครัวเรือนตัวอย่าง k เขตเจนนับตัวอย่าง j อำเภอตัวอย่าง h คือ

$$BW_{hjk} = \frac{M}{a \times M_h} \times \frac{M_{hi}}{b_{hi} \times M_{hij}} \times \frac{M_{hj}}{m_{hj}}$$

4.2 การปรับค่าถ่วงน้ำหนักด้วยการแบ่งข้อมูลออกเป็นชั้นภูมิ (post stratification calibration adjustment)

ปรับค่าถ่วงน้ำหนักด้วยการแบ่งข้อมูลออกเป็นชั้นภูมิ ด้วยค่าคาดประมาณจำนวนประชากร ในจังหวัดราชบุรี ระหว่างเดือนกรกฎาคม-ตุลาคม 2567 โดยเป็นค่าจำนวนประชากรของกลุ่มอายุ f เพศ g

$$Adj_PopNC_{gf} = \frac{N_{gf}}{N_{gf}^c}$$

N_{gf} คือ จำนวนประชากรทั้งสิ้นในจังหวัดราชบุรี ที่ได้จากค่าคาดประมาณประชากร ในกลุ่มอายุ f เพศ g

N_{gf}^c คือ ค่าประมาณจำนวนประชากร ที่คำนวณได้ก่อนปรับค่าถ่วงน้ำหนักด้วยค่าคาดประมาณ ในกลุ่มอายุ f เพศ g

4.3 การคำนวณค่าถ่วงน้ำหนักสุดท้าย (Final weight)

ค่าถ่วงน้ำหนักสุดท้าย (Final weight) สำหรับแต่ละหน่วยตัวอย่าง คำนวณได้จากผลคูณของค่าถ่วงน้ำหนักเริ่มต้น (Base weight) และการปรับด้วยการแบ่งข้อมูลออกเป็นชั้นภูมิ (Post stratification adjustment) โดยค่าถ่วงน้ำหนักสุดท้ายนี้จะใช้เพื่อการประมาณค่าประชากรในจังหวัดราชบุรี

ดังนั้น ค่าถ่วงน้ำหนักสุดท้ายสำหรับประชาชนตัวอย่างในกลุ่มอายุ f เพศ g คร่าวเรือนตัวอย่าง k เขตเจนนับตัวอย่าง j อำเภอตัวอย่างตัวอย่าง h จังหวัดราชบุรี คือ

$$FW_{hjkgf} = BW_{hjk} \cdot Adj_PopNC_{gf}$$

ดัชนี

0 - 9

2SLGBTQ+ 24

ภาษาอังกฤษ

A

American Community Survey 29
 asexual ดู อเล็กซ์ชาวล (11)
 assigned female at birth (AFAB) (11)
 assigned male at birth (AMAB) (11)
 Australian Bureau of Statistics (ABS) 16-19

B

baby boomers (11)
 Behavioral Risk Factor Surveillance System (BRFSS) 28
 bisexual ดู ไบแซ็กชาวล (16)
 brotherboy 16

C

Canadian Community Health Survey 22
 Centers for Disease Control and Prevention (CDC) 28
 cisgender ดู คนเพศตรง (18)
 cisgender female (18)
 cisgender heterosexual individuals (18)
 cisgender male (18)
 Coale & Demeny Model Life Tables 47, 50
 cohort-component method ดู วิธีส่วนประกอบ-รุ่นอายุ (18)
 Consumer Insights 30
 current gender identity 29

D

demisexual 21
 deterministic population projection 45

E

Enumeration Area (EA) 9, 73-74

F

fa'afafine 1, 19
 face-to-face interview 6, 20
 fakaleitī 19
 femininity 3

G

Gallup 27
 Gary J. Gates 28
 gay ดู ชายรักชาย (19)
 Gen X (19)
 Gen Y (19)
 Gen Z (19), 27, 32
 gender 17, 20, 24
 gender and sex at birth variables (Canada) 24
 gender diversity 23, 26
 gender equality 23
 gender expression ดู การแสดงออกทางเพศ (17), (22), 3, 6, 15, 29, 33, 36, 72
 gender identity (17), (22), 3, 6, 15, 29, 33, 36, 72
 gender minorities ดู ชนกลุ่มน้อยทางเพศ
 gender of person 24
 Gender Results Framework (GRF) 23
 Gender, Diversity and Inclusion Statistics (GDIS) Hub 23, 33
 General Social Survey (Australia) 16
 General Social Survey (New Zealand) 20
 generation (19)
 generation Z ดู Gen Z
 Global Acceptance Index (GAI) 4

H

heteronormativity ดู รักต่างเพศ
 heterosexual (17)
 Hijra 1
 homophobia 2-3
 homosexual ดู รักเพศเดียวกัน

Household Economic Survey (New Zealand) 20-21

Household Pulse Survey 29

I

identity politics 2-3

in-depth interview 10

intersectionality 3

intersex ดู อินเทอร์เน็ต 27

J

Judith Butler 27

K

Kinsey Scale 26

L

lady ดู ดี 27

lesbian ดู หญิงรักหญิง 27

LGBTI+ 18

LGBTIQ+ 21

LGBTQ2+ 23

M

masculinity 3

multi-stage sampling ดู สุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน 1

muxe 1

N

National Health and Social Life Survey 27

National Survey of Mental Health and Wellbeing (Australia) 16

non-binary ดู นอนไบนารี 27

non-cisgender heterosexual individuals (19), 58

non-LGBT 29

O

Office for National Statistics (ONS) 25-26

P

pansexual ดู เพนเซ็กชวล 19

pasifika 19

Pew Research Center 4, 28

population projection 6

population-based survey ดู การสำรวจประชากร 45

probabilistic population projection 8-10

probability proportional to size (PPS) 13

proxy response 13

Q

queer ดู เควียร์ 27

S

sample weight ดู การถ่วงน้ำหนักตัวอย่าง 32

self-reported data 7

setting-based survey 29

sex assigned at birth ดู เพศกำเนิด 27

sex at birth ดู เพศกำเนิด 27

sex characteristics ดู ลักษณะทางเพศ 19-21

sexual fluidity ดู ความเลื่อนไหลทางเพศ 19-21

sexual identity 19-21

sexual minorities ดู ชนกลุ่มน้อยทางเพศ 2

sexual orientation ดู รสนิยมทางเพศ 2

Sexual Orientation and Gender Identity (SOGI) 2

silent generation (19)

simple random sampling ดู สุ่มตัวอย่างแบบง่าย 16

sistergirl 16

Standard for Sex and Gender Variables 17, 19, 24

Statista 30

Statistical Standard for Gender Identity V1.0.0 19

Statistical Standard for Sexual Identity 19, 33

Statistics Canada 22-24

Statistics New Zealand (Stats NZ) 19

Survey of Income and Program Participation (SIPP) 29

systematic sampling ดู สุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ 27

T

takatāpui	19-20
The LGBT+ Indicator	ดู ตัวชี้วัดประชากร หลากหลายทางเพศ
The Williams Institute	4, 28
tomboy	ดู ทอม
transgender	ดู คนข้ามเพศ
two - spirit	1, 23

U

United Nations Human Rights Council,	2
2011	
United States Census Bureau	28-29
Universal Declaration of Human Rights (UNDR)	2

V

variations of sex characteristics	17, 21
visible to the naked eye	13

W

weighted sample	38
-----------------	----

Y

Yogyakarta Principles	2
-----------------------	---

Z

Zapotec	1
---------	---

ภาษาไทย

น

กฎหมายยกเลิกการบำบัดเพื่อเปลี่ยนรสนิยมทางเพศ	22
กฎหมายรับรองเพศสภาพ	18
กฎหมายสิทธิมนุษยชนห้ามการเลือกปฏิบัติ ด้วยเหตุแห่งรสนิยมทางเพศ	18
กะเทย (17), (21), 1, 13, 31-32, 38, 40, 58-59	
กะเทยแปลงเพศ	32
การเข้าถึงบริการสุขภาพ	5, 12, 23
การคาดประมาณประชากร (3), (22), 6, 45-46	
การคาดประมาณประชากร (3), (5), (7), (10), 5-7, หลากหลายทางเพศ 11, 18, 26, 30, 35-58, 60	

การคำนวณค่าถ่วงน้ำหนัก	38, 73-77
การฉายภาพประชากรแบบกำหนดแน่นอน	45
การฉายภาพประชากรแบบความน่าจะเป็น	45
การแต่งงานของคนเพศเดียวกัน	16, 22, 25, 27
การถ่วงน้ำหนักตัวอย่าง (20), 38, 58-59	
การบำบัดความหลากหลายทางเพศ	25
การเปิดเผยตัวตนทางเพศ	27-28
การพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)	(3), (23)
การเมืองเรื่องอัตลักษณ์	2-3
การรับบุตรอุปถัมภ์	18
การสังเกตได้ด้วยตาเปล่า	13
การสัมภาษณ์แบบพบตัว	6, 20
การสัมภาษณ์ระดับลึก	10-11
การสำรวจความสุขครัวเรือน (สหรัฐอเมริกา)	29
การสำรวจชุมชนอเมริกัน	29
การสำรวจเชิงพื้นที่ที่น่ารื่อง	7
การสำรวจประชากร (10), (11), 7, 30, 38	
การสำรวจเศรษฐกิจครัวเรือน (นิวซีแลนด์)	20-21
การสำรวจสังคมทั่วไป (ออสเตรเลีย)	16
การสำรวจสังคมทั่วไป (นิวซีแลนด์)	20
การสำรวจสุขภาพจิตและความเป็นอยู่ที่ดี (ออสเตรเลีย)	16
การสำรวจสุขภาพชุมชน (แคนาดา)	22, 24
การแสดงออกทางเพศ (18), 24, 59	
การให้ข้อมูลโดยผู้ตอบแทน	13
เกย์	ดู ชายรักชาย

ข

ชนบทเพศวิถี	(7), (17), (18), 19
เขตแดนนับ	8-9, 73-74

ค

คนข้ามเพศ (16)-(18), (23), 2, 15, 17-18, 20-21, 23-28, 32, 63	
คนตรงเพศ	ดู คนเพศตรง
คนนอกชนบทเพศ	ดู เพศวิถีนอกชนบท
คนในชนบทเพศ	ดู เพศวิถีในชนบท
คนเพศตรง (18), (19), 17, 24	
ครัวเรือนเพศเดียวกัน	28-29, 32-33

ความเกลียดกลัวคนรักเพศเดียวกัน	2-3	ตารางชีพวัแบบโคล - เดเมน ตะวันตก	47, 50
ความแตกต่างด้านเพศ	19	ตุ๊ด	(17)
ความเท่าเทียมทางเพศ	3, 23	ก	
ความเปี่ยมเบนทางเพศ	2	ทรานส์แมน	ดู ผู้หญิงแปลงเพศเป็นผู้ชาย
ความเป็นชาย	3	ทวีปอเมริกา, ความหลากหลายทางเพศ	1
ความเป็นหญิง	3	ทวีปอินเดีย, ความหลากหลายทางเพศ	1
ความรู้สึกลึกซึ้งใจทางเพศ	ดู รสนิยมทางเพศ	ทอม	(17), (21), 13, 31, 38, 40, 58-59
ความเลือนไหลทางเพศ	(19), 3, 6, 36	ข	
ความหลากหลายของลักษณะทางเพศ	17, 21	นโยบายต่อต้านกลุ่ม LGBTQ+	22
ความเหลื่อมล้ำด้านสุขภาพ	(20), 5	นอนไบนารี (17), (23), 17, 21, 23-26, 28, 38, 63	
ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ	5	นิวซีแลนด์, การสำรวจประชากร	18-22, 61
คู่ครองเพศเดียวกัน/คู่รักเพศเดียวกัน	17, 28-29, 63	หลากหลายทางเพศ	
เคียวรี่	(17), 3, 21, 23, 25-28, 38	แนวคิดเรื่องอัตลักษณ์	3
แคนาดา, การสำรวจประชากรหลากหลาย	22-24, 33	ค	
ทางเพศ		บรรทัดฐานทางเพศ	3
โครงการนำร่องศึกษาแนวทางการเก็บข้อมูล	30-31	บรรทัดฐานรักต่างเพศ	3
ผู้มีความหลากหลายทางเพศ		บัณฑิต	1
โครงการสำรวจสุขภาพและชีวิตทางสังคม	27	เบบี้บูม	(19)
ระดับประเทศ		เปี่ยมเบนทางเพศ	2
จ		ไบเซ็กชวล	(17), (21), 2, 16-17, 19-23, 25-28, 32, 38, 41, 58-59
จัสติน ทรูโด	22	ด	
เจนเนอเรชั่นซี	ดู Gen Z	ปฏินญาสากล่าวด้วยสิทธิมนุษยชน	2
ช		ด	
ชนกลุ่มน้อยทางเพศ	2, 16, 20	ผู้ชายข้ามเพศ	31
ชาติพันธุ์ (นิวซีแลนด์)	19	ผู้ชายแปลงเพศเป็นผู้หญิง	ดู กะเทยแปลงเพศ
ชายรักชาย	(17), 2, 13, 16-17, 20-23, 25-28, 31, 38, 40	ผู้ชายเพศตรง	(18), 38
ซ		ผู้หญิงข้ามเพศ	31, 38, 40
ซามัว	1	ผู้หญิงแปลงเพศเป็นผู้ชาย	32
ด		ผู้หญิงเพศตรง	(18)
ดัชนีการยอมรับสากล	4	ด	
ดี	(17), 32, 38, 40	เพศกำกวม	ดู อินเตอร์เซ็กส์
เดมิเซ็กชวล	21	เพศกำเนิด	(21), 1, 13, 20-21, 24, 51-60
ด		เพศกำเนิดชาย	(10), (17), (21), 16, 20,
ตัวชี้วัดประชากรหลากหลายทางเพศ	21, 33		
ตัวแปรเพศสภาพของบุคคล	24		

	39-43, 51-60
เพศกำเนิดหญิง	(10), (21), 16, 20, 39-43, 51-60
เพศวิถีนอกขนบ	(19), 58
เพศวิถีในขนบ	(7), (18)-(19)
เพศสรีระ	(22), 15, 62
แพนเซ็กชวล	(18), (21), 20-21, 25-27, 38, 41, 58-59

U

มาตรฐานสถิติตัวแปรเพศและเพศสภาพ (แคนาดา)	17, 19, 24
มาตรฐานสถิติตัวแปรเพศสภาพและเพศเมื่อเกิด (แคนาดา)	24
มาตรฐานสถิติอัตลักษณ์ทางเพศสภาพ (นิวซีแลนด์)	19, 33
มาตรฐานสถิติอัตลักษณ์ทางเพศวิถี (นิวซีแลนด์)	19
เม็กซิโก, ความหลากหลายทางเพศ	1
เมารี	19

S

รสนิยมทางเพศ	(17), (19), (22), 3, 6, 10, 13, 15-19, 22-27, 29, 32, 36, 62
ระบบเฝ้าระวังปัจจัยเสี่ยงด้านพฤติกรรม	28
ระบบสองเพศ	(22), 62
รักต่างเพศ	(17), 3, 17, 19, 21-22, 26, 32
รักเพศเดียวกัน	(17), 2-3, 15-16, 18-19, 22, 27, 32
รักเพศตรงข้าม	ดู รักต่างเพศ
รักสองเพศ	ดู ไบเซ็กชวล
รุ่นประชากร	(19)
รุ่นสงครามโลก	(19)

a

ลักษณะทางเพศ	(18), (22), 15, 17, 62
เลสเบี้ยน	ดู หญิงรักหญิง

ว

วิธีส่วนประกอบ - รุ่นอายุ	(10)-(11), 35-37, 45, 47
---------------------------	--------------------------

ศ

ศูนย์ป้องกันและควบคุมโรค (สหรัฐอเมริกา)	28
---	----

ส

สกอตแลนด์, กฎหมายเกี่ยวกับความเท่าเทียมทางเพศ	24-25
สถาบันวิลเลียมส์ มหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนียแห่งลออสแอนเจลิส (UCLA)	4, 28
สมรสเท่าเทียม	5
สหรัฐอเมริกา, การสำรวจประชากรหลากหลายทางเพศ	26-30
สหราชอาณาจักร, การสำรวจประชากรหลากหลายทางเพศ	24-26
สาวประเภทสอง	(17), (21), 31-32, 38, 40, 58-59
สุขภาพทางเพศ	10
คู่มือตัวอย่างแบบง่าย	9-10, 38
คู่มือตัวอย่างแบบมีระบบ	9-10
คู่มือตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน	(10)-(11), 8, 38
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.)	(3), (5), (7)
สำนักงานสถิติแคนาดา	22-24
สำนักงานสถิตินิวซีแลนด์	19-21
สำนักงานสถิติแห่งชาติ (ไทย)	(5), (7), 8-9, 30-31, 38
สำนักงานสถิติแห่งชาติ สหราชอาณาจักร	25-26
สำนักงานสถิติออสเตรเลีย	16-19
สำนักงานสำมะโนประชากรสหรัฐอเมริกา	28-29

K

หญิงรักหญิง	(17), (21), 2, 16-17, 20-23, 25-28, 31, 38, 40, 58-59
หลักการยกย่องการรัก	2

อ

อดีตและการตีตราทางสังคม	(23), 11, 63
อเซ็กชวล	(18), 20-21, 25-27
ออสเตรเลีย, การสำรวจประชากรหลากหลายทางเพศ	15-19, 61
อัตราเจริญพันธุ์รวม (TFR)	45-47
อัตรารอดชีพ	49-51
อัตลักษณ์ทางเพศตรงกับเพศกำเนิด	ดู คนเพศตรง
อินเตอร์เซ็กส์	(17), (23), 17-18, 21-22, 32, 38, 63
ไอร์แลนด์เหนือ, กฎหมายเกี่ยวกับความเท่าเทียมทางเพศ	24-25

“หลากหลายใต้ตัวเลข:

การคาดประมาณประชากร LGBTQ+ ไทย”

หนังสือเล่มแรกในสามเล่มของการวิจัยสำรวจภายใต้โครงการคาดประมาณประชากรหลากหลายทางเพศ และสถานการณ์ชีวิตและสุขภาพของ LGBTQ+ ด้วยความตั้งใจที่จะหาคำตอบว่าประเทศไทยมีจำนวนประชากรหลากหลายทางเพศเท่าใด นอกจากนี้จะทำให้ภาพประชากรหลากหลายทางเพศในครัวเรือนของประเทศไทยปรากฏชัดขึ้นเป็นครั้งแรกแล้วยังได้คาดประมาณประชากร LGBTQ+ ในอนาคตอีก 15 ปีข้างหน้า ด้วยความหวังว่าข้อมูลนี้จะเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างสังคมที่นับรวมคนทุกกลุ่มครอบคลุมคนทุกเพศสภาพในสังคมไทย